

BIBLIOGRAFIJOS ŽINIOS

Šviet. Ministerijos Knygų Leidimo Komisijos leidžiamas
LIETUVOS BIBLIOGRAFIJOS INSTITUTO ORGANAS
Lietuvos Bibliotekininkų Draugijos organas

V met. 1932 m. Lapkričio—Gruodžio mėn. Nr. 6 (30)

Administr.: KAUNAS, Gedimino g. 40—Šviet. Min. Knygų Leidimo Komisija Redakcija: KAUNAS, Žemaičių g. 1, VYTAUTO DIDŽIOJO Universiteto Biblioteka. Prenumerata: metams (6 nr. nr.) 7,50 lit., atsk. nr. 2 lit.

07(=91.92):9

IŠ LIETUVIŠKOSIOS LAIKRAŠTIJOS PRAEITIES

VACL. BIRŽIŠKA

(Tęsimas iš „B. Ž.“ 1931 m. 6 nr. ir 1932 m. 1, 2 ir 5 nr. nr.)

XV.

Trečioji spaudos uždraudimo laiko lietuvių srovė - socijalistinė — Prūsuose leidžiamais laikraščiais pasirodė daug vėliau už anas dvi.

Socijalistinis judėjimas pradėjo bruzdėti Lietuvoje jau 90 metų pradžioj, tačiau labiausiai tik sulenkintuose miestuose, taigi ir rašto propaganda buvo varoma beveik išimtinai lenkų, dalinai žydų ir rusų kalbomis. Pirmieji lietuviškieji socijalistinio atspalvio raštai pradėjo rodytis „Varpe“ 1892—1893 m., tačiau jų autoriai neturėjo kontakto su darbininkais. Pirmosios socijalistinės lietuvių brošiūros — „Genių dėdė“ 1892 m. ir „Krumplių Jonas“ 1895 m. ėjo iš studentų maskviečių, kurie irgi turėjo tik literatūrinio, bet ne organizacinio sąryšio su socijalistiniu jūdėjimu Lietuvoje. Ir kada 1895 m. tarp sulenkintų lietuvių inteligentų, dirbusių Vilniaus darbininkų tarpe, kilo mintis leisti lietuvišką socijalistinį laikraštį, tai nė vienas jų pats negalėjo lietuviškai paruošti atitinkamos medžiagos. Teko lenkiškoji medžiaga atiduoti „Varpo“ — „Ūkininko“ redaktoriams versti lietuviškai. Šie apsiėmė tai atlikti, tuo būdu norėdami veikti ir lietuvius, socijalistiškai nusistačiusius

Num 2. 1. d. Gegužēs mēnesio 1898 m.

LIETUVOS

DARBININKAS.

Organas

Lietuviškos Social-Demokratiškos Partijos.

Pirkt galit gaut pas Otto Lang, Zürich, Hegihach Str. 22.

Nuo Redakcijos.

1 d. Gegužēs 1896 metų ant darbininkų susirinkimo buvo įkurta Lietuvos socialdemokratų partija. kuri apsēmus yra ginti Lietuvos darbininkų reikalus.

Užduotis Lietuvos socialdemokratų partijos yra tokia „suskubinti ir sutvarkinti (suorganizuoti) kovą Lietuvos varguolių (proletarijų) už geresnį buvį, ne tik ekonomišką, bet ir politišką, išaiškinti paskutinius siekius tos kovos, atskyrus jos tarpus“ i. t. t.

Užprašome Lietuvos darbininkus ir visus, kurie prijaučia (simpatizuoja) tam darbui, prisidēti prie mus darbo ir platinti mus laikraštį, kuris gina miesto ir kaimo darbininkus nuo prispaudimo ir apgavimo, apšviečia takus laisvēs, garsina apē darbininkų rupesnius, pasiskundimus, apē jų kovą, apē laimējimus. Lai Lietuvos darbininkai padeda mums atlikti tokią sunkią, bet garbingą užduotį.

Apē ugį Lietuvos darbininkų judējimo.

Jau ne šendien apsireiškē Lietuvoj darbininku judējimas, jau nuo seniaus kartas nuo karto buvo bandyta daryt šiokią - tokią darbininkų organizaciją.

1893 m. tasai darbas ant tiek pasisekē, jogei 1895 metuose organizuotas judējimas apēmē jau didelę dalį Lie-

25. „Lietuvos Darbininko“ 1898 m. antraštinis lapas.

darbininkus, kurie, neturėdami lietuviškos, mito lenkiškąja socijalistinė literatūra. Pirmoji „Lietuvos Darbininko“ numerio medžiaga buvo dr. A. Domaševičiaus lenkiškai sudaryta ir lietuviškai dr. K. Griniaus išversta 1895 m. pabaigoj ir pasiųsta į Ciurichą kur ir buvo išspausdintas „Lietuvos Darbininkas“ „Laikraštis pašvęstas reikalams Lietuvos darbininkų luomos“ 1896 m. gegužės mėnesyje, nedidelės 16 puslapių prošiūros formato. „L. D.“ leidėjai, neturėdami tiesioginio ryšio su Mažosios Lietuvos spaustuvininkais, nes visiškai nedalyvavo kovoje už lietuvių spaudą, ir dėl to nebuvo susirišę ir su keliais lietuvių literatūrai gabenti iš Prūsų į Lietuvą, ieškojo tiek spausdinti, tiek gabenti lietuviškiems socijalistiniams raštams nuosavių vietų ir kelių, kiek tiek jiems žinomų jau platinant lenkiškąją socijalistinę literatūrą. Todėl pirmasis „Lietuvos Darbininko“ numeris buvo išspausdintas Šveicarijoj; dėl tos pačios priežasties, jam pasirodžius, dr. A. Domaševičius nuvažiavo į užsienius organizuoti nuolatinio leidimo ir pirmiausia organizuoti nuosavios spaustuvės, kuriai vieta buvo numatyta Londone, kur tuo laiku buvo koncentruotas ir lenkų socijalistinės literatūros spausdinimas. Spaustuvę įtaisius, jos vedimas buvo pavestas darbininkui Pilėnui, kuris, dr. A. Domaševičiui išvažiavus, paliktuosius pinigus išeikvojo ir spaustuvę išardė, neatmušęs joje nė vieno spaudinio. Tai sutrukdė sekančio „L. D.“ pasirodymą, nes reikėjo susimegzti su artimesnėmis spausdinimo vietomis, su Tilže, ir tik tuomet jau ruošti žurnalui medžiaga. Antras „Lietuvos Darbininko“ numeris, šį kartą

Metai I. No. I.

AIDAS

Lietuvos Darbininkų Gyvenimo.

Visų šalių prolitarijai eikite išvien!
Darbininkų galybė vienybėje!

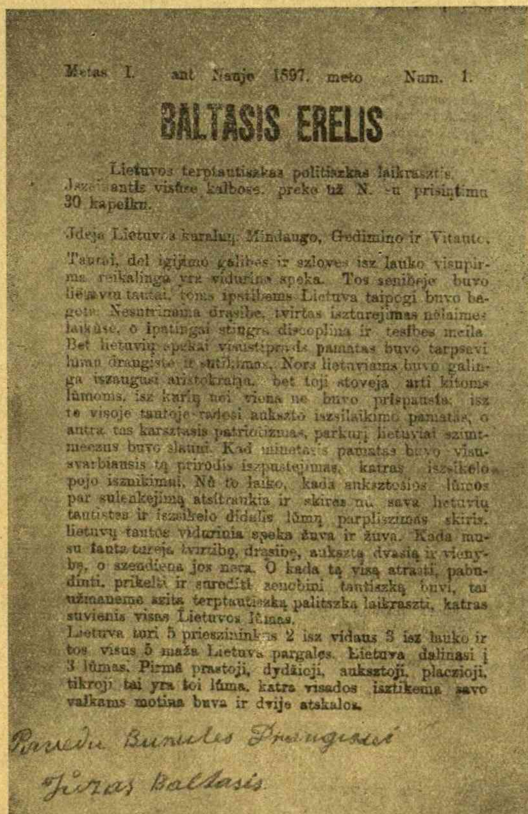
Laikraštis paskirtas darbininkų reikalams, išleidžiamas Lietuviškos Social-Demokratiškos Partijos.

Serija II.

1 Sausio 1899. m.

26. „Aido“ 1899 m. antrašt. lapas.

jau pavadintas „Organu Lietuviškosios Social-Demokratiškos Partijos", paruoštas taip pat Vilniuje 1897 metų pabaigoje, buvo išspausdintas Tilžėje 1898 m. gegužės mėnesį; trečią paruošė Šveicarijoje, A. Moravskio sudaryta „Užsienio L. S. D. sąjunga" ir išspausdino 1899 m. Bitėnuose M. Jankaus spaustuvėje. Nors šiam numery ir buvo pažymėta kad „L. D." „išeina du syk ant

Metas I. ant Naujo 1897. meto Num. 1.

BALTASIS ERELIS

Lietuvos terptautiszkas politiszkas laikrasztis. Iszeinantis visose kalbose. preke už N. -u prisiųtimu 30 kapeikų.

Idėja Lietuvos karalų Mindaugo, Gedimino ir Vitauto.

Tautai, del igijimo galibes ir szloves isz lauko visupirma reikalinga yra vidurine speka. Tos senibeje buvo lietuviu tautai, toms ipatibems Lietuva taipogi buvo bagote. Nesutrinama drąsibe, tvirtas iszturejimas nelaimes laikūse, o ipatingai stingra discoplina ir tesibes meila. Bet lietuvių spekai visustipriausis pamatas buvo tarpsavi lūmu drangiste ir sutikimas. Nors lietavians buvo galinga iszaugusi aristokratija, bet toji stoveja arti kitoms lūmoms, isz karių nei viena ne buvo prispausta; isz to visoje tautoje radosi auksztu iszsilaikimo pamatas, o antra tas karsztasis patriotizmas, parkurį lietuviai szimtmeczus buvo slauni. Kad minetasis pamatas buvo visusvarbiausis tą prirodis iszpustejimas, katras iszsikelo pojo isznikimui. Nů to laiko, kada auksztosios lūmos par sulenkejimą atsitraukia ir skiras nů sava lietuvių tautistes ir iszsikelo didalis lūmų parpliszimas skiris, lietuvų tautos vidurinia speka žuva ir žuva. Kada musu tauta tureja tvirtibę, drąsibę, auksztą dvasią ir vienybę, o szendiena jos nera. O kada tą visą atrasti, pabudinti, prikelti ir suredīti senobini tautiszką buvi, tai užmaneme szita terptautiszką palitszka laikraszti, katras suvienis visas Lietuvos lūmas.

Lietuva turi 5 prieszininkus 2 isz vidaus 3 isz lauko ir tos visus 5 maža Lietuva pargales. Lietuva dalinasi į 3 lūmas. Pirmā prastoji, dydžioji, auksztoji, placzioji, tikroji tai yra toi lūma, katra visados isztikema savo vaikams motina buva ir dvije atskalos.

27. „Baltojo Erelio" 1897 m. antrašt. lapas.

metų", tačiau jis buvo kartu ir paskutinis šio žurnalo numeris. Pati kiekvieno numerio medžiaga buvo sudaroma beveik išimtinai vieno žmogaus (A. Domaševičiaus, A. Moravskio), tai ir straipsniai ir korespondencijos parašų neturėjo; tik paskutiniame numeryje dvi korespondencijos yra pasirašytos neišaiškintais slapyvardžiais. Toliau „L. D." leisti atsisakyta matyt dėl to, kad Vilniaus socijalistų tarpe kilo mintis jau keleriais metais prieš tai hektografu atmušamą lenkišką „Echo życia robotniczego na Litwie"

leisti sistėmingai ir lietuviškai. Pirmąjį naujo žurnalo, pavadinto „Aidu Lietuvos Darbininkų Gyvenimo“ numerį irgi sudarė lenkiškai A. Moravskis ir lietuviškai išvertė dr. K. Grinius. Jis buvo išspausdintas dar Bitėnuose pas Jankų, bet kartu pradėta rūpintis įtaisyti nuosavią nelegalią spaustuvę Vilniuje. Greičiausiai ji įsigyta iš J. Bielinio, atsisakiusio toliau savo „Baltąjį Erelį“ beleisti; naujoj spaustuvėje pradėta rinkti tolesnis „Aido“ numeris; tačiau dėl 1899 m. gegužės m. kratų ir areštų Vilniuje teko spaustuvės veikimas sustabdyti, o paruoštieji spaudai rankraščiai pateko į žandarų rankas. Tuomet vėl leidimas buvo perkeltas į Prūsus, ir tik labai pasivėlavęs, birželio m. 1899 m., pasirodė dvigubas „Aido“ numeris, pažymėtas 2/3 Nr. Ir šie „Aido“ numeriai beveik visi yra bevardžiai, nes, be poros straipsnių, neturi visiškai parašų. Iš naujų bendradarbių žinome tik vieną Petrulį, P. Gylio slapyvardžiu čia išspausdinusį pirmą savo revoliucinį eilėraštį, kurių paskiau nemaža jis buvo išspausdinęs vėlesniame „Darbininkų Balse“.

I metai. Liepos mėn. 1901 m. No. 1.

Darbininkų Balsas.

„Proletarijai visų šalių, eikime iš vien“
„Darbininku stiprybė vienybėje“

Draugai! Platinkit „Darbininkų Balsa“.

Turinys:

Nuo Redakcijos — Musų siekiai. — Dvi nelaimes. — Socialdemokratiškas judėjimas Latvijoje. — Iš Lietuvos: Šiauliai (gubernija). — Šiauliai (vežimas medžių). — Kuršėnai, Šiaulių pav (dvarų darbininkai). — Kaunas. — Vilnius. — Smargonija. — Vilkaviškio pav., Suv. gub. (štreikas durpkasių). — Naumiestis, Suv gub. (žydų štreikas.) — Iš Prusų Lietuvos. — **Iš svetimų šalių.** — Liepojus. — Bielostok's, Grodno gub. (darbininku demonstracija). — Maskolija. — Anglija. — Paryžius. — **Areštai ir kratos. — Atsižymėję šnipukai. — Į sandarbininkus.**

28. „Darbininkų Balso“ 1901 m. antrašt. lapas.

Tačiau tuo tarpu atsirado kiek jaunuomenės, Petrapilio ir Maskvos Universitetu studentų, kurie prisidėję prie Lietuvos socijaldemokratų ar juos užjausdami, savo rašinius spausdino „Varpe“ ir „Ūkininke“. Susidarė galimumo leisti tikrai perijodinį socijalistinį laikraštį, nes jau buvo užtektinai rašytojų, tačiau stigo redaktoriaus. Sustojus „Aidui“, socijalistinio lietuvių judėjimo vadovybei pereinant į kitas, grynų inteligentų rankas, visgi perėjo dveji metai, kol jie tiek susiorganizavo, kad sugebėjo savo žurnalą leisti sistėmingai. Pirmas naujo žurnalo, „Darbininko Balso“, numeris pasirodė Tilžėje 1901 m. liepos mėnesį. Nuo 1902 m. pradėjęs sistėmingai eiti, išsilaikė ilgiausiai iš visų to laiko socialistinių laikraščių, nes sustojęs eiti tik 1906 balandžio m., kada buvo pradėta leisti legaliai Vilniuje „Naujoji Gadynė“. Viso labo „D. B.“ išleista 36 num. Pirmieji trys numeriai, kaip ir „Lietuvos Darbininkas“ ir „Aidas“, buvo ruošiami Lietuvoje, redaguojant Vl. Sirutavičiui; paruoštoji medžiaga buvo siunčiama į Tilžę, kur jos spausdinimo žiūrėjo faktinasis to laiko „Varpo“ ir „Ūkininko“ redaktorius, J. Bagdonas. Bet pačią medžiagą ruošant, turėta jau daugiau bendradarbių: pirmuose trijuose numeriuose bendradarbiavo, be redaktoriaus Sirutavičiaus, dar A. Janulaitis, J. Ralys, Vl.

Mongirdas, K. Stiklius, J. Žymantienė - Žemaitė, K. Jasiukaitis, J. Šaulys, V. Požela, M. Valaitis ir keletas kitų, neišaiškintų.

Tuo tarpu A. Janulaičiui, sąryšy su lietuvių bylomis, 1901—1902 m. iškeltomis, teko bėgti į užsienius. Tuomet ir Lietuvos socijaldemokratams susidarė galimumo ne tik spausdinti, bet ir redaguoti užsienyj, o tai tik galėjo laiduoti sistemingą žurnalo spausdinimą, nepriklausomą atsitiktinių bendradarbių, ir apsaugoti paruoštąją medžiagą nuo patekimo į netinkamas rankas. A. Janulaitis, ir šiaipjau pirmuose „D. B." numeriuose uoliai bendradarbiavęs, su 1902 m. 4 Nr. paima į savo rankas „D. B." redagavimą ir šiais jau metais išleidžia dar tris jo numerius (5—7 Nr.), tuo būdu pirmą kartą pavertęs socijalistų žurnalą tikrai perijodiniu laikraščiu. Be to, savo redaktorių turint užsieniuose, galima buvo atsipalaiduoti ir nuo neprašytos „varpininkų" kontrolės, kuri uždėdavo žurnalui tam tikrą antspalvį. J. Bagdonas spausdindamas „D. B.", nepasitenkindavo vien technikine spausdinimo priežiūra, bet nenorėdamas sudaryti „Varpui" konkurencijos, gaunamus „Darbininkų Balsui" politinius straipsnius ar visiškai išbraukdavo ar spausdindavo „Varpe", palikdamas „D. Balse" tik straipsnius ir korespondencijas vien ekonominėmis temomis. Politiniu žurnalu „D. B." virto, tik A. Janulaičiui pradėjus jį savarankiškai redaguoti. Bendradarbių skaičius nuolatos didėjo, nors raštų tarpe pasitaiko ne vien socijalistų pagamintų, bet ir vieno kito „varpininko" raštų. Be jau aukščiau nurodytų bendradarbių, 1902 m. „D. B." rašo: Juozas Baltrušaitis, J. Biliūnas, J. Bagdonas, S. Matulaitis, Vl. Putvinskis, A. Rucevičius, Tomkytė - Damijonaitienė, P. Višinskis, Petrulis, J. Vanagaitis, Juozas Matulaitis ir kiti; 1903 m. išspausdinta 6 numeriai (7—13), kuriuose randame naujai rašančius K. Bielinį, Ansą Bruožį, V. Didžiulytę, Vincą Mickevičių, D. Šidlauskį, S. Kairį; 1904 m. pasirodė 7 numerai (14—20), kur naujai bendradarbiauja: Andrius Baltrušaitis, Antanas Baltrušaitis, Mykolas Biržiška, J. Krikščiūnas, A. Moravskis ir daugybė korespondentų, kurių dauguma tačiau nepasirašo. 1905—1906 m. sąryšyj su revoliucinio Lietuvos judėjimo pagyvėjimu, bendradar-

I metai. 1904 m. gegužės mėn. 1 num.

DRAUGAS

pirmeivės lietuvių jaunumenės laikraštis.

TURINYS

Musų uždavinys. *„Draugo" Redakcija*
MOKSLO SKYRIUS.
Ruožai iš lietuvių atgijimo istorijos.
I. Lietuvių apmirimas. *V. Kapsukas.*
Revoliucijinis Maskolijos judėjimas *Revoliucijonierius*
LITERATUROS SKYRIUS.
Pabėgėlis. *Jonelis.*
Labora! *Vincas Kapsas — Kudirka*
Slenkstis. Vertė *V. Vilkas-Pilkas*
FELJETONAS.
I. Laiškas iš užsienio. *J. Niuronis.*
Atviras laiškas draugams. *Moksleivis.*
Atsiminimai iš Veiverių seminarijos. *Mokytojas.*
Pora žodžių apie Prusų lietuvius. *V. Kapsukas*
KORESPONDENCIJOS.
Vidutinės mokyklos

Adresas: Herrn J. Wanagat jun., Pabudoppen, per Neu-Eggleningken (Ostpreussen).

29. „Draugo" 1904 m. atnrašt. lapas.

bių skaičius keleriopai išaugo, tačiau redakcijai nusistačius konspiracijos sumetimais nedėti parašų po spaudinamąja medžiaga, beveik negalima nustatyti autorių - bendradarbių.

Artimos socijalistams krypties buvo ir pradėjęs eiti 1904 m. gegužės mėnesį „Draugas“ pavadintas „pirmeivės lietuvių jaunuomenės laikraščiu“. Jų programa buvo sudaryta Genevoj

30. „Sparvos“ 1905 m. antrašt. lapas.

1903 m. V. Mickevičiaus, Jurgio Šaulio, V. Didžiulytės. Tikruoju redaktorium buvo V. Mickevičius, atsakomuoju J. Vanagaitis. Kaipo jaunuomenės laikraštis, jis buvo spausdinamas tik 1904 m., kada pasirodė viso labo du „Draugo“ numeriai, sudaryti daugiausia V. Mickevičiaus ir J. Biliūno. Susidarius atskirai nuo L. S. D. P. socijalistinei „Draugo“ organizacijai, trečias „Draugo“ numeris, pasirodęs 1905 metais, jau nebesivadino „jaunuomenės“ laikraščiu, bet virsta tos organizacijos organu, trečiam „Draugo“ numeriui išėjus pavadintu „Darbininku“. Tuo vardu V. Mickečiaus redaguojamas, jis ėjo ir 1906 m., jau susiliejus „Draugo“

organizacijai su L. S. D. P., greta A. Janulaičio redaguojamo „Darbininko Balso". Galiausiai 1905 m. išėjo dar vienas laikraštėlis „Sparva". Tai buvo socijalistinis politinės satyros leidinys, paruoštas A. Janulaičio iš vokiškų satyrinių žurnalų. Vienintelis jo pasirodęs numeris neturi teksto, vien iliustracijas su parašais dviem kalbom lietuviškai ir lenkiškai. Tai buvo kartu ir vienintelis iliustruotas Didžiajai Lietuvai skiriamas žurnalas, ėjęs užsienyje.

Legaliai pradėjus eiti Vilniuje gegužės m. 1906 m. savaitinei „Naujai Gadynei", kuri nuo 1907 m. pradžios virto „Skardu", nuo pusės 1907 m. „Žarija", ėjusia iki pusės 1908 m., tiktai jau grynai partiniams reikalams reikėjo leisti kartkartėmis nelegalios „Partijos Žinios". Propaganda mėginta varyti legaliais savaitraščiais.

XVI.

Svarbiausieji žurnalai, ėję spaudos uždraudimo laikais, buvo leidžiami, kaip matėm, tam tikrų plačiau organizuotų visuomenės grupių.

Niamuno Sargas

bkoliams Lietuwininkams zines parneszas.

Niamuno Sargas, Ragainėje kas pėtnyczią iszdůdamas, kasztůja prie arcziausiojo pusto ar per gromatneszį apsteliůtas ant bertainio meto 35 peningius, su prineszimu į namus 50 peningiu. Jr pati laikraszczio sparstuwė priima apsisteliawimus.

Apsakymai į Niamuno Sargą įstatomiejie kasztůja po 10 peningiu uż kożną smulkeis rasztais iszspaudzą eilę ir yra szio laikraszczio spaustuwėje priimami. — Gromatas dėl laikraszczio raszomas priima rėdytojas Ragainėje (Ragnit).

Nr. 1. Ragaineje petnyczioje 26. septemberi **1884.**

30. „Niamuno Sargo" 1884 m. antraštė.

Tačiau ir anksčiau teko mums susidurti ir su vienu kitu privatinės inicijatyvos bandymu leisti, skiriamą vienai Didž. Lietuvai ar Didžiajai su Mažąja Lietuva, laikraštį, kuris nepriklausytų jokios organizuotos srovės. Daugiausia tokių sumanymų turėjo Martynas Jankus. Bet pirmoji tuo atžvilgiu inicijatyva priklauso Jurgiui Mikšui, kuris 1884 m. buvo sumanęs leisti savotiškąją „Aušrą", skiriamą specijaliai Mažajai Lietuvai tautiškai atgaivinti. Tai buvo „Niamuno Sargas", kuris buvo pradėta leisti 1884 m. rugsėjo 26 d. Ragainėje, J. Siberto spaustuvėje ir leidimu, J. Mikšo redakcija. Pirmais metais „N. S." pasirodė viso labo 14 numerių. Medžiaga daugiausia imta iš „Aušros" ir „Lietuviškojo Balso". J. Sibertas leido „N. S." iki 1885 m. rugsėjo 29 d., 1885 m. išleidęs 21 numerį. Jam žurnalą sustab-

džius, J. Mikšas perėme ir leidimą ir perkėlė žurnalą į Tilžėje įtaisytą savą spaustuvę, kurioje dar tais pačiais metais pasirodė 1 Nr. (21 gruodžio d.) ir 2 Nr. (31 gruodžio d.). 1886 buvo išspausdinti dar 25 numeriai (Nr. 3—27), kurių paskutinis pasirodė 24 birželio d. J. Mikšo spaustuvei subankrutavus, žurnalas sustojo. Nuo 1887 m. pradžios jį atnaujino Ernestas Vejeris, kuris išsirūpino materijalinę vokiečių liberalų pašalpą, ir leido jau vokiškesne kryptim iki 1887 m. birželio m. 30 d., kada žurnalas galutinai sustojo, nesuradęs nei skaitytojų, nei bendradarbių.

Nr. 7. **TETUTĖ,** Metas II.

Setukų laiszkelis iszeina numereis dėl tujų kurie jį skaito ir užmoka prigulinti pronumeratą už kiekvieną numerį 30 Pf., arba 15 kap., arba 8 centus.

Apgarsinimai kasztuoja už kiekvieną smulkiu raszto sparsta eilutę ant pusės perdalinta 20 Pf., ir turi gera pasiplatinima tarp lietuviszkojo svieto.

Bitėnai, Vasaris 1893 m.

Panagirikai.

Už stalą susėdę, sotus, tur ką valgyt,
Darbų sunkenybėms nereik kuną vargyt.
Bet tik girti paną ik liežuvis ilsta,
Ik iszgėrus vyno panagyris tilsta.
Jiems nerupi dienos pasaulės varguolių,
Jie tik geria vyną ir jieszkos drauguolių;
O vis savus skramblus giria jie be galo
Ir vis sėdžiae sotus prie kupino stalo.
— Jie raszydin raszta kuris jųjų darbus,
Akisa žmonelių rodo ėsant's svarbus....
Mat jie parokuoja jam kas bus po smerties,
Katram bus liuosybė, kokiems ugnyj perties.
Dangus nėsas tokis, kaip sakė „Tetutė",
Nebusę ten lakta, duszė ne pututė,
Bet bus ten vartai, žemcziugais dabinti,
Mikšo žiogo ir kitu pangiriku veidas iszkabinti.
Ulyczios isadėtos bus perlų dangybėms,
Alksnis ir nosis! rėks szventi szventybėms.
Valgius, varguolis, kurs jiems įtikėjo,
Ten valgys tokius, kaip jie czion turėjo.
Ir ten varguolis nors Kaune nemokinęs,
Girsęs paną žodžeis, amžinos nežinės.
Maiszto dangui jokių nebusę,
Nebusę bedievių bėdose nežusę.
Vis tai prižadėjęs panagirikas,
Sako jis žmogeliui: tai kasztuoj skatikas
O jei norėtai, kad per miszios galę,
Kalbetum' su dievu už tavąję dalę,
Tai reik tririublių už markę ir pacztą,
Už dievo sekretoriaus procę ir rasztą;
Reik užmokėt dvasioms už irklus ir laivą,
Reik duot ir tlumocziui už jų kalbą maivą.
Jei nori kad visi geriaus darytu,
Tai duok deszimt rublių kad visi matytu.
Jog nėsi nuplyszęs, palaikis varguolis,
Arba neiš tikys ten kokis szyksztuolis.
Tai vis ką veikia panagirikai,
Iszrodo ką maczyj žmogui skatikai.
Skatiko klanso ir panagirikai,
Kaip ir meszkorių baisiuolei lupikai.

32. „Tetutės" 1893 m. antrašt. lapas.

„Aušrai" sustojus eiti, M. Jankus bandė pats jau sukurti jai pavaduotoją „Garsą", kurį spausdino tam reikalui lotynų raidėmis nuo 1886 m. spalių mėn. 9 d. iki 1887 m. rugpjūčio 20 d.; 1887 m. net žadėjo leisti pusiau lotynų, pusiau gotų raidėmis, tačiau to pažado netesėjo. Viso labo „Garso" išleista vienuolika numerių. Prenumeratorių 1887 m. viso labo buvo tik 238, 171 jų — Maž. Lietuvoje. Žurnalas, negaudamas aukų, kaip „Aušra", vien iš prenumeratos ir atsitiktinai parduodamų atskirų numerių išsilaikyti negalėjo ir sustojo ėjęs, paskutiniame numeryje lyg ir pasiteisindamas prieš skaitytojus tuo, kad dr. J. Basanavičius žadąs atnaujinti „Aušrą", kuri eisianti, turėdama M. Jankų atsakomuoju redaktorium. Kaip žinoma, ir šis sumanymas neįvyko. Tais pačiais 1886 m. Jankus buvo sumanęs leisti ir laikraštį vardu „Naktis", tačiau pasitenkino vien surašymu pavyzdinio numerio, kuris nebuvo neišspausdintas. Tokių pat privatinės inicijatyvos žurnalu buvo ir žinoma mums „Šviesa", kada ją 1890 m. mėgino atnaujinti Jonas Kriaučiūnas. 1891 m. vėl Jankus sumano leisti „satyrišką laiškelį" „Tetutę", pirmą jumoristinį lietuvių žurnalą, kurį pats sudarydavo, surinkdavo ir spausdino savo spaustuvėj. 1 Nr. pasirodė 1891 m. antroj pusėje, 2—6 Nr. 1892 m. ir 7—12 Nr. 1893 m. Nr. 11/12 pasirodė spalių m. 1893 m.; po jo Jankus išspausdino dar vieną nepažymėtą numerį, kuriame griežtai aiškinosi dėl kaltinimo išeikvojus 1000 rublių, sudėtų jam „Varpui" — „Ūkininkui" leisti, ir kuriame, polemikos įkarštyje, pavardėmis paminėjo tuos Didž. Lietuvos veikėjus — „varpininkus", su kuriais buvo jo vedamos derybos, tuo būdu galėdamas išduoti juos

rusų žandarmerijai. Šis pamfletinis numeris užbaigė ir „Tetutės" gyvenimą, bet ne M. Jankaus sumanymus laikraščius leisti, kuriuos sąryšyj su jo 1892 m. išleistu pirmu ir kartu vieninteliu „Naujos Aušros" numeriu, V. Kudirka buvo pavadinęs „mania redactorica". Tačiau tų nuolatinių bandymų priežasties greičiausiai tenka ieškoti ne „manijoj", bet fakte, kad M. Jankus buvo įsitaisęs nuosavią spaustuvę, kuriai reikėjo duoti darbo, ir kurioj spausdinimas pačiam Jankui atsieidavo nebrangiai, nors galiausiai ir privedė jį prie bankroto. Šioj spaustuvėje jam pavyko 1894 m. išleisti net dvylika numerių „dvinedelinio laikraščio" „Lietuviškas Darbininkas", kuris, gali būti, savo antrašte ir norėjo daugiau ko pažadėti, bet buvo tik paprastas Jankaus laikraštėlis, iš vienų korespondencijų sudarytas; šių tarpe buvo ir keletas korespondencijų iš Didž. Lietuvos atsiųstų, nors ne pačiam laikraščiui, tik per knygnešius Jankui, kad jis kitiems laikraščiams perduotų.

Tais pačiais 1894 metais rugsėjo mėn. Jankus išspausdino pavyzdinį numerį „Ūkininko Prieteliaus", „išleidžiamo Lietuvos Mylėtojų". Atsakomuoju redaktorium pasirašė E. Misupovičius. Leidėjas pasitenkino vienu pavyzdiniu numeriu. Vienintelis rimtesnis M. Jankaus leidžiamas žurnalas, buvo 1900—1902 m. (iki 1902 m. sausio 15 d.) leidžiama „Saulėteka". Ji buvo skiriama vien tik Mažajai Lietuvai, ir buvo redaguojama jau ne Jankaus, Anso Bruožio, kuriam pavyko pritraukti ir keletas rimtesnių bendradarbių — J. Mačį, J. Vanagaitį ir kitus. Neaukštas paties M. Jankaus išsilavinimas labiausiai ir žudė visus jo laikraščius.

Atskirai nuo visų tų privatinių sumanymų stovi J. Bielinio „Baltasis Erelis", kuris jau buvo pirmiau šitame rašinėlyje paliestas.

XVII.

Kad ir kiek ėjo Didžiajai Lietuvai skiriamų žurnalų, visgi negalima jų laikyt laikraščiais tikra to žodžio prasme: laiko atžvilgiu jie pasirodydavo retkarčiais, nelygiais protarpiais, skaitytojus pasiekdavo visiškai netvarkingai, neretai naujesnis numeris būdavo gaunamas anksčiau už senesnį; tos savybės nustatydavo ir tų žurnalų turinį — nebuvo prasmės dėti aktualios žurnalistinės medžiagos, kuri vis viena pasendavo ir savo aktualumo nustodavo, ne tik kol pasiekdavo skaitytoją, bet net pačią redakciją, su kuria autoriams nevisados lengva buvo susižinoti. Taigi patys žurnalai virsdavo rinkiniais trumpų straipsnelių ir korespondencijų įvairiais platesniais politikos ir visuomeninio gyvenimo klausimais; tų laikų žurnalai beveik niekuo nesiskyrė nuo kalendorių, skaitomų plačiau net už žurnalus. Dėlto tarp kitko spaudos uždraudimo laikais tiek daug dėmesio buvo kreipta ir į kalendorių redagavimą.

Tikrais to laikotarpio laikraščiais, be skiriamų Mažajai Lietuvai, buvo tik Šiaurės Amerikoj leidžiami. Didesniam lietuvių emigrantų skaičiui Amerikoje susibūrus ir jiems geriau susiorganizavus, laikraščiams plėstis susidarė tinkama dirva. Jau pati

aplinkuma, miestuose susispietusių gyventojų pripratimas nuolatos skaityti laikraščius, vertė ir lietuvius emigrantus, ne kiek angliškai mokančius, reikalauti lietuviškų laikraščių. Didesnis prenumeratorių skaičius laiduodavo laikraščio materijalinę būklę ir laikraščiams pritraukdavo skelbėjus, o tai vėl duodavo kartais ir nemaža pelno ir vertė imtis laikraštininko darbo ir pelno sumetimais. Be to, kiekviena gausingų organizacijų ar pasirinkdavo savo organu kokį jau einantį laikraštį ar net nuosavą organą kūrė. Materijališkai aprūpinti, dažniausiai aukų nereikalaują laikraščiai galėjo kreipti dėmesio į pačių laikraščių tobulinimą. Sunkiausia jiems buvo su rašytojais, nes nuosavi inteligentija atsirado tik daug vėliau, XX amžiuje. Tuo gi laiku net redaktoriauti tekdavo neretai žmonėms, ką tik rašyti pramokusiems. Bet dažniausiai raštų trūkumo laikraščiai nejuto dėlto, kad juos rėmė savo raštais Lietuvos inteligentai. Ir čia buvo didelė Amerikos laikraščių svarba Lietuvai. Tilžės laikraščiai suimdavo tik mažą dalį tų raštų, kurie jų bendradarbių buvo parašomi. Žymiausia gi dalis, jos tarpe ir visi didesnieji raštai, be Amerikos spaudos taip ir nebūtų buvę išspausdinti. Šiaip gi visi Tilžės laikraščiai visus neišspausdintus, bet tinkamus spaudai straipsnius siuntė į Ameriką, ir jie ten visados rasdavo vietos ir kartu palaikydavo glaudesnius santykius tarp Lietuvos ir Amerikos emigrantų. Galiausiai nemažas Amerikos laikraščių egzempliorių skaičius įvairiais keliais ir Lietuvą pasiekdavo; kiti jų Lietuvoje buvo ne mažiau žinomi už tilžiškius laikraščius.

A. Milukas ir kiti skaito, kad pirmasis sumanymas leisti lietuvišką laikraštį Amerikoje kilęs Mykolui Tvarauckiui dar 1874 m. ir kad nuo to sumanymo jis atsisakęs, tais pačiais metais pradėjęs lankais leisti lietuviškai anglišką žodyną. Ir. Jonas (Žilius) šį darbą nukelia į 1879 metus. Kaip ten bebūtų, tačiau tais pačiais 1879 m. rugpjūčio 16 d. New-Yorke pasirodė pirmas numeris „Lietuviškos Gazietos", „rašto pašvęsto dėl Lietuvnįkų Amerikoje". Redaktorius ir leidėjas M. Tvarauskis surinko vos 132 prenumeratorius, tai jam leido vos 16 numerių išleisti. Bendradarbiavo vietos Amerikos kun. Zeytz (bene Zuikis), kažkoks Badišauckas, Kašiūba, M. P. Kasakauckas, net ir Akelaitis buvo šį tą iš Paryžiaus atsiuntęs. Lenko leidžiamas ir redaguojamas laikraštis, siekiąs lietuvių susiartinimo su lenkais, pasisekimo emigrantuose neturėjo ir keleriems metams atbaidė kitus nuo panašių bandymų. Tiktai 1884 m. J. Šliūpui pabėgus iš Maž. Lietuvos į Ameriką ir ten apsigyvenus pas Tvarauckį, juodu sugalvojo, J. Šliūpui redaguojant, leisti lenkiškai lietuvišką laikraštį „Unija". Lenkiškąjį pakvietimą atmušus ir nesusiradus prenumeratorių — lenkų, norinčių laikraštį užsisakyti, sustota ties viena lietuviškąja „Unija", kurios pirmutinis numeris pasirodė New-Jorke 1884 m. spalių 25 d. Tais metais pasirodė 9 numeriai ir 1885 metais dar bene 25 numeriai. Bet J. Šliūpas redagavo tik iki 1885 m. balandžio 25 d. (Nr. 14), toliau redagavo pats Tvarauckis, susikivirčijęs su J. Šliūpu dėl laikraščio krypties. Šliūpas, „Uniją" redaguodamas, pasinaudojo savo senais ryšiais su Europos lietuviais ir

patraukė prie „Unijos“ dalį „Aušros“ bendradarbių. Tarp jų randame L. Malinauckaitę, Aug. Baranauską, A. Frommą, M. Davainį Silvestraitį, Roką Šliūpą, J. Spudulį, M. Jankų, J. Adomaitį; iš vietinių randame korespondencijas J. Segevičios, M. J. Andriukaičio, A. Anskaičio, Jono Bobino. Tai buvo pirmieji nuosavūs Amerikos korespondentai. 2 3 1

J. Šliūpas, atstatytas nuo „Unijos“, rankų nesudėjo. Jau kiek Amerikoje įsigyvenęs ir įsigijęs pažinčių, jis ryžosi tučtuojau leisti jau savarankišką laikraštį ir jau tų pačių 1885 metų liepos 2 d. New-Jorke pasirodė pirmas numeris „Lietuviškojo Balso“. Pradėjęs jį leisti be pinigų, J. Šliūpas sugebėjo jį leisti iki 1889 m. vasario 26 d., nežiūrint to, kad žymioj Amerikos emigrantų dalyj, dėl savo kairesnio politinio nusistatymo ir prieš-

LIETUWISZKASIS

BAŁSAS.

Metas pirmas. Tas laikrasztis yra turtu Lietuwos myletoju. Redytojas JONAS SZLUPAS. NAUJAS JORKAS, 2 d. Liepos m. 1885 m. No 1.
„Lietuwiszkasis BAŁSAS“ iszejna Naujame Jorke ketwergk kozna nedelę. Kasztuoja ant metu 2 doliariu, o Europoje 2½ dol. Atskiras numeris 5 centaj.
Uz coli apgarsinimu ant metu 10 doliariu, o wiena syki garsinant 20 centu uz kozna eilutę. Adresas redystes: Jonas Szlupas, 43 Spring street, New York.
Entered at the Post Office at New York as second class matter.

33. Lietuwiszkojo Balso“ 1885 m. antraštė.

tikybinės tendencijos, jis pritarimo nesurado. Užtat jį smarkiai palaikė tiek savo raštais, tiek „L. B.“ platindami Lietuvoje, Europos lietuviai, ypačiai kairesnioji inteligentija. O „Aušrai“ sustojus eiti, „Lietuviškasis Balsas“ jiems dalinai ir „Aušrą“ atstojo. Tačiau „L. B.“ nebuvo Didž. Lietuvai skiriamas laikraštis. Kaip tik jame nusistojo tas naujas laikraščių tipas, paskiau visiškai Amerikoj prigijęs, kuriame visa bėgamoji medžiaga buvo pavesta Amerikos lietuvių reikalams, dauguma gi straipsnių buvo dedama Lietuvos reikalais, ir, be to, apie visus Lietuvos gyvenimo įvykius buvo duodamos plačios informacijos, imamos tiek iš kitų lietuviškų laikraščių, tiek iš specijalių korespondentų. 1885 m. „L. B.“ ėjo kas savaitė (viso labo 13 numerių), 1886 m dusyk per mėnesį (viso labo 24 Nr.), 1887 m. pirmieji 12 numerių tris sykius per mėnesį, 13—19 Nr. du sykiu per mėnesį ir nuo 20 Nr. vėl kas savaitė (viso labo 25 numeriai), 1888 m. tris sykius per mėnesį (viso labo 30 numerių), galiausiai 1889 m. pasirodė tik 4 numeriai. Tuo būdu per nepilnus ketverius metus „Lietuviškojo Balso“ išspausdinta 96 numeriai arba dveja tiek, kiek „Aušros“, jau nekalbant apie tai, kad didesnė dalis „A.“ numerių buvo jungiama po kelis. Tuo tarpu, kai „A-rą“ rėmė visa Lietuvos visuomenė, „L. B-są“ leido vienas J. Šliūpas. Tai tarp kitko

rodo, kiek lengvesnės sąlygos laikraščiams leisti buvo Amerikoje negu Tilžėje. „L. B.“ bendradarbių tarpe žymią dalį sudarė Europos lietuviai, kurių kiti čia tik ir pradėjo rašyti: 1885 m. iš Europos P. Mikolainis, M. Jankus, M. Davainis Silvestraitis, P. Arminas, L. Malinauckaitė, J. Andziulaitis, J. Adomaitis, Jurgis Kaupys, P. Vileišis, iš Amerikos J. Šliūpas, M. J. Andriukaitis, J. Segevičius, Mot. Brazys, A. Jurgelaitis, V. Dubeckas, V. Senkus, V. Žalnieraitis, J. Zlotožinskas, kun. Varnagiris, J. Juška, A. Balsys, A. Anskaitis ir kt; 1886 m iš Europos randame dar J. A. Vištalių, Stan. Šliūpą, A. Frommą, J. Mačį, Kr. Voską, iš Amerikos bent 15 naujų korespondentų. 1887 m. iš Europos prisideda A. Vilkutaitis, L. Burneika, Smilgius, kun. Užupis, P. Leonas, A. Kriščiukaitis, Pr. Mašiotas, V. Vaičaitis, Aug. Baranauskas, P. Radzvickas, Bukavietis, Ant. Abraitis, Kr. Verbūnaitis iš Paryžiaus, kun A. Burba ir keletas naujų korespondentų iš Amerikos. 1888 m naujų europiečių P. Matulionis, Vincas Kudirka, Rokas Šliūpas, O. Jablonskienė, J. Beržanskis, keli nežinomais slapyvardžiais prisidengę ir keletas amerikiečių.

„Liet. Balso“ pasisekimas paragino J. Paukštį įkurti Plymouth'e, Pa., savaitraštį „Vienybę Lietuvninkų“, kurio pirmas

WIENIBE LIETUWNIKU

Nr. 1 — Miatas I

34. „Wienybės Lietuwniku“ 1886 m. antraštė.

numeris pasirodė 1886 m. vasario 10 d. Įsteigtas šūkiu „vienybė, zgoda, meilė artimo ir tikras gyvenimas krikščioniškas“, šis laikraštis, eidamas be pertraukos arti penkių dešimtų metų, nekartą savo kryptį keitė, nes būdamas ne visuomeninis, bet biznio sumetimais leidžiamas žurnalas, jis kryptį gaudavo iš to redaktoriaus, kurį leidėjai pakviesdavo redaguoti. Ilgą laiką ėjo kartą savaitėje,. nuo 1921 m. vasario 1 d. du kartu savaitėje, nuo 1923 m. rugpiūčio 31 d. tris kartus savaitėje. Redagavo iš pradžių paskesnis „Saulės“ steigėjas D. T. Bočkauskas, 1888—1889 m. A. Turskis, 1890—1892 m. J. Andziulaitis, 1892—1893 m. A Milukas, 1893—1895 m. J. Ališius, 1895—1897 m. J. Kaunas, 1897—1900 m. ir 1902—1903 m. P Mikolainis, 1901—192 m. J. Mačys, 1903—1905 m., 1907—1912 m. ir nuo 1921 m. J. O. Širvydas, 1905—1907 m. Juozas Baltrušaitis, 1912—1913 m., 1915—1919 m. P. Norkus, 1913—1915 m. J. Gedminas, J. Baniulis, P. Mikolainis. Leido iš pradžių J. Paukštis su A. Pajauju, 1897 m. buvo sudaryta bendrovė „J. Paukštis ir Ko.“ 1919 m. įsteigta „Vienybės“ dienraščiui leisti korporacija. 1921 m. senasis vardas „Vienybė Lietuvninkų“ buvo pakeistas į „Vienybę“. Nors dažnai buvo keičiama kryptis, šis laikraštis buvo visgi geriausiai pastatytas iš visų Amerikos lietuvių laikraščių ir Lietuvai suvaidino gal būt žymiausią vaidmenį,

spausdindamas nuolatos Europos lietuvių siunčiamus ilgesnius raštus ir juos atskiromis knygomis atmušdamas ir duodamas plačiausias informacijas iš Lietuvos, neretai daug pilnesnes ir įdomesnes už spausdinamas Tilžės, o paskui net ir Vilniaus ar Kauno laikraščiuose. Tam reikalui neretai „V. L.“ laikė Lietuvoje nuolatinius apmokamus korespondentus (M. Davainį Silvestraitį, V. Šlekį ir kt.). D. T. Bočkauskas, pametęs redaguoti „Vien. Liet.“, išsikėlė į Mahanoy City Pa, kur įkūrė spaustuvę ir 1888 m. liepos mėnesį ėmė leisti savaitinę „Saulę“, 1896 m.

THE WEEKLY
SAULE
APPEARING EVERY THURSDAY
Subscription only Two Dollars
per year
REPRESENTS THE INTERESTS OF NEARLLY 150,000 LITHUANIANS RESIDING THE UNITED STATES & CANADA
Rates of advertising

SAULE

BOX 31 Mahanoy City, P a.

No. 3. MAHANOY CITY, P A. dien. 16 Piuczio 1888 m. Metas 1.

35. „Saulės“ 1888 m. antraštė.

pradėjusią eiti du kartu savaitėje; ji eina iki šiolei. Šis laikraštis buvo pasiėmęs aptarnauti tamsiausią lietuvių išeivių dalį, kuri kitų laikraščių neskaitė, bet pasitenkindavo įvairiomis pasakomis ar lenkiškosios liaudžiai skiriamos literatūros atpasakojimu ir vertimais; nei idėjinė pusė, nei Lietuvos gyvenimas, net galiausiai pati laikraščio rašyba leidėjui ir redaktoriui nerūpėjo; tačiau toks gatvės laikraštis atskirais momentais pasiekdavo Amerikos lietuvių spaudai rekordinį prenumeratorių skaičių (1908 m. 8.000 prenumeratorių). Bendradarbių beveik nebuvo

NEW YORKO
GAZIETA LIETUWISZKA

Łajkrasztis iždawinejemas per Taworszczistia akcijonieriszka.

No. 1. New Yorkas diena 31 Spalu 1891. M 1.

36. „New Yorko Gazietos Lietuviszkos“ 1891 m. antraštė.

visiškai — visą laikraštį prirašydavo pats redaktorius, kuriam 1909 m. mirus, pradėjo redaguoti jo sūnus. Greta pačios „Saulės“; D. T. Bočkauskas pradėjo spausdinti 1889—1890 m. priedą specijaliai įvairioms „istorijoms“ pavestą „Linksmus vakarus“, nuo 1899 m. pradėjo sistemingai leisti „Linksmą Valandą“.

1891 m. spalių 31 d. senasis „Unijos“ leidėjas M. Tvarauckis pradėjo redaguoti ėjusią iki 1892 m. gegužės 7 d. „New Yorko Gazietą Lietuvišką“, tuo būdu lyg atnaujindamas pirmąją savo „Lietuvišką Gazietą“, už kurią ir naujoji ne aukščiau sto-

vėjo. 1892 m. prie laikraštinio darbo grįžta vėl J. Šliūpas, organizuodamas „Lietuviškąją Mokslo Draugystę Amerikoje“, kuri Šliūpo redakcijoj liep os m. 1892 m. pradėjo leisti „Apšvietą“, pavestą specijaliai inteligentams. Žurnalas buvo redaguojamas Plymouthe, bet taupumo sumetimais buvo spausdinamas Tilžėje, pas Jankų ir pas Mauderodę. 1892—1893 m. viso labo išėjo 15 „Apšvietos“ numerių. Žurnalas neduodavo visiškai bėgamosios laikraštinės medžiagos, tik mokslo populiarizaciją ir vertimus iš svetimų literatūrų. Tarp bendradarbių randame J. Šliūpą, J. Basanavičių, J. Andziulaitį, A. Fromą, St. Jurjevičių, V. Dembskį, D. Rutkauską, P. Janušį, M. Kuprevičią, V. Pietarį. Tais pačiais metais T. Astramskis pradėjo leisti Shenandoah Pa, „Garsą“, kurio 1892 m. pasirodė 11 numerių ir 1893 m. apie 40 numerių. Tarp bendradarbių pasitaiko ir Europos lietuviai (V. Mačys, P. Janušis, J. Račūnas, A. Kriščiukaitis, St. Jurjevičius). Ėjo iki 1894 m. rugpjūčio 31 d, kada „G.“ subankrutavo ir iš licitacijos buvo nupirktas A. Miluko su J. Ramanausku, kurie pakeitę jo vardą į „Garsą Amerikos Lietuvių“ ir kairesnę orijentaciją į dešiniąją — katalikišką, leido jį savo vardu iki 1899 m. rugpjūčio mėn. Įvairiais laikais „G. A. L.“ redagavo K. J. Senkus, J. Ramanauckas, dr. Stupnickas, kun. V. Matulaitis, kun. A. Milukas, kun. B. Žindžius. „G. A. L.“ leisti buvo sudaryta

American Edition.

1892. Nr. 1.

Metas pirmas.

Apszvieta

Literaturos ir mokslo mēnesinis laikrasztis.

Iszleidžiamas
„Lietuvių Mokslo Draugystēs Amerikoje“.

Entered at Plymouth Pa. Post Office as Second-class matter.

Tilžēje (Prusuose) ir Plymouth Pa. (Amerikoje).
Spausdinta pas M. Jankų.
1892.

38. „Apszvietos“ 1892 m. antrašt. lapas.

GARSAS AMERIKOS LIETUVIU.

No 1 SHENANDOAH, PA. & PITTSBURGH, PA.. 8 d. SAUSIO (JANUARY) 1898 m. Metas V.

ENTERED AS SECOND CLASS MAIL MATER AT THE POST OFFICE AT SHENANDOAH, PA.,

38. „Garso Amerikos Lietuviu“ 1898 m. antraštė.

specijali 10 kunigų bendrovė, kurios kiekvienas narys buvo įnešęs po 100 dolerių ir kas mėnuo apmokėdavo laikraščio dificitą. 1897 m. nemokamu „G. A. L.“ priedu ėjo „Lietuviškas Knyngynas“, kuris galėjo būti ir atskirai prenumeruojamas. Jame buvo dedama labiausiai literatūriškai beletristinė medžiaga. 1898 m. „L. K.“ virto savarankiška „Dirva“. Ją buvo įsteigęs ir vedęs

kun. A. Milukas, padedant J. Basanavičiui, A. Burbai, J. Ramanauckui ir kitiems. Kiekviename numeryj būdavo dedama koki nors atskira mokslo ar beletristikos knyga. 1903 m. ji susiliejo su „Žinyčia“ į „Dirvą-Žinyną“. Bet Amerikai pasilaikė senąjį „Dirvos“ vardą.

Iš 1892 m. įkurtų laikraščių svarbiausią reikšmę turėjo „Lietuva“, įsteigta Chicagoje gruodžio 10. „Lietuvą“ įkūrė A Olševskio įkalbėtas „Reformos“ redaktorius St. Rekoš (Rekašius). Jau 1893 m. sausio m. pabaigoje S. Rekašius pardavė „L.“. A. V. Zalauckui, kuris, dviem mėnesiam praėjus, pardavė ją P. Zacharevičiui ir S. Lelašiui. 1893 m. birželio mėn. A. Olševskis atpirko P. Zacharevičiaus, o paskui ir S. Lelašiaus dalį

NEDELINIS LAIKRASZTIS "LIETUVA"

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"

Nr. 1. Chicagas, Ill. Subata diena 10 Gruodžio (December) 1892 m. Metas I.

39. „Lietuvos“ 1892 m. antraštė.

ir tuo būdu virto vieninteliu žurnalo leidėju ir leido jį kol subankrutavo 1917 VI. I. Paskyrus Olševskiui administraciją, iš jos „L.“ atpirko Bačiūnas su Pajausku, pradėję leisti ją savaitiniu laikraščiu, paskui ir dienraščiu, sustojusiu dėl bankroto 1920 m. gegužės 8 d. Iš pradžių menkai redaguojama „Lietuva“, iš karto pakitėjo, kai jai redaguoti nuo 1895 m. gruodžio 14 d. A. Olševskis pakvietė J. Adomaitį-Šerną. Šerno redakcijoj „L.“ surimtėjo ir nusistovėjo. Kad ir ne taip gyvai redaguojama, kaip „Vienybė Lietuvninkų“ ir mažiau medžiagos duodanti, „L.“ visgi dvidešimt dvejus metus, iki 1917 m., vieno asmens redaguojama, nekeitė, kaip „V. L.“ savo krypties kas vieneri — dveji metai, o kartais ir dažniau. J. Adomaičio nusistatymas kas metai „Lietuvos“ skiltyse spausdinti įvairius gamtos mokslo populiarizacijos raštus, iš kurių atmušų buvo sudaromos paskui storulės knygos, patraukdavo prie „L.“ plačias simpatijas ne tik Amerikoje, bet ir Europos lietuvių, ir tai ne vienos kokios krypties.

Sumanymas, kilęs 1893 m. Baltimorėje Md., leisti tenai „Tiesą“ berods tik sumanymu liko. „Apšvietai“ sustojus, 1894 m. J. Šliūpas įsteigė Mt. Carmelyje „lietuvišką darbininkišką laikraštį“ „Naują Gadynę“, iš pradžių kaipo socialistinį laikraštį, paskui virtusią griežtai anarchistišku laikraščiu, tuo laiku, kai ir pats J. Šliūpas aiškiai linko į anarchizmo pusę. Žurnalas pradėjo eiti sausio 23 d. Nuo balandžio mėn. 16 d. jį pradėjo redaguoti D. Keliauninkas, Amerikoje žinomas J. Laukio vardu; nuo liepos 19 d. jis ir formaliai perėjo į J. Laukio rankas; rugsėjo 24 d. „N. G.“ buvo perkelta į Shenandoah Pa, kur jos redakciją apėmė Homolickis, Amerikoje pasivadinęs St. Maliausku,

o „Naują Gadynę“ redaguodamas — A. Bacevičium. 1895 m. rugpjūčio 29 d. „N. G.“ perėjo į Šliūpo „Liet. Mokslo Draugystės“ rankas, buvo perkelta į Scranton Pa, kur ją paėmė redaguoti pats J. Šliūpas. Sustojo ėjusi 1896 m. birželio 2 d. Viso labo išleista 89 numeriai; nors „N. G.“ skelbėsi savaitiniu laikraščiu, bet dėl nuolatinio kilnojimosi iš vietos į vietą, kartkartėmis leidimas buvo sutrukdomas. Žymiausią medžiagos dalį laikraščiui duodavo patys redaktoriai.

Griežtai priešingos „N. G.“ krypties buvo tais pačiais 1894 metais balandžio 4 d. kun. A. Burbos įsteigta „Viltis“, ėjusi kas savaitė iš Plymouth Pa iki 1895 m. balandžio 24 d. Viso labo „V.“ pasirodė 56 numeriai. Tai buvo katalikiškas laikraštis, pavestas beveik išimtinai Amerikos lietuvių katalikų reikalams ir tolimas Europos lietuvių katalikų vargams ir bėdoms. Bendradarbių iš Europos jis bevei visiškai neturėjo. Vienas rimtesniųjų jos bendrabarbių buvo kun. J. Žebrys, tik ką atkeliavęs iš Žemaičių ir jau 1895 m. pabaigoje pradėjęs redaguoti M. Norkūno ir A. Zdanavičiaus įsteigtą Bostone „Bostono Lietuvišką Laikraštį“, kuris pradėjo eiti 1895 m. lapkričio 1 d. Tačiau „B. L. L.“ ėjo tik iki 1895 m. gruodžio 27 d. Vienam savininkui, A. Zdanavičiui pabėgus iš Bostono su skaitytojų sudėtais prenumeratos pinigais, K. Norkūnas sukvietė akcininkų susirinkimą ir pardavė laikraštį redaktoriui, kun. J. Žebriui, kuris jį perkėlė į Waterbury Conn. ir ten pradėjo leisti nuo 1896 m. vasario 27 d. jau nauju „Ryto“ vardu, pavadinęs jį kartu „šeiminiškai-draugiškai ukišku nedeliniu lietuvišku laikraščiu“ ir pats beveik visą laikraštį prirašydamas. Kun. Žebrys „Rytą“ redagavo iki 1898 m. 32 Nr., kada jį kartu su parapija atidavė kun. P. Saurusaičiui; tas tuo pačiu vardu išleido dar keturiolika numerių; paskutinis, 46 Nr., pasirodė 1898 m. lapkričio 23 d. Nuo gruodžio mėn. kun. Saurusaitis pavadino „Rytą“ „Tarnu Bažnyčios“, pavertė jį mėnesiu žurnalu ir leido kartu su kun. Griciumi, pats visą žurnalą prirašydamas. Nuo 1899 m. birželio mėn. (7 Nr.) redagavimą pavedė buvusiam „Ryto“ bendradarbiu Juozui Dėdynui-Didinskui, nuo lapkričio 16 d. pevertė jį savaitiniu laikraščiu kiek pakeistu vardu — „Bažnyčios Tarnas“. Kitais metais kun. Saurusaitis vėl ima redagavimą į savo rankas, kartkartėmis jį trumpam laikui sustabdydamas ir pavertęs savo įkurtosios „Apaštalystės Maldos“ organu. Toks jisai ėjo 1901—1904 m. Nors rašėsi jau mėnesinis, bet kartais per metus tik pusė numerių tepasirodydavo. „Vienybės“ metraščio paduodama žinia, kad 1895 m. pradėjęs eiti Shenandoah Pa dvisavaitinis satyros laikraštis „Perkūnas“, ne visai patikima. Ar nes painiota su to paties vardo Bostono „Perkūnu“, ėjusiu 1922 — 1923 metais?

1896 metais „Susivienijimas Lietuvių Amerikoj“ įkūrė nuosavą organą, mėnesinę „Tėvynę“, kuri, 1896—1899 m. kun. J. Žilinsko, o 1900—1901 m. kun. A. Kaupo ir T. Astramsko redaguojama, ėjo 1896—1899 m. Plymouth Pa, 1900—1901 m. Pittstone. 1901 m. pabaigoje ji sustojo ir vėl atgijo tiktai 1908 m.,

ir nuo to laiko eina be pertraukos, redaguojama V. S. Jokubyno (1908—1909 m.), K. Vidiko (1910—1911 m.), V. K. Račkausko (1911—1918 m.), J. Purvio (1919—1920 m.), E. Vitaičio (nuo 1920 m.). Nors žymią savo skilčių dalį „Tėvynė“ atiduodavo vidiniams organizacijos reikalams, tačiau visą savo gyvavimo laiką smarkiai reagavo ir į kiekvieną viešojo Lietuvos gyvenimo apsireiškimą ir buvo įdomus laikraštis ne vien tik S.L.A. nariams, bet ir platesniems skaitytojams. Ypačiai rimtai ji buvo vedama, J. Žilinskiui ją redaguojant.

Kiti 1896 m. pasirodę laikraščiai neturėjo platesnės reikšmės. Nuo lapkričio 12 d. per porą mėnesių M. Tvarauckas leido žurnalo „Lithuanian Weekly Magazine“ New Yorke pavadinimu savo knygutę „Siberija“. Shenandoah Pa pradėjusiame 1896 m. eiti „Miners Advocate“, pavest m angliakasių reikalams ginti, jo leidėjai žadėjo įvesti lietuviškąjį skyrių. Ten pat Shenandoah Pa R. P. Kuncmonas nuo 1896 m. rugpjūčio 2 d. pradėjo leisti socijalistinį „Pensylvanijos Darbininką“, 1897 m. jo pavadintą „Darbininku“, ėjusiu iki 1898 m. birželio 1 d. Ėjęs Baltimorėj nuo 1896 m. balandžio 1 d. iki 1898 m. spalių 8 d. „Kardas“, V. Karaliaus leistas ir oficijališkai redaguotas, faktiškai D. Keliauninko-J. Laukio, kartu su ėjusiu 1898 m. mėnesiniu priedu „Galybė“ buvo tokios pat, kaip ir Naujoji Gadynė“ laisvamaniškai anarchistiškos krypties. Kurį laiką iš „Kardo“ pasitraukęs J. Laukis mėgino 1897 m. Čikagoje leisti „Amerikos Lietuvį“, bet sugebėjo išleisti vos tik tris numerius. Tais pačiais metais M. Mockus Detroite išleido vieną numerį skelbimo „Lempos“ laikraščio, skaitytojams pritraukti pavadinto „magijos laikraščiu“. Tokį pat skelbimų laikraštį — „Griausmą“ 1901 m. išleido Philadelphijoj J. G. Baronas D. B. Brazinskio 1897—1898 m. (iki kovo m.) leidžiama Shenandoah Pa „Pasaulė“ duodavo vien pakartojimų „Garso Amerikos Lietuvių“ straipsnių. Nuo 1898 m. spalių 19 d. iki 1899 m. gegužės 19 d. ėjusi Baltimorėje „Nauja Draugija“, D Keliauninko-J. Laukio redaguojama, buvo tas pats „Naujos Gadynės“ ar „Kardo“ tęsimas.

1899 m. „Susivienijimo Lietuvių Amerikoje“ lėšomis pasirodė 3 numeriai oficijališkai M. Devoinio, o iš tikro J. Žilinskio redaguojamo „Blaivystės Laiško“. Nuo pradžios tų pačių metų buvo pradėta Čikagoje leisti savaitinis „Katalikas“, „laikraštis pašvęstas reikalams lietuvių katalikų“. Leido kun. Kriaučiūnas, redagavo iš pradžių dr. Stupnickis, toliau Rusikas, 1900 m. J. Montvila. Nuo 1901 m. leidimą perėmė J. M. Tananevičius. Iš pradžių savaitinis laikraštis, nuo 1914 m. rugpjūčio 6 d. virto dienraščiu, kuriam leisti 1915 m. buvo sudaryta atitinkama bendrovė. 1916 m. vėl virto savaitraščiu. Šio nepriklausančio katalikiškajai jerarchijai katalikiško laikraščio redaktorium ilgą laiką buvęs J. Montvila, paskui P. Brandukas. 1900—1901 m., J. Laukio redaguojama, Pittsburge ėjo „Ateitis“, susivienijimo lietuvių laisvamanių organas, kurį J. Laukis pradėjo redaguoti, sustojus jo leidžiamam 1900 m. Čikagoje „Kūrėjui“.

„Garsui Amerikos Lietuvių“ užgesus, kun. Varnagiris nuo

1901 m. pradžios pradeda leisti Brooklyne „Žvaigždę“, kuri laikotarpyj 1902—1909 m. buvo Susivienijimo Lietuvių Katalikų Amerikoje organu. 1903 m. pabaigoje „Žvaigždei“ leisti buvo sudaryta „Lietuvių Spaudos Bendrija“, kun. A. Miluko ir kun. Abromaičio vadovaujama, kuri 1903 m. lapkričio 6 d. nusipirko „Žv.“ iš kun. Varnagirio ir tų pačių metų pabaigoje perkėlė į Shenandoah Pa. Nuo to laiko iki šiol ji yra redaguojama Julės Pranaičiukės, kuri prieš tai dar tais pačiais 1903 m. sudarydavo lietuviškąjį tekstą Prancūzijoje leisto „Biuleteno Mielaširdystės Darbo gelbėti dūšias apleistas čysčiuje“. Iki spaudai leidus „Žvaigždėje“ gausiai bendradarbiavo ir katalikiškieji Lietuvos rašytojai. Paskiau „Žvaigždės“ bendradarbių skaičius nuolatos mažėjo, kaip mažėjo ir jos įtaka katalikiškajai lietuvių visuomenei Amerikoje, kur ji virto galiausiai vieno kun. A. Miluko organu. 1901 metais trumpai ėjo Pitsburge J. Montvilos redaguojamas „Švento Kazimiero Pasiuntinys“ (viso labo keturi numeriai). Plačiai užsimojo Philadelphijoj A. Jocio įkurtas „Lietuvis“, iš pradžių neblogai V. Daukšio redaguojamas, bet ėjo tik iki tų pačių metų rugsėjo 13 d., kada Jocis skandalingai subankrūtavo, apvylęs savo kreditorius, nors paskiau savo įvairių sumanomų biznių reklamai jis neretai vėl mėgindavo leisti vieną kitą žurnalą.

1902—1903 Čihagoje A. Lalis su J. Laukiu išleido dvi knygutes „Darbininko“, „išleidžiamo Lietuviškos Socijalistų Kuopos“, kuris tačiau jau mažiau beturėjo senesniųjų J. Laukio laikraščių anarchistiško kvapo.

V. Šlekio-Stagaro 1899—1900 m. redaguojama „Viltis“ ir nuo 1903 m. iki 1918 m. „Darbininkų Viltis“, Shenandoah Pa leidžiama, buvo vieno asmens prirašomas socijalistinio atspalvio laikraštis, didesnės įtakos neįsigijęs. Galiausiai nuo 1903 m. keleris metus Brooklyne taip pat privačia inicijatyva buvo leidžiamas „Spindulys“.

Spaudos leidimas Amerikos lietuvių spaudai savaime didelės įtakos negalėjo turėti, nes ji jau buvo pirmiau savo kelius suradusi ir tais keliais ėjo ir toliau. Jei bent pasikeitė santykis su Lietuvos rašytojais — dabar iš Lietuvos tik didesniems Amerikos laikraščiams siunčiamas vienas-kitas didesnis raštas, šiaip gi trumpesnių nebesiunčiama; bet tai ir nebuvo reikalinga: Lietuvoje einant legaliai savaitraščiams ir net dienraščiams, iš jų Amerikos laikraščiai persispausdindavo viską, kas tik jiems atrodė tinkama, nemokėdami už tai autoriams jokių atpildų. Nebūtų ir reikalo nutraukti tos spaudos vystimosi atpasakojimo, jei ne šių žodžių autoriaus noras apsiriboti spaudos uždraudimo gadynės pabaiga.

Atpasakojant Amerikos lietuvių laikraščių vystimąsi, savaime teko ir atsisakyti nuo to idėjinio jų sugrupavimo, kokis buvo taikomas Didž. Lietuvai skiriamiems laikraščiams: čia jis neįmanomas, nes ne kartą vienas tas pats laikraštis įvairiais laikais turėtų būti priskiriamas įvairioms grupėms. Be to, žymiausias vaidmuo, kurį Amerikos lietuvių spaudoje vaidina materijaliniai sumetimai, leido jai pritaikinti tiktai chronologinę tvarką. Nors

paskui joje spaudoje įvyko kiek griežtesnė idėjinė diferencijacija, tačiau ir dabar tas „biznio“ motyvas yra čia sprendžiamasis.

* * *

Spaudą leidus, priešistorinis perijodinės lietuvių spaudos laikotarpis Lietuvoje baigėsi. Naujose teisėtose aplinkybėse besikurianti lietuviškoji perijodinė spauda nedaug tegalėjo pasinaudoti senesniuoju savo prityrimu — jei bent paveldėjo tam tikrą skaičių neblogai valdančių plunksną publicistų, kurių tačiau dauguma nesugebėjo naujuose laikraščiuose išsilaikyti. Naujiems laikraščiams teko viskas pradėti iš naujo: organizuoti spaustuvės, organizuoti patys laikraščiai, ieškoti kelių į skaitytojus, ieškoti naujų bendradarbių, sugebančių atsiliepti kasdieninėmis temomis, net iš naujo išdirbti laikraštijos terminologiją tokioms sąvokoms, kurios senesniojoj spaudoj nė minimos nebuvo. Visa tai tiek apsunkindavo kiekvieno laikraščio leidimą, kad greitu laiku paaiškėjo, jog laikraštį sumanant, negalima galvoti apie pelną, bet tik apie nuostolį, o tai atstūmė nuo lietuviškos laikraštijos Lietuvoje visus tuos, kas šiam darbe ieškojo pelno (išskyrus gal vienus Rygos laikraščius). Tuo būdu *likimas privertė ir toliau lietuviškajai spaudai Lietuvoje likti idėjine, remiama aukų ir pašalpų.* Tai buvo tiesioginė spaudos uždraudimo darbo nenormalumo išdava, tai buvo ir vienintelė teigiama spaudos uždraudimo išdava.

LIETUVOS BIBLIOGRAFIJA
BIBLIOGRAPHIE DE LA LITUANIE

I. KNYGOS — LIVRES

A. DIDŽIOJI LIETUVA — GRANDE LITUANIE

(privalomieji leidinių egzemplioriai siunčiami apskričių viršininkų)

O. BENDRO TURINIO VEIKALAI — GÉNÉRALITÉS

00. Įvadas į mokslą — Prolégomènes

RADVILAS, N.

N. R a d v i l a s. **Kaip pažinti žmogų iš rašysenos.** Grafologijos pradmens, su 31 lietuvių rašysenos pavyzdžių, 2 schemomis ir 20 lentelių. Kaunas, Kuznickio ir Beilio sp. 1932. 159+1 balt. p. 17×12,5. 2.000 egz. Lt. 3,00 (003/1932.759).

01. Bibliografija — Bibliographie

[RUŽGAS, V.

K. M. S. Pedagoginis muziejus. **Centrinės pedagoginės bibliotekos katalogas.** Kaunas, „Raidės" sp. 1932. 118+2 balt. p. 23,5×15,5. 1.000 egz. (017.1(475 Kaunas) Centrinė pedagoginė/1932.760).

03. Enciklopedijos — Encyclopédies

Lietuviškoji enciklopedija. I tomas. II sąsiuvinis. [Antrasis leidimas] A. K. — Aleksiejev (129—256 pusl.) Kaunas, „Spaudos Fondas", „Varpo" sp. 1932. 64 p., iliustr. 25×17,5. 3.000 egz. (Viršeliai laikini) (03/1932.761).

Lietuviškoji enciklopedija. I tomas. VIII sąsiuvinis. Arabijos dykuma — Argyll (897 — 1024 pusl.) Kaunas, „Spaudos Fondas", „Varpo" sp. 1932 p., iliustr. 25,5×17,5 8.000 egz. (Viršeliai laikini) (03/1932.762).

05. Kalendoriai — Calendriers

(JAKAVIČIUS) — LIETUVANIS

L i e t u v a n i s. **Lietuvių ūkiškasis kalendorius 1933 metams.** Rašytas Tilžėje Leistas B-vės „Malderodės". **Š i a u l i a i,** „Titnago" sp. [1932]. 16 nenum.+12+XVIII+2 nenum. iliustr., 18,5×13. 35.000 egz. Lt. 0,40. Be viršelio (059/1932.763).

Kauno kalendorius 1933 metams. Dvidešimts septintieji metai. Kaunas, Š. Kazimiero draugija, „Šviesos" sp. 1932. 78+2 skelb p. 24×15,5. 10.000 egz. (Leidinys Nr. 552). Lt. 0,50 (059/1932.764).

Laimės kalendorius 1933 metams. Dešimtieji metai. **M a r i j a m p o l ė,** L. K. Blaivybės Dr-ja, Marijonų sp. [1932]. 100 p., iliustr. 20×14. 15.000 egz. Lt 0,50 (Leidinys 84 Nr.) (059/1932.765).

Lietuvos Ūkininko kalendorius 1933 metams. Eina nuo 1906 metų. Kaunas, „Varpo" bendrovė, „Varpo" sp. 1933 [išėjo 1932]. 80+8 p. iliustr. 22,5×15,5. 12.000 egz. (Leidinys Nr. 72) Lt. 1,00. (059/1932.766).

Linksmas „Vapsvos" kalendorius 1933 metams. Kaunas, Naujas Žodis [viršelyje „Žodžio" bendrovė], „Meno" sp. [1932] 96 p., iliustr. 19×14. 5.000 egz. (059/1932.767).

Mano kišeninis draugas. 1933—1934 metams kalendorius. Sutaisė V. V b r s. Kaunas, J. Leono knygynas, „Typolit" sp. [1932]. 192 nenum. p. 11,5×7,5. 3.000 egz. (059/1932.768).

Mūsų kalendorius 1933 metams. Kaunas, Lietuvos šaulių sąjunga, Atkočiūno sp., viršelis „Spindulio" b-vės ofsetas. 1932. 64 p., iliustr. 23,5×15,5. 40.000. Lt. 0,50. Turinys: G i r a, L i u d a s Kęstutis. B a g d o n a s, M a t a s Kas yra Mažoji Lietuva? M. K. Kova su ugnimi. Ž v i r ė n a s, M. šaulys. Kaip kariaujama nuodingomis dujomis. D-as, V. Mūsų pareigos ir uždaviniai. V a r g u o l i s, A n d r i u s Mergina iš Klaipėdos (059/1932.769).

„Spaudos Fondo" kišeninis kalendorėlis 1932 metams. Kaunas, „Spaudos Fondas", „Typolit" sp. [1932]. 144 p. 11×8. 5.000 egz. Lt. 0,50 (059/1932.770).

Ūkininko Draugas. Kalendorius 1933 metams. Aštuntieji metai. Kaunas, Spaudos bendrovė „Ūkininkas" „Žaibo" sp. [1932]. 55+9 skelb. p. 23,5×16. 8.000 egz. Nemokamas „Ūkininko" priedas. Lt. 0,50 (059/1932.771).

Lite Oze gezuntcheit-kalendar 1933. Kaunas, Joselovičiaus sp. [1932] 128 p. 21×16,5. (Lietuvos Žydų Sveikatos Apsaugos Draugijos Oze sveikatos kalendorius) 3.000 egz. Aprašyta iš viršelio (059/1932.772) * Ž y d ų k a l b a *

Tašn-luach fun idišen kinderhoiz 1932—1933. Kaunas, Žydų Vaikų Namai, Joselevičiaus sp. [1932]. 226+2 nenum. p. 15×9. 1.000 egz. Lt. 2,00. Pastaba: viršelio I pusl. — Žydų kalendorius 1932—1933 (059/1932.773) *Ž y d ų k a l b a*

Deutscher Kalender für Litauen 1933. Kaunas, Redaktion der „Deutschen Nachrichten", „Typolit" sp. [1932]. 95+9 skelb. p., iliustr. 24×15,5. 3.000 egz. (059/1932.774) * V o k i e č i ų k a l b a *

Kowieński kalendarz powszechny na rok 1933. Rok XI. Kowno, Naklad i Wydanie Spółki Wydawniczej „Omega", drukarnia „Prima" 1932. 109+3 skelb. p., iliustr. 24,5×17. 4.500 egz. (059/1932.775) * L e n k ų k a l b a *

1933 Rusų kalendorius. 1933 Русскій Календарь Kaunas, B Krišpinovič, Neimano sp. [1932] 56 p. 24×17. 2.000 egz. Lt. 1,00 (059/1932.776) *R u s ų k a l b a*

087. Knygos vaikams — Livres pour les enfants

ČECHOV, A. P.

A. Č e c h o v a s. **Kaštonė. Išvertė** T. Š u r a v i n a s. Iliustravo K. Š i m o n i s. Kaunas, Kooperacijos sąjunga „Spaudos Fondas", Atkočiūno sp. 1932. 30+2 skelb. p., iliustr. 23×15,5. 3.000 egz. Lt. 1,00 (087/1932.777).

ČIURLIONIENĖ-KYMANTAITĖ, SOFIJA

S o f i j a Č i u r l i o n i e n ė-K y m a n t a i t ė. **Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių.** Vaikams vaidinti keturių paveikslų pasaka. Kaunas, „Typolit" sp. 1932. 111+1 balt. p., iliustr. 25,5×17,5. 17,5. 3.000 egz. Lt. 3,50. Viršelis: V. K. J o n y n a s (087/1932.778).

Marijos vaiko kalendorius 1933 met. M a r i j a m p o l ė, Marijonų sp. [1932]. 64 p., iliustr. 12×8. 25.000 egz. Lt. 0,15. Aprašyta iš viršelio. Viršelis V. P o l i a k o v a s. (087(059)/1932.779).

Vaikų draugas kalendorėlis 1933 metams. M a r i j a m p o l ė, Angelo Sargo Sąjunga, Marijonų sp. [1932]. 61+3 nenum. p., iliustr. 12×8,5. 20.000 egz. (Leidinys Nr. 2) (087(059)/1932.780).

1. FILOSOFIJA — PHILOSOPHIE

17. Dora — Morale

DABRILA, JURGIS

Gyvoji Kaukė. **Žmogus — egoistas.** Kaunas, Kuznickio ir Beileso sp. 1927, 27+5 skelb. p. 15×11,5. 1.000 egz. Lt. 1,50 (171.9/1932.781)

282. Katalikų Bažnyčia — Eglise Catholique Romaine

Amžinąjį atilsį. Gailestingieji darbai už mirusiųjų vėles skaistykloje (pagalba mirusiems). II leidimas. **Marijampolė,** Marijonų vienuolija, Marijonų sp. 1932. 104 p. 11.5×8. 3.000 egz. Lt. 0,50 (244/1932.782).

Eucharistiškas pašnekesys. I dalis. Antrasis leidimas. 11—20 tūkstantis. Kaunas, Tėvai Jėzuitai, „Šešupės" p. **Marijampolėje.** 1932. 106+6 nenum. p. 13×9,5. 10.000 egz. Lt. 1,00 (265.3/1932.783)

Eucharistiškas pašnekesys. II dalis. 1—10.000 egz. Kaunas, Tėvai Jėzuitai, „Šešupės" sp. **Marijampolėje.** 1932. 112 p. 13×9,5. 10.000 egz. Lt. 1,00 (265.3/1932.784)

LIASAUSKIS, J. dr.

Dr. J. Liasauskis. **Antgamtinis gyvenimas. Marijampolė** „Šešupės" sp. [1932]. 75+1 balt. p. 23,5×15. 4.000 egz. Lt. 1,50 (241/1932.785)

MAEDER, R.

R. Maeder. **Didžioji paslaptis** paskaitos Pijaus XI enciklikos Casti connubii temomis. Išvertė Jonas Babilius. Kaunas, kun. M. Krupavičius, „Žaibo" sp. 1933 (išėjo 1932). 52 p. 23,5×15,5. 1.000 egz. (Visuomenininko biblioteka Nr. 11). Lt. 2,00 (265.5/1932.786).

PALTAROKAS, KAZIMIERAS Vysk. T. M.

Šventoji Naujojo Įstatymo istorija. Parašė Vysk. Kazimieras Paltarokas, T. M. Šeštasis papildytas leidimas. Kaunas, Šv. Kazimiero draugija, „Šviesos" sp. 1933 (viršelyje 1932). 112 p., iliustr. 22×14. 5.000 egz. (Leidinys Nr. 524). Lt. 2,00 (225(075)/1932.787).

PALTAROKAS, K. Vyskupas.

Vyskupas K. Paltarokas. **Šventoji Senojo ir Naujojo Įstatymo istorija pradžios mokykloms.** Dešimtasis leidimas (170—200 tūkst.) Kaunas, „Šviesos" sp. 1932. 132+2 žemėl.+2 balt. p., iliustr. 16×9,5. 30.000 egz. Lt. 1,00 (22(075)/1932.788)

PALTAROKAS, KAZIMIERAS Vyskupas.

Šventoji Senojo Įstatymo istorija. Parašė Vysk. Kazimieras Paltarokas, T. M. Šeštasis pataisytas leidimas. Kaunas, Šv. Kazimiero draugija, „Šviesos" sp. 1932. 108+III+1 balt. p., iliustr. 22,5×14,5. 5.000 egz. (Leidinys Nr. 548). Lt. 2,00 (221(075)/1931.789)

TELKSNYS, ST. kun.

Kun. St. Telksnys. **Kas mes esame?** Kaunas, Katalikų veikimo centras, „Žaibo" sp. 1932. 32 p. 15×11. 10.000 egz. (269/1932.790)

T-YS, ST. kun.

Kam ir kaip organizuoti vyrus. Kun. St. T-ys. (Atspauda iš „Tiesos Kelio). Kaunas, Katalikų veikimo centras, „Šviesos" sp. 1932. 8 p. 24,5×16. 1.000 egz. (269/1932.791).

ZAKARAUSKAS, V. kun.

Kun. V. Zakarauskas. **Šventoji komunija.** Kaunas, Kauno Arkikatedros Bazilikos vikarų kolegija, „Žaibo" sp. 1932. 38+2 nenum. p. 13,5×9. 5.000 egz .(Leidinys 41 Nr.) (265.3/1932.792)

286.3. Adventistai — Aventistes

Švento rašto pamokos subatos mokyklai nuo 1933 mt. sausio mėn. 7 d. iki kovo mėn. 25 d. „Apaštalo Jono laiškai". Kaunas, Lietuvos knygų leidykla „Uola", sp. rotat. [1932]. 19 p., sp. vien. pusl. (38 pusl.) 15×21. 200 egz. (286.3/1932.793)

296. Izraelitai — Judaisme

CORNFIELD, MAURICE rabbi

Droišois. Sermons in yiddish by rabbi Maurice Cornfield, B. A. **Kėdainiai,** Movšovičiaus ir Kagano sp. 1932. 252 p. 19,5×14,5.

1.000 egz. Viršelio I pusl. — Pamokslai (žydų kalboje) Rabino M. Kornfeld'o iš Louisvill'es (Amerika) (296/1932.794) *Ž y d ų k a l b a*

GRODZENSKIS, M. rabinas.

„Bet Mordchai" (talmudo aiškinimai). **K ė d a i n i a i,** Movšovičiaus ir Kagano sp. 1932. 148 p. 34,5×21,5. 1.000 egz. (296/1932.795) *H e b r a j ų k a l b a *

Margoniso Rabi Meer. Kaunas, Joselevičiaus sp. 1932. 14+2 balt. p. 16×10,5. 1.000 egz. (296/1932.796) [H e b r a j ų k a l b a*

MARKOVIČIUS, M. rabinas

Šem Hadgolim Hašliši. Rabinų ir jų išleistų knygų vardai M. M a r k o v i č i a u s. **K ė d a i n i a i,** Movšovičiaus ir Kagano sp. 1932. 72+2 balt. + 70 p. 25×18. 1.000 egz. (296/1932.797) * H e b r a j ų k a l b a *

3. SOCIALIEJI MOKSLAI — SCIENCES SOCIALES

32. Statistika — Statistique

BARKAUSKAS, S. majoras

Majoras S. B a r k a u s k a s. **Ligotumas ir mirtingumas Lietuvos kariuomenėje 1929—1930 m.** lyginant su ligotumu ir mirtingumu kitose kariuomenėse 1919—1930 met. Kaunas, Vyr. štabo spaudos ir švietimo skyrius, „Spindulio" sp. 1932. 71+1 balt. p. 27,5×18. 150 egz. išspausdinta iš „Mūsų Žinyno" 1932 metų. Pastaba: 2 pusl. — S. B a r k a u s k a s Morbidite et mortalité dans l' armée lithuanienne en 1929—1930 en. comparaison avec la morbidité et la mortalité dans d'autres armées en 1919—1930 (312.26:355(475)/1932.798).

Instrukcija statistikos reikalams skiriamiems jungtuvių, gimimo, mirimo ir negyvai gimusių pažymėjimams ir mirties liudijimams surašyti ir siuntinėti ir mirties priežastims pažymėti. Kaunas, Centralinis statistikos biuras, „Spindulio" sp. 1932. 16 p. 22,5×14,5. 1.900 egz. (Finansų ministerija. Centralinis statistikos biuras). Be viršelio (312/1932.799).

32. Politika — Politique

BERNŠTEINAS, I.

Zelbstštendike oiflebungs bavegung. Kaunas, Lietuvos Organizacijos „Hecholuc Hamizrochi" Centro komitetas, „Idiše Štime" sp. [1932]. 20 p. 21×15,5. 1.000 egz. (323.1=924/1932.800) *Ž y d ų k a l b a*

GIRŠOVIČ, I.

Laiškai iš Afrikos. Brif fun Afrike. Kaunas, Kuznickio ir Beilio sp. [1932]. 32 p. 16,5×12. 1.000 egz. Lt. 1,00 (323.1=924/1932.801) * Ž y d ų k a l b a *

KAGANAS, SIMONAS

Seifer haproois. Šauliai, Gutmano sp. Kaune 1932. 100 p. 23×15,5. 1.000 egz. Pastaba: 2 puslapyje — S i m o n a s K a g a n a s. Seifer haproois (323.1=924/1932.802) * H e b r a j ų k a l b a *

Kaip būti su pagalbos — komitetu? iš „Žydų Balso" 283 (3975) Nr. 1932. XII. 9 d. 291 (3983) Nr. XII. 19" 297 (3989) Nr. XII. 27" **(Vos zol zein mitn hilf-komitet?)** Kaunas, „Laimės" sp. [1932]. 12 p. 14,5×11,5. 1.000 egz. Be viršelio (323.1=924/1932.803) *Ž y d ų k a l b a*

33. Ekonomika — Economique

Lietuvos kino-teatrų tarnautojų sąjunga. Nario bilietas Nr. Kaunas, „Typolit" sp. [1932] 9+7 nenum. p. 11×8. 1.000 egz. Aprašyta iš viršelio (331.881:792.97)/1932.804)

Papilio Smulkaus Kredito Draugija. Apsiskaitomoji knygelė. B i r ž a i, Biržų sp. [1933]. 48 p. 15,5×10,5. 600 egz. (334.2/1932.805).

Žemės Ūkio Ministerijos Tarnautojų Taupomoji Skolinamoji Kasa. Nario knygutė ir įstatai. Kaunas, „Varpo" sp. 1932. 32 p. 15×10,5. 1.000 egz. Aprašyta iš viršelio (334.2/1932.806).

34. Teisė — Droit

ESMEIN, A.

A. Esmein. **Konstitucinės teisės principai** (prancūzų ir palyginamieji). Iš aštuntojo Henry Nézard'o peržiūrėtojo leidimo, autoriaus įpėdiniams sutikus, vertė studentų teisininkų būrelis, O. Prof. dr. Mykoliui Römer'iui ir Vyr. Asistentui Dr. Domui Krivickui redaguojant. I tomas, I dalis. Kaunas, Teisininkų Draugija, „Varpo" sp. 1932. XXVII+1 balt. p. + 310+2 balt. p. 24,5×16. 1.000 egz. (A. Esmein: Eléments de droit constitutionnel français et comparé, t. I. Revue par Henry Nézard). Lt. 10,00 (342.4/1932.807)

ESMEIN, A.

A. Esmein. **Konstitucinės teisės principai** (prancūzų ir palyginamieji). Iš aštuntojo Henry Nézard'o peržiūrėto leidimo, autoriaus įpėdiniams sutikus, vertė studentų teisininkų būrelis, O. Prof. Dr. Mykoliui Römer'iui ir Vyr. Asistentui Dr. Domui Krivickui redaguojant. I tomas, II dalis. Kaunas, Teisininkų Draugija, „Varpo" sp. 1932 VI+2 balt. p.+391+1 balt. p. 24,5×16. 1.000 egz. (A. Esmein: Eléments de droit constitutionnel français et comparé, t. I. Revue par Henry Nézard) Lt. 10,00 (342.4/1932.808).

GRABAU

Socialinė globa ir vaikų teismai. Kaunas, „Raidės" sp. 1932. 16 p. 18×12. 500 egz. Lt. 0,50. Aprašyta iš viršelio (343.88/1932.809).

Hagos Tribunolo sprendimas Klaipėdos byloje. [Kaunas]„ „Varpo" sp. 1932. 43+1 balt. p. 24,5×16. 500 egz. („Teisės" priedas) Lt. 2,00 (341 (475)/1932.810)

MALAKAUSKIS, P. dr.

Dr. P. Malakauskas. **Moterystės teisės.** Antrasis leidimas. Kaunas, Vytauto Didžiojo Universiteto teologijos-filosofijos fakultetas, „Šviesos" sp. 1932. XVI+511+1 balt. 24,5×16,5. 1.000 egz. (348.6:347.62/ 1932.811)

PURĖNIENĖ, LIUDA pris. adv.

Liuda Purėnienė prisiekusis advokatas. **Jungtuvės ir išsiskyrimai.** Kaunas, L. S. D. P. Kauno Org. moterų sekcija, „Raidės" sp. 1932. 141+3 balt. p. 24×16. 1.500 egz. Lt. 2.00 (347.62/1932.812)

35. Administracija — Administration publique

Užsienių Reikalų Ministerijos žinynas 1933. Kaunas, Sokolovskienės ir Lano sp. [1932]. IV+252+4 balt. p. 19,5×14,5. 1.000 egz. (354.11(475) (058/1932.813)

355/359. Karo mokslai. Kariuomenė — Sciences militaires. Armée

Individualus kareivio auklėjimas. A. Panemunė, 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas, rotat. 1932. 56 p. 33×23. 150 egz. Aprašyta iš viršelio (356/1932.814)

Kario kalendorius 1933 metams. Kaunas, Vyr. štabo spaudos ir švietimo skyrius, „Spindulio" sp. 1932. 336 p., iliustr., 4 lent., 1 žemėl. 15×10. 12.000 egz. Lt. 1,00 (355(059)/1932.815)

Lenkija. Kariškas rengimas ir fiziškas auklėjimas. Kariško rengimo ir Fiziško auklėjimo sąjungos ir draugijos. Kaunas, Generalinio štabo valdybos II skyrius, rotat., virš. spausd. 1932. XI. 26 d. 67 p. 20,5i×16,5. 150 egz. (355.5(438)/1932.816).

Vidaus tarnybos statutas. III dalis. Drausmės baudimo taisyklės. III laida. Kaunas, Vyr. št. spaudos ir švietimo skyrius, „Spindulio" sp. 1932. 31+1 balt. p. 16×10,5. 4.000 egz. (**B—19.** Lietuvos kariuomenės statutai. Tvirtinu. **A. Smetona** Respublikos Prezidentas. Kaunas, 1928 m. IX. 30 d.) (355.1/1932.817).

37. Švietimas. Auklėjimas — Enseignement. Education

Kelkite! Kelkite! Kelkite! Studentų „Varpo" Draugijos vienkartinis leidinys. Kaunas, spalių mėn. 31 d. 1932 m. Redagavo Redakcinė Kolegija. Kaunas, „Varpo" sp. 1932. 6 p. 50,5×35. 1.000 egz. Be viršelio ir antrašt. lapo (371.83/1932.818)

Š. Š. Širdies kongregacijos mergaičių mokytojų seminarijai remti komiteto įstatai. Kaunas, „Šviesos" sp. 1932. 8 p. 15×10. 500 egz. (377.3 (062)/1932.819)

V. D. U. lietuvių studentų tautininkų korp. Neo-Lithuania 1922—1932. Kaunas, L. S. T. korp! Neo-Lithuania, „Vilniaus" sp. 1932. 132 p., iliustr. 25×19. 500 egz. Viršelis: dail. B u č a s, B. klišes darė „Spindulio" sp. Turinys: 1. Į skaitytojus. 2. Sveikinimai. 3. Korp! N.-L. garbės nariai. 4. Mecenatai. 5. Filist. J. D a r g i s N.-L. Filisterių Sąjunga. 6. Senis studentas. Seniau ir dabar. 7. T u m a s, J. dr. Tautiškoji grandinė. 8. G u s t a i n i s, V. Kokia žvaigždė mums kelią rodė. 9. E d. Z b. Korp! 10-ties metų darbo apžvalga. 10. Kai kurios statistinės žinios apie korp! 11. Č e p a s, V. korp! N.-L. vidaus santvarka. 12. D i r ž y s, A. N.-L., vaidmuo universitete. 13. K u o d y s, L. korp! laikraštis „Jaunoji Lietuva" ir jo reikšmė. 14. K a s a k a i t y t ė, M. Korporantės ir N.-L. korp! 15. Č i b u r a s, J. Keli N.-L. esmės bruožai. 16. P o v i l a v i č i u s, S t e p. Tautinė idėja ir tautinė korporacija. 17. Mūsų mirusieji (371.83/1932.820).

Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos fakulteto reguliaminas (Promocijos taisyklės). Faculté de Médicine de l'Université de Vytautas le Grand à Kaunas Règlements pour obtenir le grade de docteur en médecine. Kaunas, „Spindulio" sp. 1932. 22+2 balt. p. 21×13,5. 1.000 egz. (378(475 Kaunas):61/1932.812) *L i e t u v i ų i r p r a n c ū z ų k a l b a*

Ksiąžeczka członkowska Polskiego Kulturalno-Oświatowego T-wa. Kaunas, sp. „Prima", [1932]. 24 nenum p. 16×10,5. 2.000 egz. (37(062)/1932.822). *L e n k ų k a l b a*

Lietuvos Gudų Švietimo Kultūros Draugijos įstatai. Kaunas, Bako sp. 1932. 16 p. 16×10,5. 1.000 egz. Aprašyta iš viršelio. Pastaba: 9—16 pusl. Статут Беларускага Культурна - Асьветнага Таварыства у Літве (37(475:476)(062)/1932.215) * L i e t u v i ų i r g u d ų k a l b a * (Pastaba.— atitaisomas užrašas š. m. Nr. 2(26), 77 pusl. eil. 215)

38. Prekyba. Susisiekimas — Commerce. Communications

JANKEVIČIUS, J. inž. doc.

Inž. J. J a n k e v i č i u s Vytauto Didžiojo U-to docentas. **Lietuvos geležinkelių savikaina.** Kaunas, Susisiekimo Ministerija, „Raidės sp. 1932. 43+1 balt. p. 23,5×15,5. 400 egz. (385/1932.823)

Komercinis kalendorius 1933. Redaktorius leidėjas D. G r u o d i s Liet. Prekybos ir Pramonės Rūmų referentas. Kauans [?!] [Kaunas], Bako sp. 1932 159+1 balt. p. 15×9,5. 2.000 egz. (38(059)/1932.824)

Lietuvos geležinkelių 1931 metų darbuotės apyskaita. Kaunas, Geležinkelių valdyba, „Spindulio" sp. 1932. 219+1 balt. p. 31,5×23,5. 300 egz. (Lietuvos Respublika. S. M. Geležinkelių valdyba) (385(475)/1932.825)

Pašto valdyba. Telefono taisyklės ir tarifas kalbėtis su užsieniais. Règlament d'exécution et taxes pour les communications téléphoniques avec l'étranger. Kaunas, Pašto valdyba, Bako sp. 1932. 219+1 balt. p. 19,5×14,5. 1.000 egz. (384/1932.826)

4. KALBAMOKSLIS — PHILOLOGIE

JAKUČIONIS, A.

A. Jakučionis. **Kelias į šviesą** II pradžios mokyklos skyriui. Šviet. Min. Knygų ir Mokslo Priemonių Komisijos šis vadovėlis pripažintas tinkamu pradžios mokyklai (Prot. 359 Nr. 1932—XI—10). Penktas papildytas leidimas. Kaunas, autorius, „Žaibo" sp. 1932. 187+5 nenum. p., iliustr. 23,5×16. 5.000 egz. (491.92(075)/1932.827)

MEDIŠAUSKAS, EDVARDAS

Medišausko Edvardo **Korespondencinės esperanto pamokos** paruoštos naudojantis Jung ir Wingen ir kitais geriausiais esperanto kalbos vadovėliais. Pataisytas, papildytas ir iliustruotas perspausdinimas iš 1930—1932 metų „Paštininkų Žodžio". Kaunas, Medišauskai E. ir V., Kuznickio irBeilio sp. 1932. 12 nenum. + 48 nenum. +4 nenum. p., iliustr. 25×17,5. 1.000 egz. (408.92/1932.828).

SKARDŽIUS, PR.

Pr. Skardžius. **Sintaksiniai etiudai.** 1932 m. „Vairo" Nr. 12 atspaudas. [Kaunas, „Spindulio" sp. 1932]. 7 p., spausd. vien. pus. 334 — 340 pusl. (14 pusl.) 23,5×17,5. 35 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio (491.92—56/1932.829).

TRINKŪNAS, J.

J. Trinkūnas. **Spindulėlis. III-jam pradžios mokyklos skyriui skaitymai, gamta ir krašto mokslas. IV dalis.** Antras pataisytas leidimas. „Tinka vadovėliu Lietuvos mokykloms" (šv. min. knygų tikr. kom. protokol. 350 Nr. 1932 m. rugp. m.) Kaunas, „Spaudos Fondas", „Šviesos" sp. 1933. [išėjo 1932]. 347+1 balt. p. 23,5×15. 5.000 egz. (491.92(075)/1932.830)

5. GRIEŽTIEJI MOKSLAI — SCIENCES PURES

MURKA, J.

J. Murka. **Vaikų darbymečiui. V knygos.** Gamta ir namai. Pradžios mokyklos IV skyriui. Kaunas, šv. Kazimiero draugija, „Šviesos" sp. 1932. 196 p., iliustr. 22,5×14,5. 5.000 egz. (Leidinys Nr. 551). Lt. 4,00 (5+63 (075)/1932.831)

51. Matematika — Mathématiques

KAPITAS, S.

Noisofois l'cheilek giml šel haalgebra. Kaunas, sukrauta Ptašeko knygyne, Kuznickio ir Beilio sp. 1932. 24 p. 22×15. 2.000 egz. Aprašyta iš viršelio. Viršelio I pusl. S. Kapitas. Priedas prie algebros uždavinyno (512(075)/1932.832) * Hebrajų kalba *

57. Biologija — Biologie

LIPŠICAS, SOLOMONAS med. dr.

Med. dr. Solomonas Lipšicas. **Apie skydiškosios liaukos įtaka jeknų A-vitaminui.** Atspauda iš „Medicinos" 1932 m. 10 Nr. Kaunas, „Varpo" sp. [1932]. 5+1 balt. p. 24×16. 25 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio (577.16—833/1932.833)

58. Botanika — Botanique

1933. Delectus sporarum, seminum, fructuum, quae hortus botanicus Universitatis Magni Ducis Lituaniae Vytauti pro mutua commutatione offert. Kaunas, „Spindulio" sp. 1932. 32 p. 23×15,5. 600 egz. Be viršelio (58(074) (475 Kaunas)/1932.834) * Lotynų kalba *

6. PRITAIKOMIEJI MOKSLAI — SCIENCES APPLIQUÉES

61. Medicina — Médecine

AVIŽONIS, P. prof.

Prof. P. A v i ž o n i s. **Migratio et eliminatio spontanea corporis alieni oculi.** Atspauda iš „Medicinos“ 9 Nr. 1932 m. Kaunas, „Varpo“ sp. [1932]. 6+2 balt. p. 24×16. 25 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio. 5 pusl.— Autoreferat — vok. k. (617.7/1932.835)

DUMBRYS, A. gyd.

Gyd. A. D u m b r y s Ukmergės apskrities ligoninės vedėjas. **Ukmergės apskrities ligoninė 1929—1931 m. m. Veikimo apyskaita.** Atspauda iš „Medicinos“ 9 Nr. 1932 m. Kaunas, „Varpo“ sp. [1932]. 7+1 balt. p. 24×16. 25 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio (610.06/1932.836)

Gydymo veiksmų taksos. [Kaunas], „Raidės“ sp. [1932]. 6+2 balt. p. 24×16. 100 egz. (Susitarimo priedas Nr. 2). Be antraštinio lapo ir viršelio (614.25/1932. 837).

GOLDBERGAS, T. med. dr.

Med. d-ras T. G o l d b e r g a s. **Nenormalaus moterų šlapinimosi klausymu.** Atspauda iš „Medicinos“ 10 Nr. 1932 m. Kaunas, „Varpo“ sp. [1932]. 16 p. 24×16. 25 egz. Pastaba: 16 pusl. — Autoreferat. — vok. k. Be antraštinio lapo ir viršelio (616.6/1932.838).

KMLK sutartis su dantų gydytojais. [Kaunas, „Varpo“ sp. 1932]. 6+2 balt. p. 24×16. 100 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio (614.25/1932.839).

MAČIULIS, ST. gyd.

D-ras St. M a č i u l i s, Panevėžio apskr. sav-bės ligoninės vedėjas. **Spina bifida atsitikimas.** Atspauda iš „Medicinos“ 1932 m. 10 Nr. Kaunas, „Varpo“ sp. [1932]. 3+1 balt. p., iliustr. 24×16. 25 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio 3 pusl. — Autoreferat — vok. k. (616/1932.840).

OKSMANAS, G. med. dr.

Dr. med. G. O k s m a n a s (Gargždai). **Pasilikusioji placenta.** Atspauda iš „Medicinos“ 1932 m. 10 Nr. Kaunas, „Varpo“ sp. [1932]. 3+1 balt. p. 24×16. 25 egz. 3 pusl. — Autoreferat — vok. k. Be antraštinio lapo ir viršelio (618.35/1932. 841).

REINHARDS med. dr.

Dr. med. R e i n h a r d s (Ryga). **Apie aklumą Latvijoje.** Atspauda iš „Medicinos“ 1932 m. 10 nr. Kaunas, „Varpo“ sp. [1932]. 4 p. 24×16. 50 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio (617.7/1932.842).

STARKUS, A. gyd.

Gyd. A. S t a r k u s. **Tulžies pūslės pirminio vėžio atsitikimas su Krukenberg'o typo metastaze dešiniajame ovarium'e.** Atspauda iš „Medicinos“ 1932 m. 10 Nr. Kaunas, „Varpo“ sp. [1932]. 9+1 balt. p., iliustr. 24×16. 25 egz. 9 pusl. — Autoreferat — vok. k. Be antraštinio lapo ir viršelio (616-006.46/1932. 843).

Vaistų taksa 1933 m. Kaunas, Sveikatos departamentas, „Meno“ sp. 1932. VIII+127+1 balt. p. 21×16. 500 egz. (Sveikatos Departamento oficialus leidinys) (615/1932. 844).

62. Inžinerija — Arts de l'ingénieur

GARŠVA, B. inž.

Inž. B. G a r š v a. **Elektros linijų statyba. I skyrius. Oro linijos. I—V dalys.** Kaunas, Aukštesnioji Technikos Mokykla, „Spindulio“ sp., litogr. 12 nenum.+333+1 balt. p. iliustr., 30,5×21,5. 500 egz. (621.315/1932. 845).

Krosnių kūrenimo antracitu instrukcija. [Kaunas], „Spindulio“ sp. [1932]. 4 nenum. p. 15×11. 1.000 egz. Be viršelio (628.81/1932. 847).

63. Žemės ūkis — Agriculture

BARAN'AS, H.

Lietuvos Centralinės Galvijų Kontrolės Sąjungos 1931/32 metų apyskaita. Sudarė H. Baran'as Liet. Centr. Galvijų Kontrolės S-gos instruktorius. Kaunas, Lietuvos Centralinė Galvijų Kontrolės Sąjunga, „Vilniaus" sp. 1932. 134+2 skelb. p. 23,5×15,5. 3.000 egz. (Leidinys Nr. 10). Lt. 1,00 (636(062)/1932.848).

BUSILAS, A.

Žemės ūkio klasėms vadovėlis. I tomas (antrasis stereotipinis leidimas). Gamtos reiškiniai ir žemės ūkis. Paruošė A. Busilas. Kaunas, Žemės ūkio rūmai, Atkočiūno sp. 1932. VIII+199+1 balt. p., iliustr. 23,5×15,5. 5.000 egz. Lt. 3,50 (63(075)/1932.849).

BUSILAS, A.

Žemės ūkio klasėms vadovėlis. II tomas. I d. Lietuvių kalba. II d. Visuomeniniai, ekonominiai ir kooperatiniai žemės ūkio pagrindai. III d. Skaičiavimas. Paruošė A. Busilas. Antrasis stereotipinis leidimas. Kaunas, Žemės ūkio rūmai, „Raidės" sp. 1932. VIII+284 p. 23,5×15,5. 5.000 egz. Lt. 4,00 (63)075)/1932. 850).

Kauno kanarkų augintojų draugija „Kanaria" 3-os kanarkų parodos katalogas. Kaunas, „Spindulio" sp. 1932. 12 p. 22×14,5. 1.200 egz. Aprašyta iš viršelio (636.597(064)/1932.851).

KOMOROVSKYTĖ, IRENA

Irena Komorovskytė. **Riebalams iš grietinės skaičiuoti lentelės.** Biržai, Biržų sp. 1932. 23+1 balt. p. 17×12. 1.500 egz. Lt. 2,50 (637.1/1932. 852).

Kalendarzyk rolniczy na rok 1931-ci (cześć I-sza) Kowno, Naklad i wydanie Związku Producentów Rolnych, drukarnia „Prima". [1932] 174 nenum. p. 14×10. 500 egz. (63)059/1932.853), *Lenkų kalba*

65. Prekyba. Susisiekimas ir transportas — Commerce. Communications et transports

Katalogas. Rašomosios mašinėlės. Skaičiavimo mašinos. — Aritmometrai. — Logaritminės liniuotės. — Rotatoriai. — Nedegamos spintos. — Kartotekos. — Dirbtuvių gaminiai. — Kaunas, Kooperacijos sąjunga „Spaudos Fondas"; „Typolit" sp. [1932]. 32 p., iliustr., 23×15,5. 1.000 egz. (652.2(085)/1932.854).

KOCH, K.

K. Koch'as. **Psichotechnika.** Referatas, skaitytas Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijoj š. m. gegužės m. 31 d. Kaunas, atspausta iš „Židinio", „Spindulio" sp. 1932. 14+2 balt. p. 24×16. 200 egz. Be viršelio (658.013/1932.855).

Lietuvos geležinkeliai. Keleivių traukinių tarnybinis tvarkaraštis. Veikia nuo 1932 metų spalių m. 30 d. Kaunas, spaustuvė nepažymėta, [„Žaibo" sp. 1932] 132 p., iliustr., 1 žemėl. 17×11,5. 1.500 egz. (Lietuvos Respublika. S. M.) (656.022/1932.856).

Prekių ir gyvulių pervežimo tarifas tarp Vokietijos valstybės geležinkelių Karaliaučiaus (Pr.) Direkcijos ir Karaliaučiaus-Kranco geležinkelių iš vienos pusės ir Lietuvos valstybinių geležinkelių iš antros pusės. III sąsiuvinys. Išimtini tarifai. Veikia nuo 1933 mt. sausio mėn. 1 d. (šis III sąsiuvinys pakeičia veikiančio nuo 1930. X. 1 d. tarifo III sąsiuvinį su visais papildymais). Paskelbta Vyriausybės Žinių II d. Nr. 252 iš 1932 m. gruodžio mėn. 9 d. Kaunas, Ekonominė Direkcija, „Spindulio" sp. 1932. 49+1 balt. p. 30,5×21,5. 300 egz. (Vokietijos—Lietuvos prekių ir gyvulių pervežimas) Lt. 5,00 (656.23/1932.857).

66. Chemijos pramonė — Industries chimiques

MIKUCKIS, L. inž.
Parašė inž. L. M i k u c k i s, **Krosnys.** Kaunas, Žemės ūkio rūmai, „Spindulio“ sp. 1932. 64 p. 23×15,5. 27.000 egz. (Ūkininko knygynėlis Nr. 49—50. „Ūkininko Patarėjo“ nemokamas priedas). Lt. 2,50 (662.9/ 1932.858).

69. Statyba — Industrie du bâtiment

GIMBUTAS, L. inž.
Inž. L. G i m b u t a s, Aukštesniosios Technikos ir Kultūrtechnikų Mokyklų mokytojas. **Žemės ūkio statyba. Bendroji dalis: statybos medžiaga ir trobesių dalys.** Kaunas, „Spindulio“ sp. litogr. 1929. 2 balt. + 2 nenum.+436+10 nenum. p. 28,5×21. 1.000 egz. Lt. 16,00. (69/1932.859).

7. MENAS — BEAUX-ARTS

Lietuvių Nepriklausomųjų Dailininkų Draugijos salonas 1932 m., lapkričio 1 d. — gruodžio 1 d. Parodos katalogas. Kaunas, Kuktos sp. 1932. 8 nenum. p. 17×12. 1.000 egz. Viršelis: A. Š e p e t y s (7(064)/1932. 860).

77. Fotografija — Photographie

Saldutiškio miestelio apylinkės vaizdelių albumėlis. [Kaunas], 24 Saldutiškio Šaulių būrys, „Spindulio“ sp. [1932]. 5 atvirutės. 9×15,5. 4.000 egz. Lt. 1,00. Aprašyta ir viršelio (779(475 Saldutiškis/1932.861).

78. Muzika — Musique

ANDRULIS, D.
Dainos mažiems dainininkams. Pradžios, vidurinei bei aukštesniajai mokyklai. Surinko ir parengė D. A n d r u l i s. [Telšiai, litogr. 1932]. 16 p. 15,5×23,5. 500 egz. Aprašyta iš viršelio (M78/1932.862).

ANDRULIS, D.
Dainos mažiesiems. Vaikų darželiams, pradžios mok. parengė D. A n d r u l i s. **[T e l š i a i]**, sukrauta „Spaudos Fondo“ knygyne Kaune, litogr. [1932]. 16 p. 15×24. 500 egz. Aprašyta iš viršelio (M78/1932.863).

NOTBEK, F.
Pabaltijo ugniagesių himnas. Feuerwehrhymne. Vyrų chorui ir solo, fortep. prit. F. N o t b e k'o muz. J. B e r t u l i o apdirb. **K l a i p ė d a** J. Bertulis, litogr. 1932. 6 p. 34×27. 300 egz. („Dievui garbė — artimui apsauga!“ Eesti-Latvija-Lietuva). Lt. 1,75 (M78/1932.864).

ŠIMKUS, STASYS
S t a s y s Š i m k u s. Liaudies daina **Augo girioj liepelė** mišriam chorui. Kaunas, „Muzikos Barai“, Movšovičiaus ir Kagano sp. **K ė d a i n i u o s e.** 1932. 4 nenum. p. 24,5×17. 400 egz. (M78/1932.865).

79. Žaislai — Jeux

MIKĖNAS, V.
V. M i k ė n a s. **Šachmatų vadovėlis** su priedėliais Z. K o l o d n o Šachmatų uždaviniai, Z. M a c h t o Iš mūsų šachmatų istorijos. Kaunas, „Sakalo“ bendrovė, „Spindulio“ sp. 1932. 215+1 balt. p. 19,5×13. 2.200 egz. Lt. 7,00 (794/1932.866)

796. Kūno kultūra — Education physique

Sporūta. Švietimo Ministerijos Kūno Kultūros Rūmų leidinys. Kaunas. Kuktos sp. 1932. 18+2 nenum. p. 23×16. 10.000 egz. Be viršelio (796/1932.867).

Sporuta [Talkininko knygelė]. Kaunas, Kūno Kultūros Rūmai, „Raidės" sp. [1932]. 11+5 nenum. p. 12×8. 10.000 egz. Aprašyta iš viršelio (796/1932.868).

799. Medžioklė — Chasse

Taisyklingos Medžioklės Mėgėjų Draugijos įstatai ir taisyklės. Kaunas, „Raidės" sp. 1932. 14+2 balt.+10+2 balt. p. 11×7,5. 150 egz. (799(062)/1932.869).

8. LITERATŪRA. BELETRISTIKA — LITTĖRATURE. BELLES-LETTRES

80. Raštai apie literatūrą — Escrits sur la littérature

DAMBRAUSKAS — JAKŠTAS, A.

A. Jakštas. **Amžinoji poezija ir jos kūryba.** Paskaita skaityta š. m. gegužės 15 d. Kauno Kunigų Seminarijos salėje. Atspausta iš „Židinio" Kaunas, „Spindulio" sp. 1932. 24 p. 24×16. 150 egz. (811/1932.870).

GRINIUS, JONAS dr.

Dr. Jonas Grinius. **Putino lyrika.** Kaunas, Vytauto Didž. Universiteto Teologijos - filosofijos fakultetas, „Šviesos" sp. 1932. 108 p. 24,5×16.5. 1.000 egz. (891.92—1 Putinas/1932.871).

TYRUOLIS, A.

Goethe. Gyvenimas ir rinktinė poezija. Paruošė A. Tyruolis. Kaunas, „Sakalo" bendrovė, „Raidės" sp. 1932. 114+6 nenum. p. 22×14.5. 1.500 egz. Lt. 3,00 (83 Goete/1932.872).

Aufgang. Ainmalike ausgabe gevidmes literariše un gezelšaftliche fragn. Kovne. Janvar 1933. Kaunas, redaktorius - leidėjas Leiba Jezernickis, Joselovičiaus sp. [1392]. 32 p. 24,5×17,5. 1.000 egz. Lt. 0,50. Pastaba: viršelio I pusl. — „Užtekėjimas" Literatūros ir visuomenės klausimams vienkartinis leidinys. Kaunas 1933. Viršelis: P. T. (892.46(082)/1932.873) *Žydų kalba*.

8—1. Poezija — Poésie

SAVICKIS, JULIUS

Julius Savickis. **Nakties žaislai.** Eilėraščiai. Kaunas, sukrauta „Ūkininko" administracijoje, „Žaibo" sp. 1933 (išėjo 1932). 47+1 balt. p. 19×12,5. 1.000 egz. Lt. 1,50 (891.92—1/1932.874).

KOICHOV, Š. (ŠTERNAS, S.)

Paemes fun roiter Maskve. Bleter fun corn un kles. Kaunas—Berlin. Verlag „Der Štern". Kuznickio ir Beilio sp. 1932. 40 p. 24×17. 3.000 egz. Lt. 1,00. Pastaba: viršelio III pusl. — Š. Koichov (Š. Šternas). I. Poemos raudonosios Maskvos. II. Pykčio ir apmaudo lakštai (892.46—1/1932. 875) *Žydų kalba*

8—2. Drama. Teatro veikalai — Genre dramatique. Théâtre

KIŠKIS, M.

M. Kiškis. **Du broliai.** 2-jų veiksmų Vilniaus kovų drama. Kaunas, „Scenos Mėgėjas", „Vilniaus" sp. 1932. 31+1 balt. p. 13,5×8. 3.000 egz. Lt. 0,75 (891.92—23/1932. 876).

SEIRIJŲ JUOZAS

Paskutinė Rymo vestalė. 3 veiksmų drama. Kaunas, „Scenos Mėgėjas", „Vilniaus" sp. 1932 p. 17×12. 1.000 egz. Lt. 1,00 (891. 92—23/1932.877).

SEIRIJŲ JUOZAS

Šv. Elžbieta. 5 veiksmų istorinė drama. Kaunas, „Scenos Mėgėjas", „Vilniaus" sp. 1932. 48 p. 17×12,5. 3.000 egz. Lt. 1,50 (891.92—93 —23/1932.878

8—3. Romanai. Apysakos — Romans. Contes

A. Savo autoriai

MARCINKEVIČIUS, J.

J. Marcinkevičius. **Sukaustyti latrai.** Romanas. II. Kaunas, „Sakalo" bendrovė, „Žaibo" sp. 1932. 146+6 skelb. p. 19×13. 3.500 egz. Lt. 2,00 (891.92—3/1392.879)

MYKOLAITIS-PUTINAS, V.

V. Mykolaitis-Putinas. **Altorių šešėly.** Romanas. I. Kaunas, Sakalo bendrovė, „Šviesos" sp. 1933 (išėjo 1932). 408 p. 19×12,5. 4.000 egz. Lt. 5,00. Viršelis: Kučas, A. (891.92—3/1932.880).

NARŪNAS, V.

V. Narūnas. **Jonavos banko užpuolimas.** Extra sensacinė apysaka. Kaunas, „Liliput" sp. 1932. 16 p. 15,5×11. 2.000 egz. (Kriminalinių nuotykių knygynėlis Nr. 2). Lt. 0,15 (891.92—32/1932.881).

NARŪNAS, V.

V. Narūnas. **Suklastoti banknotai** (Dailininko tragedija). Kaunas, „Liliput" sp. 1932. 16 p. 15,5×10. 2.000 egz. (Kriminalinių nuotykių knygynėlis Nr. 1). Lt. 0,15. (891.92—32/1932.882).

ORINTAITĖ, P.

P. Orintaitė. **Iš sostinės** (apysakos). Kaunas, „Olimpijos" sp. **Vilkaviškyje.** 1932. 160 p. 20×14. 3.000 egz. Lt. 3,00 (891. 92—32/1932.883).

STRIUPAS, ROMAS

Romas Striupas. **Trylika apaštalų.** Kaunas, „Raidės" sp. 1933 [išėjo 1932]. 168 p. 19×12,5. 2.000 egz. Lt. 3,00 (891.92—32/1932.884).

B. Vertimai

GILGENDORFF, G.

G. Gilgendorfas. **Kaukė prieš kaukę.** Romanas. Vertė: Henrikas Žilevičius. Kaunas, „Liliputo" sp. 1932. 281+1 balt.+6 skelb. p. 15,5×11. 2.000 egz. („Liliputo" biblioteka Nr. 5). Lt. 2,00. (83=91. 92—3/1932.885).

ISTRATI, PANAIT

Panait Istrati **Baragano dagynas.** Romanas. Kazio Borutos pratarmė apie Panait Istrati. Kaunas, Prošvaistė, „Raidės" sp. [1932]. 154+6 skelb. p. 19×12,5. 1.500 egz. Lt. 2,00 (859=91.92—3/1932.886).

LOCKE, W. I.

W. I. Locke. **Mielas klajūnas.** Romanas. Vertė J. Gr. Kaunas, „Naujas Žodis", „Meno" sp. 1932. 212 p. 18×13. 4.000 egz. Nemokamas „Naujo Žodžio" priedas. Lt. 2,00 (82=91.92/1932.887).

MINCLOV, SERGEJ

Sergijus Minclovas. **Daina apie Sakalą.** Vytauto Didžiojo laikų istorinis romanas. Kaunas, Vytauto Didžiojo komitetas, „Vilniaus" sp. 1932. 209+1 balt. p. 21×14. 3.000 egz.,25 egz. Alfa popieriaus, numeruoti ir autoriaus pasirašyti Lt. 3,00 (891.7=91.92—3/1932.888).

NEMIROVSKAJA, IRENA

Irena Nemirovskaja. **Meilė ir auksas** [David Golder. 1929]. Romanas. Iš prancūzų kalbos išvertė J. Griška. Kalbą taisė ir tekstą

lygino Ed. Viskanta. Kaunas, „Literatūros" knygynas, „Typolit" sp. 1933 [išėjo 1932]. 222+2 balt. p. 19×12,5. 2.000 egz. Lt. 2,50 (84=91.92—3/1932.889).

UNAMUNO, MIGUEL (DE)

Miguel de Unamuno. **Ūkanos.** Romanas. Iš ispanų kalbos išvertė Ant. Barčius. Kaunas, „Naujas Žodis", „Meno" sp. 1932. 158+1 balt.+1 nenum. p. 18×12,5. 3.500 egz. Lt. 2,00 (86=91.92—3/1932.890).

WALLACE

Edgar Wallace. **Išdaviko Vartai** (The Traitor's Gate). Romanas. Iš anglų kalbos vertė J. Vaičiūnas. Jonava, knygynas „Šviesa", Slonimskio sp. **Ukmergėje.** 1932. 208+2 nenum. p. 17,5×12. 2.500 egz. Lt. 2,00 (82=91.92/1932.891)

8—8. Įvairūs — Miscellanées

EPŠTEINAS, MEJERIS

Vitzen ferfast fun Mair Epštein. **Kėdainiai,** Movšovičiaus ir Kagano sp. 1932. 32 p. 16×11,5. 500 egz. Lt. 1,00. Pastaba: 2 pusl. Mįslės Meiero Epšteino. (891.46—8/1932.892) *Žydų kalba*

9. ISTORIJA — HISTOIRE

BIRŽYS, PETRAS

Akiras-Biržys. Lietuvos miestai ir miesteliai. II tomas. **Biržų apskritis.** Kaunas, Valerijonas Atkočiūnas, Atkočiūno sp. 1932. 592 p., iliustr. 23,5×16. 1.000 egz. Lt. 10,00 (9(475 Biržai)/1932.893).

JABLONSKIS, K.

K. Jablonskis. **Archyvai.** Kaunas, [atsp. iš „Lietuviškosios enciklopedijos" I t.], „Varpo" sp. [1932]. 4 p., iliustr. 25×17,5. 50 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio (902.5/1932.894).

ŠINKŪNAS, P.

P. Šinkūnas. **Krašto mokslo vadovėlis (istorijos pradžiamokslis)** IV-tam pradžios mokyklos skyriui ir I-ai vidurinės mokyklos klasei. V laida. Kaunas, „Raidės" sp. 1932. 100 p., iliustr., 1 žemėl. 23,5×16. 6.000 egz. Lt. 2,40 (9(475)(075)/1932.895).

AVIŽONIS, KONSTANTINAS Dr.

Die Entstehung und Entwicklung des litauischen Adels bis zur litauisch-polnischen Union 1385. Von Dr. Konstantinas Avižonis. Berlin, Verlag Dr. Emil Ebering, „Raidės" sp. Kaune. 1932. VI+174 p. 24,5×16. 600 egz. (Historische Studien unter Mitwirkung der Herren Universitäts-Professoren: W. Andreas, O. Becker, G. Beckmann†, G. v. Below†, A. Brackmann, A. Cartellieri, W. Goetz, F. Hartung, A. Hasenclever, R. Holtzmann, H. Lietzmann, E. Marcks, F. Meinecke, G. Mentz, W. Mommsen, H. Oncken, F. Philippi, F. Schneider, A. Wahl, A. Weber, G. Wollf, J. Ziekursch herausgegeben von Dr. Emil Ebering. Heft 223) (9(475):342.541/1932. 896) *Vokiečių kalba*

91. Geografija. Kelionės — Géographie. Voyages

GAUČYS, P.

P. Gaučys. **Argentinos lietuviai.** Kaunas, [atsp. iš „Lietuviškosios enciklopedijos" I t.], „Varpo" sp. [1932]. 2 p., iliustr. 25×17,5. 50 egz. Be antraštinio lapo ir viršelio (91(82:475)/1932. 897)

JAKUČIONIS, A.

A. Jakučionis. **Aplinka ir kraštas.** III pradžios mokyklos skyriui ir I vidurinės mokyklos klasei bei namų skaitymams. Švietimo Ministerijos Knygų ir Mokslo Priemonių Tikrinimo Komisijos šis vadovėlis

pripažintas tinkamu vadovėliu III prad. mok. sk. ir I vid. mok. kl. (Prot. 357 Nr., 1932. X. 20). Kaunas, „Varpo" sp. 1932. 192 p., iliustr. 23,5×16. 5.000 egz. (91(475)(075)/1932.898).

KACAS, RICHARDAS

Richardas Kacas. **Pasaulis iš arti.** Ką mačiau keliaudamas aplink pasaulį. I knygutė. Vertė J. Paleckis. Kunas [?!] [Kaunas], išlaido [?!] [išleido)] akc. b-vė „Žodis", „Meno" sp. 1932. 64 p., iliustr. 16×12. 4.000 egz. („Dienos" biblioteka Nr. 6(28) Lt. 0,50. (910.4/1932.899).

92. Biografijos — Biographies

BARČIUS, ANT.

Ant. Barčius. **Benito Mussolini kaip žmogus ir fašizmo vadas.** Kaunas, „Meno" sp. [1932]. 32 p. 18×12,5. 4.000 egz. („Dienos" biblioteka Nr. 9(31) Lt. 0.50. Nemokamas „Dienos" priedas. Aprašyta iš viršelio (92 Mussolini/1932.900).

DERFLER, P.

Petras Derfleris. **Jaunasis Don Bosco.** Kaunas, „Žinijos" bendrovė, „Šviesos" sp. 1933 [išėjo 1932]. 95+1 balt. p. 16,5×10. 3.000 egz. (Leidinys Nr. 44). Lt. 1,00 (92 Bosco/1932.901)

Gustav Fröhlich. Kaunas, Kuznickio ir Beilio sp. 1932. 24 nenum. p., iliustr. 19×12,5. 3.000 egz. (Kino Biblioteka Nr. 1). Lt. 1,00 (92 Fröhlich, G./1932.902).

Juozas Bakanauskas. Kaunas, Vilniui Vaduoti Sąjunga, „Vilniaus" sp. 1933 [išėjo 1932]. 9 p., iliustr. 17,5×12,5. 5.000 egz. (Leidinys Nr. 52) (92 Bakanauskas, J./1932.903).

REICHINSTEIN, DAVID Prof. Dr.

Albert Einstein sein Lebensbild und seine Weltanschauung Von Professor Dr. David Reichinstein. Kaunas, Verlag S. Glatt, Druckerei „Spindulys". 1932. 225+1 balt. p., iliustr. 24,5×16,5. 3.070 egz. Viršelyje: 2. Auflage. Diese. Auflage stellt einen unveränderten Abdruck der ersten Auflage dar, die im Selbstverlage des Verfassers Berlin 1932 zweck Schutz der Autoren rechte erschien (92 Einstein, Albert/1932.904) * Vokiečių kalba *

B. MAŽOJI LIETUVA — MEMELGEBIET

O. BENDRO TURINIO VEIKALAI — ALLGEMEINES

05. Kalendoriai — Kalender

Mažosios Lietuwos Kalendros 1933 Metams (got.) Klaipėda, „Lietuvos Keleiwis", „Ryto" sp. [1932]. 160 p. 17×11,5. 5.000 egz. (059/1932/846).

4. KALBAMOKSLIS — SPRACHWISSENSCHAFT

GAILIUS, VK. ir ŠLAŽA, M.

Vk. Gailius ir M. Šlaža. **Vokiškai — Lietuviškas žodynas. Deutsch — Litauisches Wörterbuch.** Klaipėda, „Ryto" bendrovė, „Ryto" sp. 1932. X + 628 p. 15×10. 4.000 egz. Lt. 10,00, su apdarais Lt. 12,50 (43—3=91.92/1932.905).

II. ŽURNALAI IR LAIKRAŠČIAI — ZEITSCHRIFTEN UND ZEITUNGEN

A. Nauji laikraščiai ir žurnalai — Neue Zeitschriften und Zeitungen

Sutrumpinimai — „B. Ž." 1 (25) nr. — Abkürzungen

D. LIETUVA — GROSSLITAUEN

Lietuvių kalba — Litauische Sprache

34. **Lapas.** Iliustruotas sekmadienio laikraštis. Nr. 1 išėjo 1932. XI. 13 d. P: metams 5 lit., atsk. nr. 20 ct. A: Kaunas, Pašto dėžutė 152. R: Dargis, Alf. L: Gurskis, Liūd.

35. **Tautos mokykla.** 2×mėn. Pedagogiškos ir tautinės kultūros laikraštis. Nr. 1 1933. I. 1 d. (išėjo 1932 m. pabaigoje). P: metams 16 lit., 1/2 met. 9 lit., atsk. nr. 1 lit. A: redakcijos — Kaunas, Švietimo nimisterija, tel. 641; administracijos — Kaunas, Mickevičiaus g. 30, but. 5, tel. 46-64. R: Masiliūnas, K. L: Krikščiūnas M., Augustauskas V., Vaitiekūnas L., Mikoliūnas J.

Lietuvių ir esperanto kalba — Litauische und Esperanto Sprache

36. **Šiaurės Žvaigždė. Norda Stelo.** 1×mėn. Mėnesinis esperanto propagandos žurnalas. Nr. 1 išėjo 1932. XII mėn. P: metams 5 lit. atsk. nr. 50 cent. A: Radviliškis, Šiaulių g. 86 Nr. (spausdinamas Šiauliuose). R-L: Šatas, Juozas.

B. Stambesni straipsniai (1932. XI. 1—XII. 31)

Sutrumpinimai

AS. — Ateities Spinduliai.
At. — Ateitis
Ath. — Athenaeum
Biržų Ž. — Biržų Žinios (Biržai)
Bng. — Bangos
BŽ. — Bibliografijos Žinios
DK. — Dzień Kowieński
DS — Darbo Sveikata
GLPE. — Golos Litovskoj Pravoslavnoj Eparchii
IŠ. — Idiše Štime
IE. — Informations Economiques de Lithuanie
JK. — Jaunoji Karta
Klt. — Kultūra (Šiauliai)
Krd — Kardas
Kar. — Karys
LA. — Lietuvos Aidas
LKur. — Litovskij Kurjer
LM. — Lietuvos Mokykla
LŽ. — Lietuvos Žinios
MB. — Muzikos Barai
MBals. — Mūsų Balsas (Telšiai)
Mdc. — Medicina
Mdž. — Medžiotojas
MGFD. — Vytauto Didžiojo Universiteto Matematikos Gamtos Fakulteto Darbai
MiG — Mokykla ir Gyvenimas
MK — Mūsų Kraštas (Panevėžys)
MM. — Mūsų Momentas (Šiauliai)
MV. — Mūsų Vilnius
MŽ. — Mūsų Žinynas
MŽod. — Mūsų Žodis (Biržai)
M7D. — Meno 7 Dienos
NR. — Naujoji Romuva
NV. — Naujoji Vaidilutė
PB. — Panevėžio Balsas (Panevėžys)
PGŪ. — Pieno ir Gyvulių Ūkis
Plc — Policija
PŽ. — Paštininkų Žodis
RL. — Rytų Lietuva (Ukmergė)
Rts. — Rytas
SB. — Sėjos Baras
SiG. — Spauda ir Gyvenimas
Srg. — Sargyba
Srv. — Srovė
Stud. B. — Studentų Balsas
Svv. — Savivaldybė
ŠK. — Šviesos Keliai
ŠL. — Šiaurės Lietuva (Šiauliai)
Šlt. — Šaltinis (Marijampolė)
TM. — Tautos Mokykla
Tlk. — Talka
Trm. — Trimitas
Ts. — Teisė
TŪ. — Tautos Ūkis
ViZ. — Veterinarija ir Zootechnija
Vrp. — Varpas
Vrs. — Vairas
WI. — Wirtschafliche Informationen
Ždn. — Židinys
Žmt. — Žemaitis (Telšiai)
ŽŪ. — Žemės Ūkis

01. Bibliografija

Bibliographie

Būtėnas, P. Šaltiniai pedagoginei psichologijai. LM. 32/20.

Korsakas, K. Lettica. BŽ. 32/5.

Lietuvos bibliografija. Bibliographie de la Lithuanie (1932. X. 1-31). BŽ. 32/5.

Regelis, K. Bibliographia botanica lituana. Lietuvos botanikos bibliografija. MGFD. 32/VII, 1 s.

02. Bibliotekos

Biblioteks wesen

Centralinis Lietuvos katalikų knygynas. At. 32/12.

Grinius, K. dr. Lietuvos valstiečio knygynas prieš 50 metų. LŽ. 32/277.

Jokūbaitis, J. Knygų skaitymas pradžios mokykloje. LM. 32/22—23.

07. Spauda

Zeitungen

A. N. Mūsų spaudos šimtmetis ir lietuvių kalba. J. Jablonskiui atminti. LA. 32/276.

A. N. Pokarinė spauda Biržuose. Biržų Ž. 32/48.

Bagdonas, J. dr. Iš mano atsiminimų apie „Varpo" ir „Ūkininko" leidimą Prūsų Lietuvoj. LŽ. 32/278.

Bičiūnas, V. 100 ior litvise prese (speciel fun „Idiše Stime"). IŠ. 32/279.

Biržiška, V. Iš lietuviškosios laikraštijos praeities. BŽ. 32/5.

Biržiška, V. prof. Iš lietuvių periodinės spaudos istorijos. Klt. 32/12.

Bortkevičienė, Felicija. Cenzūra. LŽ. 32/277.

Bortkevičienė, Felicija. Povilas Višinskas. Paminklas išvadavusiam lietuvių spaudą. LŽ. 32/277.

Bortkevičienė, F. Seniau ir dabar. LŽ. 32/277.

Didžiulis, Iz. Į antrąjį šimtmetį bežengiant. LA. 32/277.

Grinevičius, Alf. mokyt. Vilniaus lietuvių spauda. ŠL. 32/49.

Gustainis, V. 100 metų. LA. 32/276.

Jakubėnas, P. prof. dr. Spauda Biržų apylinkėje. Biržų Ž. 32/48.

Juška, A. dr. Spauda tautos gyvenime. Biržų Ž. 32/48.

Kaupas, Ladislas dr. Pigios spaudos problema. LA. 32/273.

Kaupas, V. dr. Šimtas metų. NR. 32/49.

Kavolis, M. Teismas ir spauda. LA. 32/277.

Keliuotis, J. „N. Romuvos" 100 numeris. NR. 32/48.

Kemėšis, F. prof. Viltininkai seniau ir dabar. NR. 32/46.

Kirlys, J. Šiaulių periodinė spauda. ŠL. 32/49.

Kutra, J. Spauda ir jos reikšmė. Biržų Ž. 32/48.

Laikraštininko darbas. Redakcijos ir bendradarbiai. Reporteriai ir publicistai. Kaip ir ką rašyti į laikraščius. ŠK. 32/12.

Laurinaitis, J. M. Lietuvių kariškieji laikraščiai. Krs. 32/50, 51.

Mažylis, Petras. Kodėl aš bendradarbiavau spaudoje (Truputis atsiminimų). MK. 32/50.

Merkelis, A. Pirmasis lietuvių kalba laikraštis. LA. 32/276.

Miglinas, S. Mūsų laikraščiams 100 metų. AS. 32/11.

Mušaitis, Pr. A. Kaimas ir spauda (Ūkininko balsas iš kaimo). LA. 32/276.

P-lis, B. Dėl mūsų kariškosios spaudos. Krd. 33/1.

Raštikis, S. pulk. ltn. Spaudos reikšmė kariuomenei taikos ir karo metu. Krs. 32/50.

Ruseckas, P. Trys mūsų tautiškojo atgijimo gadynės. LŽ. 32/277.

Ruzgas, V. Mūsų periodinės spaudos 100 m. sukaktis. MiG. 32/12.

Ružancovas, Aleksandras. Nepriklausomosios Lietuvos periodika. LA. 32/276.

Sleževičius, M. Atsiminimų pluokštas. LŽ. 32/278.

Sleževičius, M. Šimtametis jubiliatas. LŽ. 32/277.

Smetona, Antanas. Dėl šimtmetinės sukakties. LA. 32/276.

Sugintas, A. Spaudos šventę prisiminus. LŽ. 32/277.

Szležas, P. Prasa litewska ongiś i dziś. DK. 32/276, 277.

Š., E. Riedkij jubilej gazety. Skoro 175 liet „Litovskago Kurjera". LKur. 32/213.

100 Jahre litauische Presse. MAZ. 32/282.

Šk-r, Evg. Pervaja litovskaja gazeta i jeja osnovatel. [„Lietuvos laikraštis" ir Antanas Smilga] LKur. 32/225.

Šležas, P. Šimtas metų lietuvių periodinei spaudai. Rts. 32/256—259.

Telšių periodinė spauda. M. Bals.

Tijūnaitis, S. Dešimties metų „Žvaigždutė“, Srg. 32/22.

Trumpa Telšių laikraščių istorija. Žmt. 32/46—47.

Tumas, J. kan. Rašytojai — patys Dievo gazetos (iš pamokslo XII. 4 d. Vytauto Didžiojo bažnyčioje). LA. 32/278.

Vaižgantas. Šalin svetimus žodžius. LA. 32/276.

Vencius, J. mokyt. Lietuviškos spaudos kryžiaus keliais. Šlt. 32/50.

Vileišis, J. Morta Zauniūtė. LŽ. 32/277.

Vileišis, J. „Vilniaus Žinios“, „Lietuvos Žinios“ ir „Lietuvos Ūkininkas“. Pirmeivių santaika. LŽ. 32/277.

Žadavainis, J. Mūsų spaudos keliai. ŠK. 32/12.

14. Filosofija

Philosophie

G., J. Apie valios laisvę. Gamtos ir visuomenės reiškinių dėsningumas ir valios laisvė. Klt. 32/11.

Montvydas, P. Laisvės ir kūrybiškumo beieškant. Ždn. 32/11.

Rudy, H. dr. Ar Spinoza buvo materialistas? Klt. 32/12.

15. Psichologija

Psychologie

P. P. Marijonai Lietuvoje. Rts. 32/275.

Ambraška, J. Vaikų individualybės ir talentingumo tyrimai. MiG. 32/12.

Jonaitis, M. Epileptiškas žmogaus būdas Ts. 32/22.

Kurnatauskas, K. dr. Nesąmonybei veikiant. Parapsichologiškas škicas. MŽod. 32/4.

Laužikas, J. Žmogus ir aplinka. Aplinkos įtaka asmenybės išritai. Klt. 32/11.

282. Katalikų Bažnyčia

Katholische Kirche

Bessieres, A. Vadų klausimu. (Vertė S t. S.). TK. 32/12.

Borisevičius prel. Pasauliečių apostolatas. SiG. 32/14.

Brizgys, kun. dr. Lietuviškoji Italija arba mūsų saleziečiai. Rts. 32/278.

Grauslys, A. kun. Liurdas — katalikybės tvirtovė. At. 32/10.

Naujokas, J. prel. Aktualiais liturgijos klausimais. TK. 32/12.

R-as. Katalikiškoji akcija ir politika. SiG. 32/17.

Staugaitis, J. vysk. Pavyzdinga parapija ir Kat. Akcija. TK. 32/12.

Stonys, A. Pasikalbėjimas apie keturių Evangelijos knygų tikrumą (autentiškumą). SiG. 32/17.

Stonys, A. Pasikalbėjimas apie religiją. SiG. 32/16.

Švelnys, V. kun. XXXI tarptautinis Eucharistinis kongresas Dubline. At. 32/11.

T-nys, S. kun. Kam ir kaip organizuoti vyrus? TK. 32/12.

Wermter kun. dr. Saugokitės mišrių moterysčių. SiG. 32/16.

281.9. Rytų bažnyčios

Orientalische Kirchen

S. V. Z. Cerkovnyj obman na Ukrainie, imenujemyj „samosviatskaja eres“ („Lipkovščina“). GLPE. 32/12.

Svetlov, A. K voprosu o sozyve Vselenskago Sobora. GLPE. 32/12.

284. Protestantų bažnyčios

Protestantische Kirchen

Preikšaitis, Martynas. Reformacija Lietuvoje. Srv. 32/16, 18.

29. Religijos klausimai

Religionswissenschaft

Gudaitis, J. V. prof. Klerikalizmas ir laicizmas. Klt. 32/12.

30. Sociologija

Soziologie

Koppersas, W. Šeimos plėtros istorija tautotyros šviesoje. Vrs. 32/12.

31. Statistika

Statistik

Mouvement de la population. IE. 32/22.

32. Politika
Politik

Decker, G. Atgimstąs Anglijos imperalizmas. Vrp. 32/3.
Dėl dabartinės politikos linkmės ir kelių. Vrp. 32/3.
Kvieska, V. Partijos pagrindų reikšmė. Vrp. 32/3.
Mantvila, J. Liaudininkų ideologiją betikrinant. Vrp. 32/3.
Turauskas, E. Valstybės ir Bažnyčios suverenumas. Ždn. 32/11.
Vientautas. Agrarinė Europos demokratija. Vrp. 32/3.

33. Ekonomika
Volkswirtschaft

Activite de la Chambre d'Agriculture. IE. 32/23.
Audickas, J. Mūsų asmeniniai mokesčiai. TŪ. 32/12.
Audickas, J. Die Struktur des litauischen Binnenhandels. WI. 32/21.
Balsys, J. Dėl pieno perdirbimo bendrovių įstatų pakeitimo projekto. Tlk. 32/11.
Balsys, J. Grietinės nugriebimo punktų reikalai. Tlk. 32/10.
Baltrušaitis, J. Die projektierte Neuregelung der Gewerbepatentsteuer. WI. 32/24.
Bug., F. Kooperatinės spaudos tobulinimo reikalu. Tlk. 32/11.
Conditions de préparation du bacon. IE. 32/24.
Dirvianskis, V. Kiaušinių prekybos bei gamybos perspektyvos. Tlk. 32/11.
Les entreprises commerciales en Lithuanie IE. 32/23.
Etingeris, J. Das Kapital in Litauen. WI. 32/22.
Galvanauskas, G. Die wirtschaftlichen Grundlagen des Gebiets von Klaipėda. WI. 32/21.
Gerasimavičius, B. Kredito brangumo priežastys. Tlk. 32/11.
Krikščiūnas, J. Die Entwicklung der Heimindustrie in Lithuauen. WI. 32/22.
Mačys, V. Iš ekonomistų pasikalbėjimų. TŪ. 32/12.
N., A. Prekių užpirkimo organizacija. Tlk. 32/10.
Sruoga, K. Die Staatsschulden Litauens. WI 32/33.
Šalčius, P. Ekonominiai ir socialiniai kooperacijos pagrindai. Tlk. 32/10.
Šalčius, P. Kooperacijos teorininkų tarpe. Tlk. 32/11.
Tamošaitis, P. Mūsų akcinės bendrovės. TŪ. 32/11.
Vidmantas, J. Lietuvos durpininkystės išplėtimui salygos priemonės. TŪ. 32/11.

34. Teisė
Recht

Burkevičius, V. Iš Klaipėdos Krašto teisingumo žinybos. Ts. 32/22.
Finkelšteinas, O. Konvencijos su Čekoslovakija. Ts. 32/22.
Grajevskis, A. Dėl B. Stat. 255 ir 256 str. Ts. 32/22.
Gudaitis, J. V. Kriminologija ir kriminologinė profilaktika. Ts. 32/22.
Krupavičius, M. Bažnyčia ar kunigai gina šeimos nesuardomybę? Rts. 32/270, 271, 273.
Krupavičius, M. Civilinės sutuoktuvės. NV. 32/11, 12.
Pakštas, K. prof. Civilinės metrikacijos reikalu. Ždn. 32/11.
Pikčilingis, J. Činšo ir neterminines nuomos teisės Lietuvos miestuose. Sav. 32/11.
Rutenbergas, G. Pabaltijo valstybių kolizinių normų unifikacijos reikalu. Ts. 32/22.
Römeris, M. prof. „Civilinė metrikacija". Klt. 32/12.
Vasiliūnas, P. Nuomininko ir pusininko sąvoka ir jų teisinė padėtis einant Žemės Reform. Įstatymo § 53. Ts. 32/22.
Vazbys, S. Asmens neliečiamybė mūsų įstatymų šviesoj. Ts. 32/22.
Vazbys, S. Teismas ir įstatymas apie palengvinimus kaliniams. Ts. 32/22.
Vyriausiojo Tribunolo 1932 metų rugsėjo mėn. 27—29 dien. sprendimas Augustino Voldemaro byloje. Ts. 32/22.
Žalkauskas, K. Tarptautinės Baudžiamosios ir Penitenciarinės Komisijos nusikaltėlių išdavimo reikalu pavyzdinės sutarties projektas. Ts. 32/22.

35. Administracija
Oeffentliche Verwaltung

Jakobas, A. Apskričių viršininkų ir miestų burmistrų santykiai. Svv. 32/11.

Valstybės tarnautojų drausmės statutai ir teisės užsieny. PŽ. 32/12.

Vorobjovas, S. Kas yra atsakingas už švaros palaikymą? Plc. 32/23, 24.

351. Policija
Polizei

Jakobas, A. Kriminalinės policijos kongresas Romoje. Plc. 32/22—24.

Laucius, K. Kaip Kauno policija prižiūrės kino teatrus. Plc. 32/24.

Pakalnis, V. Berlyno „Polizeipräsidium'o" teleprinterių tinklas. Plc. 32/24.

Stasiulis, B. Mūsų laivynas ir vandenų sienų saugojimas. Plc. 32/22, 23.

Svilas, K. Policijos veiklos ideališkieji faktoriai. Plc. 32/24.

352. Savivaldybės
Kommunalverwaltung

Barkauskas, P. Nedarbas ir viešieji darbai. Svv. 32/11.

Graurogkas inž. Gatvių grindimas. Svv. 32/11.

Graurogkas inž. Trumpa Kauno m. durpių gaminimo apžvalga. Svv. 32/11.

Mačiūnas dr. Miestų vandeniu aprūpinimas, atmatų pašalinimas ir higienos reikalavimai. Svv. 32/11.

355. Kariuomenė, šauliai
Wehrmacht

Atsargos karininkų parengimas Prancūzijoj ir Anglijoj. MŽ. 33/94.

Aviacijos įtaka taktinėms formoms. Krd. 33/1.

Drazdauskas mjr. Karo ramovės čekoslovakų kariuomenėj. (Vojenské zátiši). Krs. 32/50.

Dulksnys, gen. št. mjr. Prancūzų pėst. statuto II dalis. MŽ. 33/94.

Estijos karo prievolės įstatymas. MŽ. 32/93.

Jasulaitis, mjr. „Artilerijos grupė 1970 metais". Krd. 33/1.

Kultūros ir švietimo darbas Vokiečių kariuomenėje per didįjį karą. MŽ. 32/93.

Naujokų nakties mokymas. MŽ. 33/94.

Prancūzų tankų statuto II ir III dalys. Krd. 32/12.

Pucevičius, ltn. Šarvuotų traukinių žvalgomieji veiksmai. MŽ. 32/93.

Shanks, D. C. gen. mjr. Amerikiečių drausmės ir kariško mandagumo dėsniai. MŽ. 33/94.

Tarpininkų tarnybos organizacija lenkų kariuomenėje. Krd. 33/1.

Vasylius, B. Kariškas auklėjimas ir mokytojas. Krs. 32/50.

Zaskevičius, S. Genštabas ar... štabas. MŽ. 32/93.

36. Socialė apsauga
Soziale Fürsorge

Birutavičienė, dr. Kaip tvarkoma socialinė globa Pragos mieste. DK. 32/5—7.

Glušauskas, J. Telšių Apygardos Ligonių kasa. DS. 32/5—7.

Krisius, V. Lietuvos ligonių kasų atstovų suvažiavimas. DS. 32/5—7.

Laužikas, J. Vaikų darbo apsauga. DS. 32/5—7.

366. Slaptosios draugijos
Geheimbünde

K. A. S. Laisvieji mūrininkai arba masonai. SiG. 32/16.

368. Draudimas
Versicherungswesen

Ragevičius, M. Kaip reiktų sutvarkyti draudimas nuo ugnies. TŪ. 32/12.

37. Švietimas, auklėjimas
Erziehung, Unterrich

Ails, mok. Pastaba apie muzikos mokymą mokykloj. MB. 32/10—11.

Alkvydas, V. Mokytojas ir spauda. LM. 32/22—23.

Artojaus sūnus. Ar tikrai mokytojai kalti? MiG. 32/12.

Askis, J. Kapucinai Lietuvoje. Rts. 33/257.

Atsakymai į anketą LM. 32/21.

Augustauskas, V. Priešmokyklinis auklėjimas. TM. 33/1.

Būtėnas, P. Šaltiniai pedagoginei psichologijai. LM. 32/20.

Les dèpenses d'Etat pour l'instruction publique. IE. 32/24.

Gira, L. Lietuvių mokytojų vienybės tradicija. TM. 33/1.

Instytut Europy Wschodniej w Wilnie. DK. 32/290.

Janonis, J. Savižudybė ir auklėjimas LM. 32/24.

Jokūbaitis, A. Kolėgiškumo stoka. LM. 32/21.

Laisvunas, J. Kada užgims mūsų pedagogika. MiG. 32/10—11.

Kuzmickis, Z. Mūsų mokyklos keliai. TM. 33/1.

Laužikas, J. Kauno miesto psichiškai iškrypusiems vaikams mokykla. MiG. 32/10—11.

Laužikas, J. Švietimo reforma. MiG. 32/10—11.

M., D. Mokinių vėlavimasis. LM. 32/22—23.

M., J. (Konspektas) Aritmetikos pamoka III-me skyr. LM. 32/21.

R., J. Žemės Ūkio Rūmų žiemos žemės ūkio mokyklos. ŽŪ. 32/11.

Ruzgas, V. Dėl mūsų mokyklų programų ir mokymo sistemos. MiG. 32/10—11.

Smetona, A. Pirmiesiems žingsniams. TM. 32/1.

Staatsausgaben fur Bildungs- und Kulturzwecke. WI. 32/24.

Strimaitis, J. Pratinkim viešai pasirodyti. LM. 32/22—23.

Strimaitis, J. Susirūpinkime mūsų gabiaisiais. LM. 32/20.

Svajužis, J. Švietimo reforma ir gyvenimo tikrovė. MiG. 32/12.

Šerkšnas, S. Mokytojų ruošimas Anglijoje. LM. 32/20.

Vabalas Gudaitis, prof. VI pasaulinis „naujo auklėjimo" kongresas. TM. 33/1.

Z., V. (konspektas). Aritmetikos pamoka I-me skyr. ML. 32/24.

Z., V. Kaimo mokytojo būklė. MiG. 32/12.

Z., V. Vadovėliai. MiG. 32/12.

Zeksas. Dėl mūsų organo „Mokyklos ir Gyvenimo" pobūdžio. MiG. 32/12.

Zeksas. Mokytojai, ar negresia mums pavojus? MiG. 32/12.

Žiugžda, J. Mokytojas — ateities kūrėjas. MiG. 32/12.

38. Prekyba. Susisiekimas

Handel. Verkehr

Bučas, J. Der Ausbau des Hafens von Klaipėda und seine Finanzierung. WI. 32/23.

La communication aérienne. IE. 32/22.

Inauguration de la nouvelle ligne de chemin de fer de Telšiai — Kretinga. IE. 32/23.

Kairiūkštis, J. P. Eksportinėms prekėms kainų nustatymas. TŪ. 32/12.

Kuzminskas, S. Ottavos susitarimai ir Lietuvos eksportas. TŪ. 32/12.

Der litauische Aepfelexport. WI. November 1932. WI. 32/23—24.

Petrauskas, C. Autobusų susisiekimas Kauno mieste. TŪ. 32/11.

Purickis, J. dr. Importo siaurinimo klausimu. TŪ. 32/11.

S., J. Sviesto eksportas ir rinkos. ŽŪ. 32/11.

396. Moterų būklė

Stellung der Frau

Blauzdžiūnaitė, J. Ar kuriam lietuvaitės tipui pritaikintą madą? NV. 32/12.

40. Kalbamokslis

Sprachwissenschaft

Balčikonis, J. Apgailėtinas nesusipratimas. Rts. 32/273.

Balčikonis, J. Rinkime brangiausią savo tautos turtą! Rts. 32/320.

Balčikonis, J. Šaulių talka žodynui. Trm. 32/50.

Balčikonis, J. Tautos turtas neturi nykti! Bng. 32/46.

Borroń. Zakusy reformatorskie w imiennictwie osobowem Litwy. DK. 32/292.

Dabušis, S. Mokamai rinkim žodyną Vrs. 32/12.

Dambrauskas, A. prelat. Dėl Kauno vardo. Rts. 223.

Gedainis, Irvis. Užvožtas lietuviškumas. LA. 32/281.

Indrašius, N. Vienu balsu ar visais balsais? LŽ. 32/289.

J. S. Mūsų kalbos reikalu. PB. 32/52.

Keblaitis, A. Ukmergiečių ir Vilkmergiečių ginčas. RL. 32/6.

Mikeliūnas, J. Dar žodelis dėl „Ukmergės" RL. 32/9.

Skardžius, P. Sintaksiniai etiudai. Vrs. 32/12.

Viskanta, E. Dėl laikraštinės kalbos trūkumų. Vrs. 32/12.

Zimanas, G. Sprendimas ir sprendinys. LA. 32/280.

53. Fizika

Physik

Kirsch, G. dr. prof. Pirmasis atomo suskaldymas technikos priemonėmis. Klt. 32/12.

Sleževičius, K. e. ord. prof. 4-rių svyruoklių Šterneck'o aparatas ir jo konstantų nustatymas. MGFD. 32/VII, 1 sąs. Fizikos sk.

55. Geologija

Geologie

Brazdžiūnas, P. Dr. Ergebnisse der magnetischen Messungen in der Ostsee im Jahre 1930 entlang der litauischen Küste. MGFD. 32/VII, 1 sąs. Fizikos sk.

Brazdžiūnas, P. dr. Magnetiniai Baltijos jūros Lietuvos pakraščio 1930 metų matavimai. MGFD. 32/VII, 1 sąs. Fizikos sk.

57. Biologija

Biologie

Weinert, H. dr. Žmogaus kilmės kamieno vaizdas besikeičiant moksliniam tyrinėjimui. Klt. 32/11.

58. Botanika

Botanik

Dagys, J. Apaščios upės pievos. Die Wiesen des Fluses Apaščia. MGFD. 32/VII, 1 s.

Melamedaitė, C. Parazitiniai grybai surinkti Lietuvoje 1931 m. Parazitiche Pilze aus Litauen. MGFD. 32/VII, 1 s.

Regelis, K. Fontes Florae Lituanae. II. Lietuvos floros šaltiniai. II. MGFD. 32/VII, 1 s.

Regelis, K. Misccellania ex Rossia septentrionali botanica. Medžiaga šiaurės Rusijos samanų florai. MGFD. 32/VII. 1 s.

Regelis, K. Vytauto Didžiojo Universiteto Botanikos Sodas, muzėjus ir kabinetas 1931 m. Le jardin et l'Institut Botaniques de l'Université de Vytautas le Grand en 1932. MGFD. 32/VII, 1 s.

M.• L. g. Medžiokliniai šunes Mdž. 32/15.

61. Medicina

Medizin

Aleksa, K. prof. Vitaminai. ViZ. 32/4.

Barkauskas, S. mjr. Ligotumas ir mirtingumas Lietuvos kariuomenėje 1929—1390 m. MŽ. 32/93.

Garmus, A. dr. Lietuvos sanatorijos. DS. 32/5—7.

Goldbergas, T. dr. med. Nenormalaus moterų šlapinimosi klausymu. Mdc. 32/10.

Goldengeimas, B. dr. III-sis Pabaltijo oftalmologų suvažiavimas. Mdc. 32/11.

Legeckaitė, dr. Kauno Ap. Lig. kasos ,Mot. ir Vaikų Sveikatos Globojimo Centras. DS. 32/5—7.

Lėvanas, A. Alkolis ir kariuomenės patvarumas. Srg. 32/22.

Lipsicas, I. m. dr. Apie skydiškosios liaukos įtaką ieknų A — vitaminui. Mdc. 32/10.

Mačiulis, S. dr. Spina bifida atsitikimas. Mdc. 32/10.

Mačiūnas, J. dr. Sociajalinės hygijėnos ir socijalinės globos sąvokos. Mdc. 32/11.

Matulevičius, J. dr. Difteritas. DS. 32/5—7.

Oksmanas, G. m. dr. Pasilikusioji placenta. Mdc. 32/10.

Pransulis, S. Darbas ir nuovargis. DS. 32/5—7.

Pransulis, S. Darbininkų sveikata. DS. 32/5—7.

Reinhards, dr. m. Apie aklumą Latvijoje. Mdc. 32/10.

Starkus, A. dr. Tulžies pūslės pirminio vėžio atsitikimas su Krukenberg'o. Mdc. 32/10.

Trečiokas, J. dr. Limpamosios odos ligos. DS. 32/5—7.

Zubkus, J. dr. Highmoritides. Mdc. 32/11.

614.84. Ugniagesyba
Feuerlöschwesen

Balanskis, V. Gaisrų gesinimas Klaipėdos krašte. LG. 32/11.

Landsbergas, Š. Mažųjų gaisrų gesinimo taktika. LG. 32/11.

Siemaška, D. 1932 m. priešgaisrinės apsaugos propagandos savaitė Lietuvoje. LG. 32/11.

623. Karo technika
Kriegstechnik

Jasaitis, D. dr. Cheminės kovos medžiagos. Mdc. 32/11.

S-as, A. Televizijos pritaikymas karo reikalams. MŽ. 32/93.

Vitkauskas plk. Pastabos įvairiais sunk. kulk. šaudybos klausimais. MŽ. 33/94.

63. Žemės ūkis
Landwirschaft

Bagdonas, S. agr. inž. Vaisių ir daržovių paruošimas žiemai. ŽŪ. 32/11.

Baranas, H. Kaip reikia dabartiniu metu šerti karvės? ŽŪ. 32/11.

Daukša, A. Pieno šildymas. PGŪ. 32/11.

J., K. Cukrinių runkelių augintojų draugijos memorandumas antrojo cukraus fabriko statymo reikalu. ŽŪ. 32/11.

Krikščiūnas, J. agr. Dirvų kalkiavimas ir kalkių purvas. ŽŪ. 32/11.

Kuolas, A. Medemrodės galvijų kontrolės ratelės. PGŪ. 32/11.

Laukša, B. Galvijų produkting. kontrolė Klaipėdos kr. PGŪ. 32/11.

Lingvevičius, L. Vietinio pieno raugo bandymai. PGŪ. 32/11.

Ramonas, S. Dėl griet. nugrieb. punktų įrengimo. PGŪ. 32/11.

Zubovas, V. agr. dr. **Cukrinių** runkelių klausimu. ŽŪ. 32/11.

70. Menas
Kunst

Banaitis, Kazys. Tema ir varijacijos (Pastabos dėl mūsų meno ir menininkų). NR. 32/50.

Kairiūkštytė-Jacynienė, H. dr. Japonų medžio raižinių parodos proga. LA. 32/270.

Kairiūkštytė-Jacynienė, H. dr. Nepriklausomųjų dailininkų draugijos meno parodos proga. NR. 32/46.

Tumas, J. dr. Ar foto-menas? Atidarant Petro Babicko foto-darbų parodą. LA. 32/290.

Vienožinskis, J. „Nepriklausomųjų" meno darbų paroda. Bng. 32/45.

Veisbartas, J. Pretenziška tapyba ir nuoširdus meno supratimas. Vrs. 32/12.

78. Muzika
Musik

Alis. mok. Choro detonavimo priežastis. MB. 32/12.

Budriūnas, M. Dėl Lietuvos konservatorijos statuto. MB. 32/10—11.

Budriūnas, Antanas. Muzikos istorija. MB. 32/10—11, 12.

Reiner, K. Ketvirtainių tonų fortepijono grojimo technika. MB. 32/10—11.

Reiner, K. Kūryba vakaruose. MB. 32/12.

792. Teatras, kino
Theater, Kinematograph

Karuža, P. Ar kinas yra menas? NR. 32/49.

Kossu-Aleksandravičius, J. Valstybės Teatro paradai ir kiti dalykai. NR. 32/48.

Veisbartas, J. Hamleto butaforija Valstybės teatre (Žiūrovo pastabos). NR. 32/46.

799. Medžioklė
Jagdsport

Ivanauskas, T. prof. Apyskaita iš „Briedžio" komisijos posėdžio. Mdž. 32/15.

Mauclère, J. Briedžio globojimas. (Iš žurn. „Le Chasseur Français"). Mdž. 32/15.

Želnys. Tarptautinės Medžiotojų Tarybos („C. I. C."). Nuolatinė komisija ir slankos klausimas. Mdž. 32/15.

80. Literatūra

Literatur

Ambrazevičius, J. Maironio religinė poezija. TK. 32/12.

Ambrazevičius, J. Pietario stiliaus analizės eksperimentas. Ždn. 32/11.

Daugėliškis, A. Kalėdos mūsų poezijoj. LA. 32/292.

Dundzila, A. Lietuviškosios spaudos „Kryžiaus keliai". NR. 32/47.

Eretas, J. Jaunasis Goethe. Ath. 32/49.

Grins, J. Latvių literatūra respublikos 14-tais metais. NR. 32/48.

Grušas, J. Vinco Krėvės realistinė beletristika. Athn. 32/1.

Gudaitis liter. stud. Duonelaičio „Metų" poemos istorija, Srv. 32/6—10.

Gudų literatūra (trumpa informacija). NR. 32/50.

J. G. Maironis ir mūsų tauta. Srv. 32/11.

Juliūnas, B. Literatūriškais klausimais. LŽ. 32/268.

K. M. Mūsų knygos reikalais. LA. 32/281.

Karuža, P. Kelią jaunajai kartai. NR. 32/46.

Kokiomis priemonėmis kelti mūsų literatūrą? Literatų nuomonė (A. Vienuolis, V. Bičiūnas). LA. 32/287.

Lapienė, P. Idealizmas ir realizmas Vinco Krėvės kūryboj. Vrp. 32/3.

Masilionis, J. Idealizmas Biliūno kūryboj. At. 32/12.

Mikulevičius, J. Maironis — dailiosios literatūros kūrėjas. At. 32/10, 11.

Milosz-Milašius. Keletas žodžių apie poeziją ir apskritai apie literatūrą. LA. 32/276.

Nyka, P. K. Knygų įtaka jaunimui. Šlt. 32/50.

R., A. Oficijalus leidėjas. NR. 32/49.

Radzikauskas, E. Maironio lyrika (Patrijotiniai motyvai). Vrs. 32/12.

Radžvilas, J. Frontui išsisklaidžius. Klt. 32/11.

Stanulis, J. kun. Kun. dr. Motiejus Gustaitis ir jo svarbesnieji kūrybos bruožai. Rts. 32/275.

Šeinius, Ignas. Pauperizmo kultas. LA. 32/270.

Tamulaitis, St. Mūsų knygos ir visuomenė. Šlt. 32/50.

Tyruolis, A. Alkolio klausimas Gerharto Hauptmano raštuose. (70 metų gimimo sukaktuvių proga). Srg. 32/22.

Vaižgantas. Kūryba. LA. 32/280, 281.

Veisbartienė-El., E. Gerhardo Hauptmano kūrybinė asmenybė. Vrs. 32/12.

Vingėla, Edm. Mūsų grožinė literatūra ir švietimo ministerija. LA. 32/270.

Zupka, K. Maironio tėvynė. Charakteringasis Maironio lirikos motyvas. Rts. 32/223—225.

9. Istorija

Geschichte

Bičiūnas, V. Žuvę Lietuvos miestai. Bng. 32/48.

Būtėnas, Jul. Baudžiava, sukilimas ir badas Dzūkijoj. LŽ. 32/267.

Butkus, Jon. Napoleono I armija Seinuose ir apylinkėje (iš metraščių ir žmonių pasakojimų). MM. 32/52.

Butrymas, Vilius. Rusnė dabar ir praeity. LA. 32/295.

Dantas, Edmundas. Kauno tvirtovė 1914 metais. NŽ. 32/22.

Garmus, A. dr. 1900—1905. LŽ. 32/282, 283.

Jakštas, J. Lietuvos santykiai su vakarais Kęstučio metu. Vrs. 32/12.

K. A. B. Jogailos vedybos. Rts. 32/220.

K. A. B. Lenkijos chlopai. Rts. 32/214.

K. A. B. Lenkijos ponai. Rts. 32/215—216.

Karp, Franciszek. Radziwiłłowie książęta wileńscy. (Przyczynek do wyświetlenia pradziejów litewskiej stolicy). DK. 32/292—296.

Krupavičius, M. Vidurinieji amžiai. At. 32/11.

Kučinskas, A. Kęstučio mirtis. Ath. 32/1.

Labdarybė amžių bėgyje. Rts. 32/233, 235, 236.

M. K. Paskutinės dienos bolševikų fronte. Krs. 32/51, 52.

Matusas, J. dr. Ką mes darom savo istorijai? NR. 32/49.

Mažylis, P. Iš Žagarės pašto istorijos. MM. 32/50.

Mažylis, Petras. Krikliniai (Iš medžiagos Kriklinių monografijai). MK. 32/49—51.

Mažylis, Petras. Žagarės krikščionių bažnyčių praeitis. MM. 32/47.

M-nas, P. P. Maniuliškių piliakalnis. ZK. 32/18.

P. Kunigaikštis [M. Oginskis] — knygnešys (Iš Gabrėlės Petkevičiūtės — Bitės prisiminimų). MK. 32/50.

Paminklai, apie kuriuos mažai žinome [Kauno bažnyčios]. Bng. 32/43—48.

Puodžiūnas, St. Pirmasis lietuviškas vakaras Ukmergėje. RL. 32/11.

Remeika, J. dr. Apuolės piliakalnio būtovė. NR. 32/50.

Roda, A. Vilniaus požemiai. MV. 32/33.

Rondo, A. Vilniaus istorijos smulkmenos. MV. 32/34.

Ružancovas, Aleksandras. Iš mūsų pasienio praeities (Lietuvių susirėmimai su rusų pasienio apsauga). Plc. 32/23, 24.

Skrupskelis, G. Kultūrinis Prūsų lietuvių gyvenimas 18 amžiuje. Ath. 32/1.

Stakauskas, J. Kryžiaus karai prieš žemaičius XIII-me amžiuje. Vrs. 32/12.

Š-is, D. Lietuviškas Vilniaus atgimimas. MV. 32/33, 34.

Šlekys, V. Gardžiausias mano gyvenime valgis. Trm. 32/49.

Šležas, P. Bandymai apkrikštyti Lietuvą Algirdo ir Kęstučio laikais. TK. 32/12.

Tijūnėlis, J. Kas buvo pirmieji Klaipėdos krašto gyventojai? MV. 32/34.

Urbšienė, M. Du mitai ir neišspręstas klausimas. Krd. 32/12.

91. Geografija. Kelionės

Geographie. Reisen

Berštalio sūnus. Seniausioji Lietuvos išeivių kolonija. [Ciskadų bažnytkaimis Latgalijoje]. Rts. 32/237.

Oppenheimer, F. prof. Pasaulio gyventojų problema. Vrp. 32/3.

92. Biografijos

Biographien

K. Garbingas dešimtmetis (p. Petro Domeikos jubiliejaus proga). MB. 32/49.

Kl. Lietuvių poetas Tolminkiemio kunigas Kristijonas Duonelaitis. Srv. 32/5.

Kudirkaitė-Akelienė, U. Medžiaga Vinco Kudirkos biografijai. LA. 32/270.

L. Č. A. a. Juozas Balkus. LA. 32/275.

M. P. Kunigas Jonas Pipiras. Srv. 32/6.

Matijošaitis, J. Prel. Dambrauskas-Jakštas, vysk. P. Būčys, prof. Toraitis apie knygnešių Tėvą [kun. M. Sederevičius]. Rts. 32/238.

Merkelis, A. Jonas Bretkūnas (1532—1602. X.). LA. 32/294.

Merkelis, J. Juozas Kubilius. JK. 32/23.

Mikaitis, A. Juozas Tūbelis (Keletas bruožų iš jaunystės laikų. Jo 50 metų sukaktuvių proga). JK. 32/24.

Mikaitis, A. Kun. dr. Motiejus Gustaitis. 1870. II. 27 — 1927. XII. 23. LA. 32/295.

Narijauskas, J. kun. Šunskų tėvelis [kanaun. Natkevičius]. Rts. 32/220.

P. I. Pas knygnešius[Juozas Milašiūnas, J. Lelis]. MK. 32/48.

Potocki, Leon. Dolina Mickiewicza [iš knygos „Wspomnienia o Kownie“, išleistos Poznaniuje 1853 m.]. DK. 32/292, 293.

Prapuolenis, B. inž. A. a. Juozą Marčiūnaitį prisimenant. SB. 32/3—4.

Staugaitis, J. dr. A. a. d-rą Mikalojų Kuprevičią atsiminus. Mdc. 32/11.

Staugaitis, J. dr. A. a. d-rui A. J. Karaliui mirus. Mdc. 32/11.

Sv., J. Daktaras Justinas Tumėnas JK. 32/21.

Šiaučiūnas, J. Sen. J. Balkų amžinatvėn palydint. Stud. B. 32/15.

Titnagaitis, J. A. a. V. Palukaitis. SB. 32/3—4.

V. Lietuvių literatūros mylėtojas. [prof. M. Biržiška]. SB. 32/3—4.

Vajega, J. A. a. Bronislava Girdaitė. LM. 32/21.

Valavičius, A. Igno Vaitekūno kančių ir mirties kelias. MK. 32/52.

Baranauskas, Antanas; vyskupas

Š., Polius. Vyskupas Antanas Baranauskas (Jo mirties 30 metų sukaktuvių proga). MK. 32/49.

Vaizbys, A. Vysk. A. Baranauskui atminti. (1835 — 1902 — 1932). SB. 32/3—4.

Žukauskas, A. Poetas vyskupas Antanas Baronas-Baranauskas (30 metų mirties sukaktuvių proga). LA. 32/270.

Biliūnas, Jonas

M. Didelis žmoniškumo poetas. Jonas Biliūnas 1879—1907. LŽ. 32/281.
Rimvydas. Jonas Biliūnas. AS. 32/11.

Dobužinskis, Mstislovas

Gira, Liudas. Dekoratyvio meno jubiliatas (M. Dobužinskio 25 m. jubiliejus). LA. 32/295.
Škliar, Evgenij. M. V. Dobužinskij (k 25-letiju ego teatralnago tvorčestva). 1907—28 dekabria — 1932. LKur. 32/230.

Jasėnas, Kazimieras; monsinjoras

Mažai pažįstama, bet pažintina asmenybė. [Monsinjoras K. Jasėnas]. Bng. 32/46.
Vingėla, Edm. „Visuotinės Meno Istorijos" autoriaus jubiliejus [mons. Kazimieras Jasėnas]. M7D. 32/87.

Mačiulis-Maironis, Jonas; prelatas, profesorius

Bičiūnas, V. Maironis (1862—1932). SB. 32/3—4.
Mikulevičius, J. Maironis — dailiosios literatūros kūrėjas. At. 32/12.

Pietaris, Vincas; daktaras

K., N. Daktaras Vincas Pietaris. NR. 32/46—48.
Senkus, J. Vincas Pietaris. Vrs. 32/12.

Siemaška, Domininkas

A. a. Domininkas Siemaška. Trm. 32/49.
Roemeris, M., Sleževičius, M., Bortkevičienė, F., Biržiška, Vacl., Biržiška, M., Janulaitis, A. Domininkas Siemaška. LŽ. 32/276.

Vaičiūnas, Antanas

Budriūnas, M. A. a. Antanas Vaičiūnas. MB. 32/10—11.
Budriūnas, M. Mirė Antanas Vaičiūnas. NR. 32/46.
Mikaitis, A. A. a. Antanas Vaičiūnas. JK. 32/21.

Vileišis, Petras

Bortkevičienė, F. Dvi pastabos [dėl Petro Vileišio]. LŽ. 32/286.
Vileišis, Jonas. Užmirštasai Petras Vileišis. LŽ. 32/280.

Svetimšaliai

Davainis, P. Mokytojas Fereras, moderniškos mokyklos steigėjas. MiG. 32/10—12.
Grauslys, A. kun. Kun. Karolis Sonnenschein'as. At. 32/11, 12.
Grigaitis, A. prel. Šv. Patrikas Airijos apaštalas. TK. 32/12.
Jakubėnas, P. dr. prof. Gustavas II Adolfas (1611—1632). Jo 300 metų mirties sukaktuves minint). MŽod. 32/4.
Lipnickas, A. kun. Airijos didvyris Danielius O'Connel'is. At. 32/10.
Š. p. Antoni Kryński. DK. 32/285.
Spinozos gyvenimas. Klt. 32/12.
Vaičiulaitis, A. John Galsworthy, Nobelio laureatas. NR. 32/47.
Vanagaitis, V. Spinoza. ŠK. 32/12.

LIETUVIŲ BIBLIOGRAFIA — BIBLIOGRAPHIE LITUANIENNE

II. LAIKRAŠČIAI — JOURNAUX

Argentina

Mūsų dienos. 1×mėn. Revista lituana de artes y letras. Meno, dailiosios literatūros, mokslo ir visuomenės gyvenimo mėnesinis žurnalas. Nr. 1 išėjo 1932 m. rugsėjo—spalių mėn. P: metams $ 3 m-n; atsk. nr. 20 cent. Europoje metams 1 amer. dol. A: Argentina, Buenos Aires, 608-Monteagudo. L: Sociedad nacional lituana „Sandara".

LETTICA*

(1883—1931)

Latvių literatūros ir visuomeninio gyvenimo bibliografija lietuviškai.

(Elta). Pasikalbėjimas su p. Leya Latvijos atstovu Lietuvai. Lietuva, 13 Nr. 1924 m.

(Elta). Latvių - Lietuvių susiartinimo Kongreso klausimas. Lietuva, 15 Nr. 1924 m.

(Elta). Latvijos pramonė. Lietuva, 17 Nr. 1924 m.

(Elta). Pasikalbėjimas su p. Aukštuoliu atstovu Latvijoje ir Estijoje. Lietuva, 23 Nr. 1924 m.

(Elta). Latvijos naujoji vyriausybė. Lietuva, 28 Nr. 1924 m.

(Elta). Apie Latvijos užsienių politiką. Lietuva, 42 Nr. 1924 m.

(Elta). Lenkų pretenzijos Latvijoje. Lietuva, 58 Nr. 1924 m.

Ex-politicus. Mintys prieš Kauno Konferenciją. Lietuva, 74 Nr. 1924 m.

(Elta). Lietuvos ir Latvijos susiartinimas per meną. Lietuva. 77 Nr. 1924 m.

(Elta). Rusijos ir Latvijos santykiai. Lietuva, 83 Nr. 1924 m.

(Elta). Garsus latvių maištininkas ir bermontiados organizatorius (Apie A. Niedrą). Lietuva, 106 Nr. 1924 m.

(Elta). Po Kauno konferencijos. Lietuva, 138 Nr. 1924 m.

(Elta). Latvijos vidaus padėtis. Lietuva, 156 Nr. 1924 m.

(Elta). Lietuvių - Latvių Vienybės kongresas Rygoje. Lietuva, 169, 171 Nr. 1924 m.

(Elta). Lenkų nerimas dėl Rygos Kongreso rezoliucijos. Lietuva, 174 Nr. 1924 m.

(Elta). Latvijos santykiai su kaimyninėmis valstybėmis. Lietuva, 108 Nr. 1924 m.

(Elta). Pasikalbėjimas su atstovu Latvijoj p. Aukštuoliu. Lietuva, 188 Nr. 1924 m.

(E.). Lenkiškas skandalas Latvių Seime. Lietuva, 252 Nr. 1924 m.

(El.). Latvijos finansiniai rūpesčiai. Lietuva, 275 Nr. 1924 m.

A. G. Latvijos vidaus kovos. Lietuvos Žinios, 77 Nr. 1924 m.

A. G. Latvija ir Lietuva. Lietuvos Žinios, 151 Nr. 1924 m.

Paulius Galaunė. Iš latvių kultūros darbų. Lietuva, 130 Nr. 1924 m.

A. Gerutis. Lietuvių ir latvių kongresui pasibaigus. Lietuvos Žinios, 174 Nr. 1924 m.

A. Glotnelis. Latviai studentai — kultūros svečiai. Lietuva, 69 Nr. 1924 m.

J. Antroji Pabaltės Valstybių Studentų Konferencija. Lietuva, 102 Nr. 1924 m.

V. J. Mūsų spauda dėl Pabaltės valstybių Sąjungos. Lietuva, 19 Nr. 1924 m.

Stud. P. Kesiūnas. Studentų ekskursija Latvijon. Lietuvos Žinios, 60 Nr. 1924 m.

Agr. V. K. Iš Baltijos valstybių Konferencijos. Lietuva, 72 Nr. 1924 m.

Agr. V. Kraučiūnas. Kaip Estija ir Latvija rūpinasi žemės ūkio ir kultūros kėlimu. Lietuva, 257 Nr. 1924 m.

L. P. Rainis Kauno mokytojų susirinkime. Lietuvos Žinios, 125 Nr. 1924 m.

Latvių - Lietuvių kongreso rezoliucijos. Lietuva, 178 Nr. 1924 m.

A. Moravskis. Brangenybės pas mus kilimas ir būsiančios prekybos sutartys su Latvija ir Estija. Lietuvos Žinios, 139 Nr. 1924 m.

J. Paleckis. Eilinė Lenkijos pamoka latviams. Lietuvos Žinios, 280 Nr. 1924 m.

Pilietis. Aplink Lietuvių Latvių Vienybės Kongresą. Lietuva, 177 Nr. 1924 m.

Kl. Prialgauskas. Pirmasis Latvių - Lietuvių Vienybės Kongresas Rygoje. Krivulė, 1924 m. 8 Nr.

J. P-tis Dėliai Baltijos valstybių sąjungos. Lietuvos Žinios, 17 Nr. 1924 m.

K. Puida. Latvių Nacionalis Teatras Kaune. Krivulė, 1924 m. 6 Nr.

A. Purvinis. Rygos „Rūtos" prasimanymai ir jos „tautinis" darbas. Lietuva, 240 Nr. 1924 m.

R. Mūsų kaimynų kariuomenės. Lietuva, 109 Nr. 1924 m.

---

* Pradžią žiūr. „Bibliografijos Žinių" Nr. 3 ir 4, 1932 m.

A. R-a. Prigimtinės sąlygos Pabaltės valstybių ūkiui plėtotis ir santykiuoti. Lietuva, 82 Nr. 1924 m.

A. R-ka. Pabaltės valstybių ekonominio susiartinimo pagrindai. Lietuva, 84 Nr. 1924 m.

A. Rimvydis. Šis tas iš latvių gyvenimo. Lietuvos Žinios, 196 Nr. 1924 m.

An. Rg. Latvių - Lietuvių Kongresas Rygoj. Lietuvos Žinios, 175, 176 Nr. 1924 m.

P. R. Latvių svečiai Kaune. Lietuva, 192 Nr. 1924 m.

P. Ruseckas. Besisvečiuojant Latvijoj. Lietuva, 177, 181, 182 Nr. 1924 m.

P. Ruseckas. Latvijas Saule, Makslas un senatves meneršrakts. Recenzija. Lietuva, 288 Nr. 1924 m.

V. S. Prie Pabaltijos valstybių Sąjungos plausimo. Lietuvos Žinios, 179 Nr. 1924 m.

K. B. Anglai apie Baltijos valstybių progresą. Lietuva, 157 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Latvių tautininkų kongresas Rygoje. Lietuva 232 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Latvių derlius ir susirūpinimas juo. Lietuva, 245 Nr. 1924 m.

A. Samb. Latvių vyriausybės geležinkelį nori atimti. Lietuva, 245 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Iš Latvių valstybės gyvenimo. Lietuva. 249 Nr. 1924 m.

A. Sambriutas. Opiausias šių dienų Latvių klausimas. Lietuva, 255 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Lenkų darbai Latviuose. Lietuva, 255 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Lapkričio mėn. 18 diena Latviams. Lietuva, 268 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Estų ir latvių su rusais santykiai. Lietuva, 268 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Dėl Niedros. Lietuva, 286 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Kaimyninių valstybių rašytojų padėtis. Lietuva, 282 Nr. 1924 m.

A. Sambrintas. Naujos Latvių vyriausybės deklaracija ir jos padėtis. Lietuva, 294 Nr. 1924 m.

Skausmas. Kelionės įspūdžiai. Lietuva, 174 Nr. 1924 m.

P. St. Kauno konferencijai besibaigiant. Lietuvos Žinos, 115 Nr. 1924 m.

Studentas. Antroji keturių Pabaltės valstybių studentų konferencija. Lietuva, 98 Nr. 1924 m.

P. Tarasenka. „Aisčių praeitis vietų vardų šviesoje" ir Lietuvos praeities pažinimas. Lietuva, 180 Nr. 1924 m.

A. Tyleikis. Latvių politikos mazgas. Lietuva, 10 Nr. 1924 m.

A. Tyl. Naujas Kabinetas Latvijoj. Lietuva, 26 Nr. 1924 m.

J. Trakelis. Svečių — latvių studentų išleistuvių diena. Lietuva, 71 Nr. 1924 m.

Doc. J. Tumas ir **prof. E. Volteris.** Iš Lietuvių - Latvių vienybės draugijos darbų. Lietuva, 130 Nr. 1924 m.

Doc. J. Tumas. Ruoškimės į Latvių - Lietuvių Kongresą. Lietuva, 157 Nr. 1924 m.

V. Žadeika. Latvių P. Reiterio choro koncertas. Lietuva, 279 Nr. 1924 m.

V. Zakarevičius. Pabaltijos valstybių Koperatyvų Konferencijai pasibaigus. Lietuvos Žinios, 82 Nr. 1924 m.

Žemelukas. Dėl Baltijos Valstybių Konferencijos Varšuvoje. Lietuvos Žinios, 24 Nr. 1924 m.

Vi-Kei-Ar. Pabaltės valstybių parlamentų delegacijos Anglijoje. Lietuva, 155 Nr. 1924 m.

Vygandas. Pabaltės Valstybių Sąjungos klausimas ir Lenkija. Lietuva, 28 Nr. 1924 m.

1925 m.

A. Latvių laikraščiai. Rygos Balsas, 29, 30 Nr. 1925 m.

Agė. Mintaujos gimnazijos 150 metų sukaktuvės. Lietuva, 213, 214 Nr. 1925 m.

Agė. Mintaujos klasikinė gimnazija. Lietuva, 216 Nr. 1925 m.

Allegro. P. Brechman - Štengel. Lietuvos Žinios, 63 Nr. 1925 m.

J. Ardickas — Mikų Dėdė. Mūsų sodžius ir Latvija. Krivulė, 11 Nr. 1925 m.

Argalas. Vienybiečių ekskursija Rygon. Lietuvios Žinios, 165 Nr. 1925 m.

Aš. Latvijos seimo rinkimai (Laiškas iš Rygos). Lietuva, 216 Nr. 1925 m.

A-te. Kaktinis Kaune. Lietuvos Žinios, 12 Nr. 1925 m.

Prof. P. Avižonis. Kam reikėjo vežti aklieji invalidai į Rygą? Lietuva, 195 Nr. 1925 m.

M. Bagdonas. Po Elsinkių konferencijos. Lietuva, 25 Nr. 1925 m.

M. Bagdonas. Pabaltės valstybių artėjimo reikalingumas. Lietuva, 101 Nr. 1925 m.

M. Bagdonas. Pasikalbėjimas su Latvijos užsienių reikalų ministeriu p. Meirovicu. Lietuva. 144 Nr. 1925 m.

M. Bagdonas. Lietuva ir Latvija. Lietuva. 186 Nr. 1925 m.

M. Bagdonas. Lenkija ir Pabaltės valstybės. Lietuva, 190 Nr. 1925 m.

M. Bagdonas. Kas turi dalyvauti Pabaltės sąjungoj ir kokia turi būti sąjungos politika? Lietuva, 205 Nr. 1925 m.

M. Bagdonas. Pasikalbėjimas su Latvijos Ministeriu Pirmininku p. Celminšu. Lietuva, 234 Nr. 1925 m.

K. B. Vokiečių kolonizacijos planai Latvijoje, Estijoje ir Lietuvoje. Lietuva, 20 Nr. 1925 m.

K. B. Latvijoje trūksta sėklų 245 valsčiuose. Lietuva, 57 Nr. 1925 m.

K. B. Lietuvos gyvenimo apžvalga latvių spaudoje. Lietuva, 103 Nr. 1925 m.

Arturs Berzinš. Latvių teatras. Lietuva, 186 Nr. 1925 m.

b. p. Aplink Pabaltės valstybių sąjungą. Lietuva, 9 Nr. 1925 m.

b. p. Teisingas latvių balsas apie Lenkiją. Lietuva, 9 Nr. 1925 m.

b. p. (oficialus pranešimas). Elsinkių konferencijos vaisiai. Lietuva, 16 Nr. 1925 m.

b. p. Užs. reik. ministeris Čarneckis Latvijoj. Lietuva, 97 Nr. 1925 m.

b. p. Latviai apie Lietuvą. Lietuva, 133 Nr. 1925 m.

b. p. Lietuvių-Latvių Vienybės kongresui atsidarius. Lietuva, 136 Nr. 1925 m.

b. p. Naujos ruošiamos sutartys tarp Lietuvos ir Latvijos. Lietuva, 144 Nr. 1925 m.

b. p. Statistika Pabaltės valstybėse. Lietuva, 152 Nr. 1925 m.

b. p. Latvių pedagoginė savaitė. Lietuva, 186 Nr. 1925 m.

b. p. Netikėta mirtis (Z. Meierovico nekrologas). Lietuva, 187 Nr. 1925 m.

b. p. Trumpi Z. Meierovico gyvenimo bruožai. Lietuva, 187 Nr. 1925 m.

b. p. Latvių Seimo rinkimų išvakarės, Lietuva, 188 Nr. 1925 m.

b. p. Latvių spauda apie Z. Meierovicą. Lietuva, 190 Nr. 1925 m.

b. p. P. Balodis apie Lietuvos Latvijos prekybą. Lietuva, 190 Nr. 1925 m.

b. p. Ekonominės žinios iš Latvijos. Lietuva, 190 Nr. 1925 m.

b. p. Dar apie Meierovico laidotuves. Lietuva, 192 Nr. 1925 m.

b. p. Latvijos seimo rinkimams artėjant. Lietuva, 136 Nr. 1925 m.

b. p. P. Balodis apie Latvijos politiką Pabaltėje. Lietuva, 136 Nr. 1925 m.

b. p. Linai Latvijoje ir Lietuvoje. Lietuva, 196 Nr., 1925 m.

b. p. Latviai apie Lietuvos teatrą ir Pažaislio vienuolyną. Lietuva, 197 Nr. 1925 m.

b. p. Latvių nacionalistai apie Pabaltės sąjungą. Lietuva, 200 Nr. 1925 m.

b. p. Dėl ko Latvija negali susidėti su Lenkija? Lietuva, 203 Nr. 1925 m.

b. p. Pabaltės valstybių sąjunga be Lenkijos. Lietuva, 205 Nr. 1925 m.

b. p. Latvių poeto Rainio 60 metų sukaktuvės. Lietuva, 205 Nr. 1925 m.

b. p. Latvių politinės partijos. Lietuva, 220, 222 Nr. 1925 m.

b. p. Antras Latvijos seimas. Lietuva, 247 Nr. 1925 m.

b. p. Lietuva ir Latvija. Antrajam Latvijos Seimui susirinkus. Lietuva, 253 Nr. 1925 m.

b. p. Latvijos aštuonerių metų nepriklausomybės sukaktuvės. Lietuva, 260 Nr. 1925 m.

b. p. Latviai del gyvulių įvežimo iš Lietuvos. Lietuva, 268 Nr. 1925 m.

b. p. Derybos su Latvija ir mūsų pramonė. Lietuva, 287 Nr. 1925 m.

b. p. Iš darbų žemės ūkio srity užsieniuose. Lietuvos Dirva, 3, 4 Nr. 1925 m.

b. p. Latvių Lietuvių Kongreso 1-ji diena. Lietuvos Žinios, 137 Nr. 1925 m.

b. p. II Lietuvių Latvių kongreso antrą dieną. Lietuvos Žinios, 138 Nr 1925 m.

b. p. Latvijos Seimo rinkimų belaukiant. Lietuvos Žinios, 176 Nr. 1925 m.

b. p. Ant Meierovico kapo. Lietuvos Žinios, 193 Nr. 1925 m.

b. p. Pabaltijo dainių sveikinant (J. Rainio sukaktuvės), Lietuvos Žinios, 203 Nr. 1925 m.

b. p. Latvijos prezidentas Janis Čakstė. Lietuvos Žinios, 258 Nr. 1925 m.

b. p. II Lietuvių Latvių Susiartinimo Kongreso rezoliucijos. Krivulė, 11 Nr. 1925 m.

b. p. Apie pirmojo Lietuvių Latvių Kongreso rezoliucijų vykdymą (Kl. Prialgausko pranešimo santrauka). Krivulė, 11 Nr. 1925 m.

b. p. Karolis Skalbė. Naujas Žodis, 1 Nr. 1925 m.

b. p. Latvija jau 7 metus nepriklausoma! Naujas Žodis, 15 Nr. 1925 m.

b. p. Rinkimai ir agitacija Rygoje. Rygos Balsas, 9 Nr. 1925 m.

b. p. Lietuvių-latvių kongresas. Rygos Balsas, 25 Nr. 1925 m.

b. p. Latvijos gėdula. (Z. Mejerovico nekrologas). Rygos Balsas, 32 Nr. 1925 m.

b. p. Šalin rankas nuo lietuvių kultūros židinio. Rygos Balsas, 34 Nr. 1925 m.

b. p. Naujas Latvijos šeimininkas. Rygos Balsas, 37 Nr. 1925 m.

b. p. Latvijos-Lietuvos artinimosi problema ir faktai. Rygos Balsas, 44 Nr. 1925 m.

b. p. Pabaltės valstybių sąjunga. Socialdemokratas, 4 Nr. 1925 m.

b. p. Politinis banditizmas Latvijoje. Socialdemokratas, 9 Nr. 1925 m.

V. Bičiūnas. Latvių viešnagėje. Lietuva, 177 Nr. 1925 m.

V. Bičiūnas. Latvių-lietuvių vienybė. Lietuva, 178 Nr. 1925 m.

V. Bičiūnas. „Pilkasis baronas" (Rygos pašnekėsiai). Lietuva, 179 Nr. 1925 m.

V. Bičiūnas. Latvių Dailės Teatras. Pradai ir Žygiai, 6 Nr. 132 p. 1926 m.

M. B-nas. Iš Rygos įspūdžių. Lietuva, 238 Nr. 1925 m.

M. Brazauskas. Latvių studentų draugijos „Zemgalija" 30 metų gyvavimo sukaktuvės. Lietuvos Žinios, 71 Nr. 1925 m.

Dz. Budrys. Janis Rainis. Socialdemokratas, 37 Nr. 1925 m.

P. Butėnas. Art. Štals. Sargasim savas tautas sanatni! (Sergėkime savo tautos senatvę). Latvių Senovės Tyrinėtojų Draugijos leidinys. Ryga, 1924 m. (Recenzija). Lietuva, 112 Nr. 1925 m.

St. B(utkus). Zigfridas Meierovicas, Karys, 36 Nr., 1925 m.

Buvolas. Iš Rygos parodos. Lietuvos Žinios, 164 Nr., 1925 m.

C. Politinė padėtis Rytų Europoj ir Pabaltės sąjunga. Lietuva, 27 Nr. 1925 m.

C. C. Elsinkio konferencijos arbitražo sutarties likimas. Lietuva, 73 Nr. 1925 m.

C. C. P. Čarneckis apie Lietuvos ir Latvijos santykius. Lietuva, 98 Nr. 1925 m.

Centralinis Statistikos Biuras. Dėl Pabaltės valstybių statistikos davinių nevienodumo. Lietuva, 162 Nr. 1925 m.

V. Darvinis. Anglai apie Pabaltės valstybių konferencija. Lietuva, 18 Nr. 1925 m.

V. Dargvainis. Anglai apie Elsinkių konferenciją. Lietuva, 28 Nr. 1925 m.

V. Dargvainis. Pabaltės valstybių klausimu. Lietuva, 56 Nr. 1925 m.

V. Dargvainis. Nauja knyga apie Baltijos valstybes (Recenzija majoro Owen Rutter knygos „The New Baltic States and Their Future. An account of Lithuania, Latvia, and Estonia"). Lietuva, 134 Nr. 1925 m.

V. D-ainis. Pabaltės miestai (tarp kitų—Ryga). Lietuva, 29 Nr. 1925 m.

A. D. Prof. Dr. phil. P. Zahlite, Vacu varas pastavi Latvija. 1925 m. 419 p. (Recenzija). Karys, 33 Nr. 1925 m.

V. D. „Chicago Tribune" informacija apie Pabaltės valstybes. Lietuva (spaudos apžvalgos sk.), 166 Nr. 1925 m.

Dedalas. Del Elsinkių konferencijos. Lietuvos Žinios, 8 Nr. 1925 m.

Dedalas. Lyg ir susibarė... Lietuvos Žinios, 10 Nr. 1925 m.

Dedalas. Elsinkių konferencijai pasibaigus. Lietuvos Žinios, 18 Nr. 1925 m.

Ded. Mes ir latviai. Lietuvos Žinios, 259 Nr. 1925 m.

A.(lbertas Dilys jaun. pusk.). Būsimieji latvių karo ministerio darbai. Karys, 2 Nr. 1925 m.

A. D(ilys). Latvių kariuomenėj. Karys, 27 Nr. 1927 m.

S. (Dilys, A.) Latvių virštarnybiniai. Karys, 44 Nr. 1925 m.

(A. Dilys). Latvių karo ministeris apie latvių kariuomenę. Karys, 45 Nr. 1925 m.

A. D(ilys). Latvių kariuomenės aprūpinimas išsivadavimo laikais. Mūsų Žinynas, IX t. 306—7 p. 1925 m.

A. D(ilys). Brolių kapai. Mūsų Žinynas, IX t. 544 p. 1925 m.

A. (D(ilys). Latvių kalbos mokymas karininkams. Mūsų Žinynas, IX t. 545 p. 1925 m.

A. D(ilys). Kareivių šeimų ir invalidų aprūpinimas Latvijoj. Mūsų Žinynas, IX t. 596 p. 1925 m.

K. Dzilleja. J. Rainis kaipo mąstytojas ir politinis veikėjas. Socialdemokratas, 37 Nr. 1925 m.

(Elta). Latvijos socialdemokratai apie Lenkiją ir Lietuvą. Lietuva, 13 Nr. 1925 m.

(Elta). Latvijos bendradarbiavimo su Lietuva dėsniai. Lietuva, 97 Nr. 1925 m.

(Elta). Pasikalbėjimas su Aukštuoliu ir Balodžiu. Lietuva, 153 Nr. 1925 m.

J. E. Rygos paroda. Lietuva, 167 Nr. 1925 m.

J. E. Dar apie Rygos parodą. Lietuva, 173 Nr. 1925 m.

J. E. Latvija kaipo importeris. Lietuva, 177 Nr. 1925 m.

J. E. Latvija ir Lietuva, Lietuva, 181, 182, 184, 185, 188, 191, 195 Nr. 1925 m.

Ekskursantas. Ežerėniečių ekskursija į Rygos parodą. Naujas Žodis, 8 Nr. 1925 m.

Expoliticus. Prieš Helsinkų konferenciją. Lietuva, 8 Nr. 1925 m.

V. J. A. Kaktins vėl Kaune. Lietuva, 12 Nr. 1925 m.

P. J. Lietuvių-Latvių kongresas. Lietuva, 136, 137, 138 Nr. 1925 m.

J. Jablonskis Lietuvių Latvių Vienybės kongresui užsidarius. Lietuva, 138 Nr. 1925 m.

g. Latviai apie Pabaltės ekonominius santykius. Lietuva, 276 Nr. 1925 m.

A. G. Latvijos ekonominė padėtis 1924 metais. Lietuvos Ūkis, 2 Nr. 1925 m.

A. G. Latvija (valstybės biudžetas). Lietuvos Ūkis, 3 Nr. 1925 m.

A. G. Latvija (valstybės finansinė padėtis, valstybės ekonominis planas ir kit.). Lietuvos Ūkis, 3 Nr. 1925 m.

A. G. Latvija (Bendra padėtis. Prekyba. Sviesto ir mėsos išvežimas ir kit.). Lietuvos Ūkis, 5 Nr. 1925 m.

A. G. Latvių (ekonominė apžvalga). Lietuvos Ūkis, 7 Nr. 1925 m.

A. G. Latvija (ekonominė apžvalga). Lietuvos Ūkis, 9 Nr. 1925 m.

K. Gelvainis (K. Korsakas). J. Rainis, Aukso Žirgas. (Recenzija. Kultūra, 10 Nr. 501 p. 1925 m.

P. Gudelis. Iš žemės ūkio organizacijų veikimo užsieniuose. Lietuvos Dirva, 11, 12 Nr. 1925 m.

K. J. Rainis. Aukso Žirgas (Recenzija). Židinys, 4 Nr. 313 p. 1925 m.

Klanas. Iš Latvijos pasienio. Lietuvos Žinios, 91 Nr. 1925 m.

Komisijos narys. Latvijos Seiman tautos atstovų rinkimai ir lietuviai. Rygos Balsas, 30 Nr. 1925 m.

J. Lanskorskis. Pirmasis Latvių ir Lietuvių kongresas Rygoje. 1924 m. liepos mėnesio 25, 26, 27 d. Latvių-Lietuvių Vienybės leidinys. 227 pusl. Latvių kalba. (Recenzija). Lietuva, 97 Nr. 1925 m.

Pulk. leit. Lanskoronskis. Specialistų parengimas latvių kariuomenėje. Mūsų Žinynas, IX t. 543 p. 1925 met.

Latvijos Informacijos Biūras. Kainos Latvijoj. Latvijos-Estijos muito unija. Lietuva, 29 Nr. 1925 m.

Lietuvių-Latvių Kongreso rezoliucijos. Lietuva, 139 Nr. 1925 m.

Latvių-Lietuvių vienybės kongreso rezoliucijos. Lietuvos Žinios, 139, 140 Nr. 1925 m.

Iš „Latvijas Lauksaimnieks". Kas reikia žiūrėti perkant dobilų sėklas. Vertė P. G. Lietuvos Dirva, 5 Nr. 1925 m.

A. Lauksodietis. Iš atsiminimų apie Kuršius. Rygos Balsas, 27 Nr. 1925 m.

K. Marčiulionis. Latvijos apsirūpinimo padėtis. Lietuva, 10 Nr. 1925 m.

Marcinkevičius, stud. med. Latvija blaivėja. Lietuva, 101 Nr. 1925 m.

M. Svečiuose pas draugus latvius. Socialdemokratas, 16 Nr. 1925 m.

Gen. leit. gyd. Nagevičius. Kam reikėjo vežti aklieji invalidai į Rygą. Lietuva, 203 Nr. 1925 m.

Leit Kaz. Naučikas. Latvių karo muziejus. Lietuva, 188 Nr. 1925 m.

R. D. Britanija ir Pabaltės valstybės. Lietuva, 36 Nr. 1925 m.

A. R-as. Karo bibliotekos (Latvijoj). Mūsų Žinynas, IX t. 544 p. 1925 m.

V. Rickevičius. Lietuvos ir Latvijos invalidų susiartinimas. Lietuva, 106 Nr. 1925 m.

Rickevičius. Dar apie Latvijos ir Lietuvos karo invalidų susiartinimą. Lietuva, 115 Nr. 1925 m.

A. Rimka. Lietuvos ūkis ir Pabaltmarių valstybių ekonominis bendradarbiavimas (Pagrindinės mintys iš referato, skaityto Latvių-Lietuvių kongrese 1925 m. birželio 22 d.). Lietuvos Žinios, 142 Nr. 1925 m.

(„Ryg. Balsas") Lietuviai svetur. Vasario 16 d. Rygoje. Vasario 16 d. Mintaujoje. Lietuva, 46 Nr. 1925 m.

Rygietis. Kaip latvių tauta paminėjo savo dainiaus Jono Rainio šėšių dešimtų metų sukaktuves. Lietuvos Žinios, 207, 208 Nr. 1925 m.

S. Latvių partijų kovos ir naujas įstatymas valstybės rimčiai apsaugoti. Lietuva, 49 Nr. 1925 m.

— **S.** Iš Latvijos-Lietuvos santykių. Naujas Žodis, 7 Nr. 1925 m.

K. S. Pabaltijo Valstybių Mokytojų Kongresas. Lietuvos Žinios, 145 Nr. 1925 m.

Savasis. Latvijos lietuvių perspektyvos. Rygos Balsas, 28 Nr. 1925 m.

A. Sambrintas. Latvių šaulių reikalai ir jų visuomeninė padėtis. Lietuva, 38 Nr. 1925 m.

Sp. Latvijos gyventojų skaičius. Lietuva, 128 Nr. 1925 m.

Sv. Iš lyvų gyvenimo. Lietuva, 160 Nr. 1925 m.

Observator. Niedriada. Lietuvos Žinios, 2 Nr. 1925 m.

J. O. Pabaltės valstybių ir savivaldybių įstaigų tarnautojų sąjungų atstovų konferencija Rygoje. Lietuva, 50 Nr. 1925 m.

A. T. Lenkija ir Baltijos valstybės. Lietuva, 20 Nr. 1925 m.

Telšiškis. Latvijos Saeimos rinkimai. Naujas Žodis, 10 Nr. 1925 m.

Tp. Latvijos lenkai. Lietuva, 114 Nr. 1925 m.

Tvainatis. Latvijos lietuvių uždaviniai. Lietuva, 68 Nr. 1925 m.

J. Paleckis. Helsinkio konferencijos atgarsiai. Lietuvos Žinios, 18 Nr. 1925 m.

J. Paleckis. Saeimos rinkimai Latvijoje. Lietuvos Žinios 136 Nr. 1925 m.

J. Paleckis. Z. Meierovico atminčiai. Lietuvos Žinios, 192 Nr. 1925 m.

J. Paleckis. Laiškas iš Rygos (Latvių žurnalistas apie Lietuvą ir lietuvius žurnalistus). Lietuvos Žinios, 284 Nr. 1925 m.

J. P-as. Įspūdžių žiupsnelis II Lietuvių-Latvių Vienybės Kongresui praslinkus. Rygos Balsas, 26 Nr. 1925 m.

J.P-kis. Latviai del Pabaltijo Sąjungos ir Vilniaus. Lietuvos Žinios, 64 Nr. 1925 m.

J. P-kis. Latviai Pabaltijo Sąjungos reikalu. Lietuvos Žinios, 195 Nr. 1925 m.

J. P-kis. Trasuniada Latvijoje. Lietuvos Žinios, 215 Nr. 1925 m.

J. P. Latvių meno gyvenimo bruožai. Lietuvos Žinios, 20, 26, 32, 38 Nr. 1925 m.

J. P(Paleckis). Lietuva ir Latvija. Naujas Žodis, 5 Nr. 1925 m.

J. P. II Latvių-Lietuvių Kongresas Kaune. Naujas Žodsi, 6 Nr. 1925 met.

Pilietis. Lietuvių nuolaidumas. Rygos Balsas, 17 Nr. 1925 m.

P-nus. Latvių Lietuvių Vienybės Kongresas. Lietuvos Žinios, 139 Nr. 1925 m.

V. Pr. Latvijos prekybos politika. Lietuva, 289 Nr. 1925 m.

Kl. Prielgauskas. Antrasis Lietuvių Latvių susiartinimo kongresas Kaune. Krivulė, 11 Nr. 1925 m.

Puspolitikis. Prekybos sutarties tarp Latvijos ir Lietuvos klausimu. Rygos Balsas, 7 Nr. 1925 m.

Puspolitikis. Estijos svečiai Latvijoj ir lietuviai. Rygos Balsas, 19 Nr. 1925 m.

Puspolitikis. Pabaltijos valstybių vienijimosi ideologija. Rygos Balsas, 25 Nr. 1925 m.

X. Liepojos miesto sukaktuvės. Lietuva, 66 Nr. 1925 m.

X. Latvių seimo būsimieji rinkimai. Lietuva, 176 Nr. 1925 m.

Umnov. Operacija Latgalijoje (1920 m. sausio mėn.). (Versta iš rusų kalbos). Mūsų Žinynas, IX t. 518 p. 1925 m.

Z. Apie kunigių agitaciją Latvijoj. Socialdemokratas, 43 Nr. 1925 m.

Jurgis Vidmantas. Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos studentijų centralinio biuro posėdis Tartuose. Lietuva, 46 Nr. 1925 m.

A. Vilimas. Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos prekybiniai santykiai. Lietuva, 196 Nr. 1925 m.

Vygandas. Latvių nuomonė dėl mūsų politinės orientacijos klausimo. Lietuva, 134 Nr. 1925 m.

Vygandas. Ponui Meierovicui Kaune atsilankius. Lietuva, 145 Nr. 1925 m.

Vygandas. Lietuvos ir Latvijos santykiai. Lietuva, 269 Nr. 1925 m.

1926 m.

A. Latviai apie garantijų sutartį su SSSR. Lietuva, 93 Nr. 1926 m.

Inž. F. Ackerman'as. Sviesto ir kiaušinių eksporto kainos Europos prekių biržose ir Rygoje 1913 ir 1914 metais. Lietuvos Ūkis, 3 Nr. 1926 m.

Amego. Lenkai tvirtina jėgas Pabaltėj. Lietuvos Žinios, 244 Nr. 1926 met.

M. Bagdonas. Pabaltė ir Skandinavija. Lietuva, 105 Nr. 1926 m.

Bangpūtis. Lietuva ir Latvija. Lietuvos Žinios, 171 Nr. 1926 m.

J. Barčius. Pabaltės valstybių karo invalidų konferencija. Lietuva, 107 Nr. 1926 m.

J. Barčius. Pabaltės invalidų konferencija. Lietuva, 130 Nr. 1926 m.

A. B. Pamirštuoju Pabatijo reikalu. Lietuvos Žinios, 279 Nr. 1926 m.

b. Prieš Lietuvių Latvių Vienybės Kongresą. Lietuva, 131 Nr. 1926 m.

—b. Iš Pabaltės kronikos. Lietuvių latvių vienybės kongresui pasibaigus. — Po socialdemokratų Konferencijos. Lietuva, 138 Nr. 1926 m.

b. p. Latvių Operos 13 m. veikimo sukaktuvės. Iliustruotoji Lietuva, 3 Nr. 1926 m.

b. p. Pabaltės mažumų konferencija. Lietuva, 15 Nr. 1926 m.

b. p. Lietuva ir Pabaltės sąjunga. Pasikalbėjimas su užs. reik. ministeriu prof. Reiniu. Lietuva, 21 Nr. 1925 m.

b. p. Latvijos žemės reforma. Lietuva, 26 Nr., 1926 m.

b. p. Mūsiškiai Rygos konservatorijoje. Lietuva, 77 Nr. 1926 m.

b. p. „Journal de Geneve" apie Pabaltės valstybes. Lietuva, 92 Nr. 1926 m.

b. p. Latvių spaudos balsai Pabaltės klausimais. Lietuva 94 Nr. 1926 m.

b. p. Latvijos užsienio politika. Lietuva, 111 Nr. 1926 m.

b. p. Lietuvių latvių ekonominės derybos. Lietuva, 151 Nr. 1926 m.

b. p. P. Ulmaniui apsilankius. Lietuva, 167 Nr. 1926 m.

b. p. Lenkija ir Pabaltė. Lietuva, 174 Nr. 1926 m.

b. p. Nauji reiškiniai Pabaltėj, Lietuva, 179 Nr. 1926 m.

b. p. Sunki dilema. Lietuva, 188 Nr. 1926 m.

b. p. „Rigas Zinias" „sprendžia" Vilniaus klausimą. Lietuva, 132 Nr. 1926 m.

b. p. Pavėluotas, bet sveikintinas reiškinys. Lietuva, 197 Nr. 1926 m.

b. p. „Elta", „Leta", „Eta". Lietuva, 221 Nr. 1926 m.

b. p. Latvių spauda del Lietuvos SSSR sutarties. Lietuva, 224 Nr. 1926 m.

b. p. Latvijos nepriklausomybės sukaktuvės. Lietuva, 261 Nr. 1926 m.

b. p. Latvijos žemės reformos ir ž. ūkio darbai. Lietuva, 281 Nr. 1926 m.

b. p. P. Balodis apie Lietuvos Latvijos santykius. Lietuvos Žinios, 64 Nr. 1926 m.

b. p. Rygos spauda apie K. Šimonį. Lietuvos Žinios, 66 Nr. 1926 m.

b. p. Latvijos dainų šventė. Lietuvos Žinios, 131 Nr. 1926 m.

b. p. 7 metų Latvijos Universiteto sukaktuvės. Lietuvos Žinios, 227 Nr. 1926 m.

b. p. Latvijos mokytojų suvažiavimas. Lietuvos Žinios, 279 Nr. 1926 met.

b. p. 1905 m. Revoliucijos iškilmės Rygoje. Socialdemokratas, 5 Nr. 1926 m.

b. p. Latvijos Socialdemokratų Partija. Socialdemokratas, 14 Nr. 1926 m.

b. p. Pabaltijos kraštų s.-d. konferencija. Socialdemokratas, 25 Nr. 1926 m.

b. p. Pabaltės kraštų s.-d. konferencijos nutarimai. Socialdemokratas, 26 Nr. 1926 m.

b. p. Pabaltės s.-d. konferencijos rezoliucijos del ekonominio Pabaltės valstybių susiartinimo. Socialdemokratas, 27 Nr. 1926 m.

b. p. Demokratijai ginti (Rygos konferencijos rezoliucija). Socialdemokratas, 27 Nr. 1926 m.

b. p. Dėl Pabaltės s.-d. konferencijos. Socialdemokratas, 28 Nr. 1926 m.

b. p. Latvijos policijos sutvarkymas. Policija, 6, 7 Nr. 1926 m.

b. p. III lietuvių latvių susiartinimo kongresas. Židinys, 6—7 Nr. 480 p. 1926 m.

V. Bičiūnas. Estijos santykiai su kaimynais. Lietuva, 147 Nr. 1926 m.

V. Bičiūnas. Latvių dailės paroda. Lietuva, 271 Nr. 1926 m.

V. Bičiūnas. Šešios dienos Pabaltėje. Lietuva, 288, 289, 290, 291 Nr. 1926 m.

Leontina Blektytė. Vertė Kl. Prielgauskas. Latvių opera. Lietuva, 12 Nr. 1926 m.

P. Briedis. Kas darosi Latvijos pasieny (koresp. iš Milvydžių, Joniškio valsč.). Lietuvos Žinios, 191 Nr. 1926 m.

—c. Eilinė Pabaltės valstybių konferencija. Lietuva, 156 Nr. 1926 m.

D. Latviai svajoja apie Pabaltės Skandinavijos bloką. Lietuva, 103 Nr. 1926 m.

Pr. Daugis. Kai kurios latvių viešosios opos ir Lietuva, 218 Nr. 1926 met.

V. Daudzvardas. Liepojaus svečiai. Lietuva, 142 Nr. 1926 m.

Desiderius. „Rigas Zinias" kiršina Lietuvą su Latvija. Lietuva, 194 Nr. 1926 m.

V. D-nis. Anglai apie Pabaltės valstybes. Lietuva, 124 Nr. 1926 m.

(Elta). III lietuvių latvių kongreso nutarimai. Lietuva, 134 Nr. 1926 m.

(Elta). Į Liepoją pro Varšuvą ir Vilnių. Lietuva, 183 Nr. 1926 m.

(Elta). Latvių porcelano indų tapybos paroda. Lietuva, 269 Nr. 1926 met.

(Elta). Latvijos užs. reik. min. Ulmanis apie Latvijos reikalus. Lietuvos Žinios, 230 Nr. 1926 m.

J. Etingeris. Dr. B. Siew. „Lettlands Volks und Staatswirtschaft" Riga, 1925 2985. (Recenzija). Lietuvos Ūkis, 1 Nr. 1926 m.

f. Latviai protestuoja? Lietuva, 73 Nr. 1926 m.

—f. Keturlypė Pabaltės sąjunga. Lietuva, 116 Nr. 1926 m.

J. Lietuvių, latvių ir estų kooperatyvų konferencija. Lietuvos Žinios, 237 Nr. 1926 m.

J. Kelios mintys del sienų apsaugos Latvijoje. Policija, 10 Nr. 1926 m.

S. Jakobas. Latvija (ekonominė apžvalga). Lietuvos Ūkis, 3 Nr. 1926 met.

S. Jakobas. Naujas Latvijos muitų tarifo įstatymas. Lietuvos Ūkis, 4 Nr. 1926 m.

S. Jakobas. Latvija (ekonominė apžvalga). Lietuvos Ūkis, 7 Nr. 1926 met.

Vyr. leit. Jonuška. Kelionės įspūdžiai Estijoje ir Latvijoje. Kardas, 1 Nr. 1926 m.

Ed. Jt. Europos spauda apie Pabaltės Valstybių Sąjungą. Lietuva, 50 Nr. 1926 m.

—js. Latvių kelionė Suomijon. Lietuva, 109 Nr. 1926 m.

Pulk. gyd. Ingelevičius. Kariuomenės sanitarinė tarnyba Estijoje ir Latvijoje (skyriui „Karo sanitarija"). Kardas, 23, 24 Nr. 1926 m.

—is. Latvių karių spauda, lenkai ir mes. Kardas, 35—36 Nr. 1926 m.

ys. Akompaniamentas Ulmanio kelionei į Kauną? Lietuvos Žinios, 172 Nr. 1926 m.

—ys. Lietuvių reikalų Latvių spaudoj neigimas — Latvijos reakcionierių darbas. Lietuvos Žinios, 199 Nr. 1926 m.

P. G. Latvijos, Lietuvos ir Estijos bendradarbiavimas žemės ūkio technikos srityje. Lietuva, 77 Nr. 1926 met.

A. G. „Informatoriai". Lietuvos Žinios, 148 Nr. 1926 m.

A. Gerutis. Lietuvos Latvijos žvejybos konvencija. Lietuva, 60 Nr. 1926 met.

A. Gerutis. Pas Latvijos **pasiuntinį**. Lietuva, 83 Nr. 1926 m.

A. Gerutis. Latvių ministerių kabineto krizis. Lietuva, 99 Nr. 1926 m.

A. Gerutis. Susirūpinkime mūsų išeivijos Latvijoje istorija. Naujas Žodis, 11 Nr. 1926 m.

Gytis. Iš kur „Rigas Zinias" lenkiškoji dvasia? Lietuvos Žinios, 180 Nr. 1926.

A. Gravits. „Lietuvis", bet ne „leitis". Lietuva, 212 Nr. 1926 m.

Kandus. Latvių visuomenės nerimas. Lietuvos Žinios, 221 Nr. 1926 m.

V. Km. Latvija (ekonominė apžvalga). Lietuvos Ūkis, 2 Nr. 1926 m.

Krivas. Vidaus kovos Latvijoj. Lietuva, 243 Nr. 1926 m.

Krivas. Naujoji Latvijos vyriausybė. Lietuvos Žinios, 2 Nr. 1926 m.

Krivas. Lietuvos Latvijos prekybos sutartis. Lietuvos Žinios, 35 Nr. 1926 m.

Kr. Latvija ir Rusija. Lietuva, 234 Nr. 1926 m.

Kongreso dalyvis. III Lietuvių latvių susiartinimo kongrese. Lietuva, 140, 141, 142 Nr. 1926 m.

Kongreso dalyvis. III Lietuvių latvių Kongreso atbalsiai. Lietuvos Žinios, 206 Nr. 1926 m.

Latvaitė. Tai ne latvių balsas. Lietuvos Žinios, 202 Nr. 1926 m.

Jonas Massačis. Latvių dailininkų paroda Kaune. Lietuvos Žinios, 280 Nr. 1926 m.

R. Pabaltės valstybių derybos su SSSR. Lietuva, 276 Nr. 1926 m.

R. Lietuvių Jaunimo Draugija Latvijoje „Rūta". Naujas Žodis, 16 Nr. 1926 m.

(B. d.)

LIETUVOS BIBLIOTEKININKAMS

273

Ekonominė krizė smarkiai palietė mūsų knygų spausdinimą. 1931 ir 1932 metų duomenys rodo, kad mūsų knygų rinkoje žymiai sumažėjo atskirų veikalų ir jų tomų skaičius. Matosi, mūsų skaitytojų perkamoji galia žymiai sumažėjo. Kad žmonės nenustotų skaityti, reikia gerai organizuoti viešąsias bibliotekas. Apie tai mūsų spaudoj vis dažniau ir dažniau rašoma: keliama bibliotekų geresnio sutvarkymo, jų tinklo organizavimo, praplėtimo ir kt. klausimai. Tačiau mes neturime net apytikrių duomenų, kiek krašte yra bibliotekų, ką jos turi, kaip verčiasi ir t. t.

Lietuvos Bibliotekininkų Draugija (Kaunas, Žemaičių g. I — V. D. Universiteto Biblioteka), **norėdama surinkti kiek galima pilnesnių žinių apie viso krašto bibilotekas, prašo bibliotekininkus jai padėti: užpildyti žemiau dedamą ankietą ir grąžinti ją draugijai.** Šios žinios bus reikalingos vyriausybės ir visuomenės sumanymams realizuoti: geriau sutvarkyti bibliotekas, kad jos būtų prieinamesnės skaitančiai visuomenei. Pilnas bibliotekų sąrašas su trumpomis žiniomis apie jų turtą, skaitytojus ir knygų apyvartą manoma išspausdinti 1933 metų „Bibliografijos Žiniose". Jei negalima duoti tikslių žinių, tai prašoma prisiųsti apytikres.

Žinios apie biblioteką (rašyti aiškiai!)

1. Pilnas bibliotekos pavadinimas ....
2. Adresas: apskritis (miestas) ....
   valsčius (mieste—g-vė) ....
   kaimas (namų Nr.) ....
3. Knygų ir žurnalų bei laikraščių komplektų skaičius (tomų, egzempl.) 1933 metų sausio 1 d. ....
4. Kiek yra imančių į namus knygas skaitytojų ....
5. Kiek vidutiniai per dieną biblioteka turi skaitytojų skaitykloje (jei ji yra) ....
6. Knygų vertė lt. ....
7. Kiek tomų (egz.) perskaityta per 1932 metus ....
8. Kiek gauta įplaukų 1932 metais ....
   iš valdžios .... lt.
   iš savivaldybės .... lt.
   iš savo organizacijos .... lt.
   iš atskirų asmenų .... lt.
   iš .... lt.
9. Kiek išleista 1932 metais .... lt.
   knygoms pirkti .... lt.
   knygų įrišimui .... lt.
   žurnalų ir laikraščių prenumeratai .... lt.
   tarnautojų algoms .... lt.
   kitiems reikalams .... lt.
10. Bibliotekininko(ų) pavardė(ės), vardas(ai), amžius, mokslo cenzas, kiek metų dirba bibliotekose ....
11. Pastabos ir pageidavimai Lietuvos Bibliotekininkų Draugijai........

Ši ankieta išsiuntinėta visoms bibliotekoms. Jei kuri nors biblioteka šios anketos nebūtų gavus, prašoma skubiai pranešti Lietuvos Bibliotekininkų Draugijai.

Lietuvos Bibliotekininkų Draugijoje. XI. 13 d. VI-me valdybos posėdy pirmininkas painformavo valdybos narius apie draugijos reikalus ir lėšas.

XI. 27 d. VII-me valdybos posėdy į tikruosius draugijos narius priimtos V. D. Universiteto bibliotekos bibliotekininkės ponios Šachovienė ir Sokaitė.

XI. 27 d. nuo 15 iki 17 v. 30 m. Centriniame Valstybės Knygyne IV draugijos narių susirinkime majoras A. Ružancovas skaitė pranešimą „Bibliotekų apsauga nuo gaisrų". Prelegentas supažindino klausytojus su stambesniais bibliotekų gaisrais, nurodė nepaprastą bibliotekų gaisrų žalą kultūrai. Išanalizavę svarbesnes gaisrų priežastis, ilgiau buvo sustojęs ties priešgaisrinės apsaugos priemonėmis: vandentiekio čiaupais, hidrantais (vandenlaidžiais), tryškynėmis, chemiškais gesintuvais. Vieną gesintuvą, būtent lietuviškos gamybos „Titaną", pademonstravo. Nurodė į reikšmę bibliotekos personalo paruošimo kovai su prasidedančiu gaisru.

Kitas prelegentas C. V. K. direktorius A. Škėma skaitė pranešimą „Lietuvos viešųjų bibliotekų tinklas". Palygino Lietuvos ir kitų šalių viešųjų bibliotekų tinklus. Ilgiau sustojo prie mūsų krašto bibliotekų tinklo prasiplėtimo reikalo ir būdų. Perskaitė įteiktą švietimo ministerijai Lietuvos bibliotekų tinklo projektą.

P. dir. Škėmos pranešimas sužadino gyvas diskusijas. Po diskusijos priimtos rezoliucijos: „Lietuvos Bibliotekininkų Draugijos IV visuotinas susirinkimas, išklausęs pranešimą apie Lietuvos viešųjų bibliotekų tinklą: 1) išranda reikalingu daiktu konstatuoti, kad **labai pageidaujama pagreitinti viešųjų bibliotekų tinklo įstatymo išleidimas;** 2) r a n d a r e i k a l i n g u d a i k t u p r a š y t i k o m i s i j ą į s t a t y m o p r o j e k t u i a p s v a r s t y t i. Draugijos manymu į šią komisiją turėtų būti paskirti švietimo, krašto apsaugos, žemės ūkio, finansų ministerijų, žemės ūkio rūmų, centralinio valstybės knygyno ir Lietuvos Bibliotekininkų Draugijos atstovai".

Vasario 19 d. 16 val. Vytauto Didžiojo Universiteto bibliotekoje šaukiamas V metinis visuotinas draugijos susirinkimas, kuriame bus duota 1931—1932 m. apyskaita, renkamos valdyba ir revizijos komisija 1933 — 1934 metams. Pranešimą skaitys draugijos pirmininkas prof. Vacl. Biržiška — „Vytauto Didžiojo Universiteto Biblioteka 1923—1932".

Brangus lietuviškas rankraštis. Nuolatos didėjąs V. D. Universiteto bibliotekos rankraščių skyrius 1932 m. pabaigoje praturtėjo įsigytu labai brangiu rankraščiu. Tai yra Didlaukio kunigo Fabijono Ulriko G l a s e r i o (ar Gloserio, kaip jis save šiame rankraštyj vadina) „Namû Szuilês ir Bažnyczês pamôkslas" surašytas 1729—1732 metais. Rankraštis 702 puslapių, rašytas lygia greta vokiškai ir lietuviškai. Viso turėta 4 dalys (bent keturios nurodomos antraštiniame lape), tačiau ketvirtosios dalies yra tik vokiškoji antraštė, bet nėra nei lietuviškos antraštės, nei teksto. Galimas daiktas, kad šioji dalis buvo visgi surašyta, tik buvo išplėšta. Tai tvirtinti leidžia paties apdaryto rankraščio pabaiga, kurioj aiškiai buvo matyti trūkstant bent kelių dešimtų lapų. Bet jokiu būdu visa ketvirtoji dalis nebūtų sutilpusi, jei ji buvo ne mažesnė už pirmąsias: I dalis apėmė 230 p., II d. — 289 p. ir III d. — 182 pusl. Bibliotekai šis rankraštis yra itin įdomus, nes dabartinių laiku ir šiaip yra be galo sunku surasti senieji Mažosios Lietuvos rankraščiai dauguma jų yra ar Karaliaučiuje, ar buvusioji Lit. Liter. Gesel. Tilžėje.

Lietuvių Bibliografija. Prof. Vacl. Biržiškos „Lietuvių Bibliografijos" I dalis išėjo 1924 m., II dalis — 1926 m., III dalis pasirodė 1929 m. Dabar autorius atidavė Švietimo Ministerijos Knygų Leidimo Komisijai IV dalies I tomo rankraštį. Šios dalies I tomas apima 1905—1909 metus. II tome surinkta 1910—1914 m. bibliografija, šis tomas irgi paruoštas spaudai. V tome, kuris ruošiamas spaudai, bus aprašyti 1915—1918 m. leidiniai. Galiausiai paskutinis, VI, tomas apims 1919—1927 m. laikotarpį.

Pradedant nuo 1928 m., leidiniai registruojami „Bibliografijos Žiniose".

Spausdinami bibliotekų katalogai. Kauno miesto savivaldybės pedagoginis muziejus yra išleidęs „Centrinės pedagoginės bibliotekos katalogą“, sudarytą V. Ruzgo (su knygų anotacijomis, katalogas turi 118 pusl.).

1933 m. vasario 1 d. išeina iš spaudos Centrinės Kariuomenės Bibliotekos katalogas I (sistematinės) dalies pirmasis lankas (32 pusl.) spaudai ruošiamas kariuom. bibliotekoriaus majoro A. Ružancovo ir jo padėjėjo leit. P. Petrausko. Pirmoji katalogo dalis turės arti 450 pusl.

Literatai apie bibliotekas. Ankietoj — „Kokiomis priemonėmis kelti mūsų literatūra?“ (Lietuvos Aido 1932 m. Nr. 241) įsidėmėtina p. Liudo Giros nuomonė apie bibliotekas. — „Ieškant kelių literatūrai skatinti, negalima apsieiti ir be vyriausybės pagalbos. Pirmon galvon turėtų būt įsteigtos valsčių bibliotekos, kaip yra Latvijoj. Jei Lietuvoj būtų 600—700 tokių bibliotekų, tai knygos išleidimas apsimokėtų. Jei literatūrai nėra mecenatų, tai pagelbėti turi valstybė. Įsigydamos knygas, valsčių bibliotekos tuo pačiu joms darytų platesnę propagandą“.

Tos pačios nuomonės laikosi ir p. Balčiūnas-Švaistas (Nr. 247) — „Valstiečiai ar šaulių būriai turi steigti knygynus žmonėms pratinti skaityti. O skaitytojų surasim, tik reikia tuo rūpintis. Man teko būti vasaros metu vienam mažam Zarasų privatiškam knygyne ir įsitikinau, kad knyga mūsų provincijai nėra svetima. Visai trumpu laiku tą knygynėlį aplankė 30—40 žmonių“.

Spaudos balsai apie bibliotekas.

* Kaune kuriamas Centrinis Lietuvos Katalikų knygynas (biblioteka). Katalikų Universiteto vadovybė prašo siųsti į biblioteką knygas, rankraščius, žurnalus, vietų ir asmenų fotografijas ir visą kitą mūsų kraštui ar kitiems tirti medžiagą Šv. Gertrūdos bažnyčios rektoriui (Laisvės al. 61 nr.)

* **„Lietuvos Aide“** aprašyta žymi pedagoginė švietimo įstaiga Kaune — pedagoginis muziejus, biblioteka ir dr. V. Kudirkos skaitykla. 1932 m. skaityklą aplankė 87.864 žm. Perskaitytos 28,969 knygos: beletristikos 18.647, bendro turinio — 3.791, filosofijos — 436, religijos — 182, visuomenės mokslo — 1.160, kalbotyros — 514, griežtųjų mokslų — 1.328, pritaikomųjų mokslų — 900, meno ir sporto — 355, literatūros — 736, istorijos ir geografijos — 920.

* **„Rytų Lietuva“** džiaugiasi Ukmergės centr. valst. knygyno skyriumi, kuris „persikėlė į naują ir patogią būstinę savivaldybės namuose. Knygynas turi ir skaityklą, kuri pareina visokių laikraščių bei žurnalų. Dažni skaityklos lankytojai tai mokiniai gimnazistai. Čia jų poilsio vieta. Turtingas ir didelis knygynas gerai patarnauja visuomenei“. Kitame n-ryj pranešama, kad dabar į knygyną ateina daug daugiau laikraščių bei žurnalų, ir už tai skaitytojai yra labai dėkingi vadovybei.

„Lietuvos Žinios“ išranda, kad Ukmergės skyrius „per mažai užsiprenumeravęs turi laikraščių. Ateina tik po 1 egz. trijų dienraščių ir savaitinių. Knygyno skaityklą lanko daug žmonių ir gauti pasiskaityti laikraštį labai sunku“.

* **„Zarasų Kraštas“** informuoja visuomenę apie Centrinio Valstybės knygyno Zarasų skyrių. „Skyrius įsteigtas 1923. V. 15 d. Per šį laiką skyrius įsigijo **5.200** knygų iš kurių yra 42% lietuvių kalba, 40% rusų kalba, 16% vokiečių kalba ir 2% lenkų kalba. Vidutiniškai per šiuos 1932 m., skyriaus knygomis naudojosi 450 žmonių, iš kurių 312 nuolatinių skaitytojų — abonentų. Kalbų atžvilgiu knygos skaitomos: liet. k. — 70%, vokiečių ir rusų kalb. —30%.

Prie skyriaus veikia skaitykla, į kurią išrašoma kasmet vidutiniškai 38—45 perijodiniai leidiniai. Skaityklą lanko vidutiniškai per dieną 45—50 žmonių. Skyrius kasmet auga plečiasi ir jau vargiai betelpa senoje patalpoje. Tenka pažymėti, kad C. V. Kn. Zarasų skyrius yra vienas didesniųjų lyginant su kaimyninių apskričių skyriais“.

* Jau dveji metai, — rašo **„Mūsų kraštas“**, kaip Utenoj yra valdiška biblioteka. „Vedėjo p. Raštikio dėka, knygynas ir skaitykla veikia kuo puikiausiai. Vietos visuomenė skaityklą lanko labai gausiai. Į skaityklą pareina visi dienraščiai, savaitraščiai ir kiti žurnalai. Šiemet taip pat išrašytas vienas laikraštis ir

iš okupuotosios Lietuvos, — „Vilniaus Rytojus". Bet kodėl nepasistengiama išrašyti lietuviškų laikraščių, einančių Amerikoje? Būtų labai gražus ir naudingas darbas. Knygomis paskutiniu laiku naudojasi 300 abonentų. Pati skaitykla yra valsčiaus name, užima 2 dideliu kambariu ir yra papuošta didžiųjų mūsų tautos didvyrių portretais".

* Kėdainių apskrities savivaldybė, **„Lietuvos Aido"** pranešimu, išlaiko viešąją skaityklą ir biblioteką. Tačiau „L. A." korespondentas nepatenkintas skaitykla ir biblioteka. Abonentas rašo, kad „pavarčius knygų katalogą, randama labai maža klasiškų veikalų vertimų, o naujesnių tokių leidinių beveik visiškai nėra... Moksliškų knygų svetimomis kalbomis — vos keli egzemplioriai ir tie patys atsitiktinai įgyti". Bet romanų daug naujausių, kartais nereikšmingų. Ateityje prašoma pirkti daugiau moksliškų veikalų ir žymiausiųjų Lietuvos rašytojų kūrinių. „Geriau turėti nedaug, bet vertingų knygų, negu daug menkos vertės... Be to, reikia atsiminti, kad apskrities miesto knygynas turi patenkinti margesnę lankytojų masę ir tuo pačiu privalo skirtis nuo parapinių bei draugijų bibliotekų". Kitas korespondentas skundžiasi, kad bibliotekos skaitykla netvarkingai veikia, nevisuomet būna atidaryta.

* **„Šiaurės Lietuva"** praneša apie naują skaityklą — biblioteką, steigiamą jaunalietuvių iniciatyva Radviliškio miestui ir valsčiui nuo 1933. I. 1 d. „Seniai to Radviliškiui reikėjo, nes ir dabar miestiečiai diena ir vakare neturi kur atspėjamo laiko praleisti. Reikia linkėti, kad tas gražus darbas turėtų ko didžiausią pasisekimą".

* Raseinių apskrities valdybos pirmininkas ats. pulk. leit. Giedraitis pasikalbėjime su **„Lietuvos Aido"** bendradarbiu pareiškė, kad, ateityje valsčių namuose bus įrengtos tarybos posėdžiams ir paskaitoms salės bei valsčių gyventojams — skaityklos".

Švietimo Ministerijos Knygų Leidimo Komisijos leidinys 362 Nr.
Redaktorius **Vaclovas Biržiška** Tiražas 500 egz.

Akc. „Varpo" B-vės spaustuvė, Kaunas, Gedimino 38.

BIBLIOGRAFIJOS ŽINIOS

TURINYS * 1932 * SOMMAIRE

ABĖCĖLINĖ RODYKLĖ

(knygų autoriai, žurnalų ir laikraščių redaktoriai, vertėjai, iliustratoriai)

V I

VII

V
I
I
I

Pastaba: Lietuvos bibliografijos periodikos skyriuje suregistruoti straipsnių autoriai arba vertėjai šioje rodyklėje nepažymėti.

Akc. B-vės „Varpas“ spaustuvė, Kaunas, Gedimino g-vė 38 Nr.